

L'EVOLUCIÓ DEL POBLAMENT PROTOHISTÒRIC A LA PLANA OCCIDENTAL CATALANA

Models d'ocupació del territori i urbanisme

per

Joan B. López i Melción

Tesi doctoral
Unitat d'Arqueologia, Prehistòria i Història Antiga
Departament d'Història
Universitat de Lleida

Director: Dr. Emili Junyent i Sànchez



Lleida, juny 2000

Tossal del Molinet (el Poal, Pla d'Urgell, Lleida)

Petit poblat, avui desaparegut, situat en una lleugera elevació al cantó mateix del riu Corb, per la seva banda esquerra.

Excavat durant als anys 70, la intervenció es concentrà en un tall artificial produït pels treballs d'arranjament de nous camps de cultiu all llarg de tot el perfil sud del "tell". Consistí en l'excavació de set quadres de 2 x 2 m. i un vuité de 3 x 3 m. Aquests es distribuïren al llarg de tot el perfil agrupats en tres sectors diferents: Q-2 i Q-7 en l'extrem oriental; Q-1, Q-4, Q-5 i Q-6 en la part central i Q-3 i Q-8 en l'extrem occidental. L'excavació ha romàs inèdita fins avui, en què el seu director (E. Junyent) ens ha facilitat el conjunt de la informació per al seu estudi.

D'aquesta manera la seqüència s'ha sistematitzat en cinc fases que responen a les etapes culturals següents: Molinet I i II (primera edat del ferro); Molinet III (ibèric antic); Molinet IV (ibèric ple) i Molinet V (època medieval). La mostra obtinguda permet datar la fase fundacional del poblat.

Nº 30: I-8271

Característiques de la mostra: Carbons vegetals

Context arqueològic: La mostra prové del quadre Q-7, nivell 8A i es relaciona amb la fase més antiga d'ocupació del tossal (Molinet I) pròpia d'un ambient cultural d'inicis de la primera edat del ferro. Els materials associats directament a l'estrat en aquest quadre són escassos i molt fragmentats. Destaquen algunes vores amb acanalats, peces decorades amb cordons impresos o incisos, alguna vora amb incisions en el llavi i un fragment d'os amb decoració de cercles concèntrics.

Datació radiocarbònica BP: 2475 ± 85

Data(es) punts d'intersecció cal BC: 754, 690, 536

Intervals de calibratge:

1 sigma: cal BC 785 - 405

2 sigma: cal BC 807 - 386

Síntesi datació:

1 sigma: cal BC 785 (754, 690, 536) 405

2 sigma: cal BC 807 (754, 690, 536) 386

Distribució probabilitats:

%	Intervals	% relatiu
68.3 (1 sigma)	cal BC 763 - 617	.56
	604 - 499	.39
	438 - 426	.04
95.4 (2 sigma)	cal BC 789 - 404	1.00

Bibliografia datació: JUNYENT 1982a, 257; CASTRO 1994, 141 i Taula VI.5.

Vilars,els (Arbeca, les Garrigues, Lleida)

Fortalesa situada al bell mig de la plana, en una zona endorreica i possiblement a la vora d'un antic curs d'aigua conegut com l'Aixaragall. És objecte d'excavacions arqueològiques des de l'any 1985 fins avui i s'inclou dins d'un ampli projecte de recerca, dirigit des de la Universitat de Lleida, sobre la caracterització històrico-arqueològica, paleoeconòmica i paleoecològica dels assentaments protohistòrics de la plana occidental catalana.

La seva ocupació s'ha sistematitzat en cinc fases que cobreixen una forquilla cronològica situada entre el 750 i el 350 a.C. Les dues primeres (Vilars 0 i I) corresponen a la primera edat del ferro; Vilars II a l'ibèric antic i Vilars III i IV a l'ibèric ple.

Les quatre datacions obtingudes se centren en la fase fundacional (Vilars 0) i presenten una gran homogeneïtat a excepció de la mostra nº 33, lleugerament més moderna que el que suggereix la seva posició estratigràfica. Les mostres nº 30 i 31 permeten, d'altra banda, datar per primera vegada a la zona els inicis de la metal·lúrgia local del ferro.

Nº 31: Beta-72610

Característiques de la mostra: Carbons de fusta

Context arqueològic: Mostra provinent d'una gruixuda capa de carbons (VIL-93 UE 4445.2) apareguda en el fons del forn de reducció de ferro (FR-225) de l'habitació 12A. El forn funciona amb el primer paviment conservat (P-218) de la fase fundacional del poblat (Vilars 0). La mostra permet datar les restes de la darrera combustió efectuada dins del forn i la primera fase d'ocupació del poblat. A part de les restes d'hematites trobades en el propi forn, la resta de materials recuperats en el paviment són menys espectaculars i remetent a un ambient cultural de la primera edat del ferro: restes d'olles globulars, base plana, coll estrangulat i generalment decorat amb un o dos cordons impresos; ceràmica amb decoració d'incisions i algun fragment d'acanalat.

Datació radiocarbònica BP: 2670 ± 70

Data(es) punts d'intersecció cal BC: 814

Intervals de calibratge:

1 sigma: cal BC 894 - 880; cal BC 849 - 797

2 sigma: cal BC 929 - 767

Síntesi datació:

1 sigma: cal BC 894 (814) 797

2 sigma: cal BC 929 (814) 767

Distribució probabilitats:

%	Intervals	% relatiu
68.3 (1 sigma)	cal BC 898 - 795	1.00
95.4 (2 sigma)	cal BC 995 - 759	.94
	675 - 661	.01
	636 - 555	.05

Bibliografia datació: AGUSTÍ *et al.* 1999, e.p.

Nº 32: Beta-72611

Característiques de la mostra: Carbons vegetals

Context arqueològic: Mostra (VIL-93 UE 4445.1) provinent del mateix estrat que la nº 30.

Datació radiocarbònica BP: 2640 ± 60

Data(es) punts d'intersecció cal BC: 805

Intervals de calibratge:

1 sigma: cal BC 827 - 792

2 sigma: cal BC 903 - 764; cal BC 611 - 609

Síntesi datació:

1 sigma: cal BC 827 (805) 792

2 sigma: cal BC 903 (805) 609

Distribució probabilitats:

%	Intervals	% relatiu
68.3 (1 sigma)	cal BC 894 - 878	.09
	850 - 770	.91
95.4 (2 sigma)	cal BC 917 - 757	.86
	681 - 546	.14

Bibliografia datació: AGUSTÍ *et al.* 1999, e.p.

Nº 33: Beta-92278 (AMS)

Característiques de la mostra: Ossos humans

Context arqueològic: Mostra (VI'93 UE 4448) corresponent a un esquelet perinatal de l'enterrament individual EN-228 aparegut dins del sector 12A. La inhumació és prèvia a la construcció del primer paviment (P-218) de la fase fundacional del poblat (Vilars 0), relacionat sense dubte amb la seva construcció.

L'estrat és estèril quant a materials i la mostra ha de contextualitzar-se amb els elements culturals del paviment (P-218), descrits per les mostres nº 30 i 31. La combinació de les tres datacions permet situar cronològicament els inicis del poblat.

Datació radiocarbònica BP: 2580 ± 50

Data(es) punts d'intersecció cal BC: 793

Intervals de calibratge:

1 sigma: cal BC 803 - 767

2 sigma: cal BC 819 - 754; cal BC 689 - 539

Síntesi datació:

1 sigma: cal BC 803 (793) 767

2 sigma: cal BC 819 (793) 539

Distribució probabilitats:

%	Intervals	% relatiu
68.3 (1 sigma)	cal BC 810 - 760	.57
	673 - 664	.05
	633 - 591	.25
	587 - 559	.14

95.4 (2 sigma)	cal BC 826 - 751	.45
	737 - 528	.55

Bibliografia datació: AGUSTÍ *et al.* 1999, e.p.

Nº 34: Beta 92277 (AMS)

Característiques de la mostra: Ossos humans

Context arqueològic: Mostra (VI'93 UE 4412) pertanyents a l'esquelet d'un perinatal aparegut dins del sector 12A. Es tracta d'un enterrament múltiple i simultani (EN-219) de tres perinatals disposats parcialment l'un sobre l'altre. El primer en ésser inhumat es correspon amb la mostra analitzada.

L'enterrament s'efectua durant el període de funcionament del primer paviment conservat (P-218) de la fase fundacional del poblat (Vilars 0) i el seu context material és el mateix que el de les mostres nº 30, 31 i 32.

La seva cronologia més baixa no encaixa, doncs, amb les anteriors però permet situar relativament la durada d'aquesta fase, si considerem una posterioritat de l'enterrament respecte el funcionament de la resta d'estructures.

Datació radiocarbònica BP: 2460 ± 50

Data(es) punts d'intersecció cal BC: 750, 746, 526

Intervals de calibratge:

1 sigma: cal BC 763 - 619; cal BC 602 - 409

2 sigma: cal BC 786 - 399

Síntesi datació:

1 sigma: cal BC 763 (750, 746, 526) 409

2 sigma: cal BC 786 (750, 746, 526) 399

Distribució probabilitats:

%	Intervals	% relatiu
68.3 (1 sigma)	cal BC 759 - 676	.38
	658 - 640	.07
	551 - 471	.35
	467 - 416	.21
95.4 (2 sigma)	cal BC 764 - 614	.44
	606 - 408	.56

Bibliografia datació: AGUSTÍ *et al.* 1999, e.p.

ÍNDEX FIGURES

ÍNDIX FIGURES

Capítol I

- Fig. I.1: Situació i topografia de la zona estudiada
- Fig. I.2: Xarxa hidrogràfica principal de la plana occidental catalana
- Fig. I.3: Taula general datacions C14 ordenades cronològicament
- Fig. I.4: Interval de calibratge a 2 sigmes i histograma dels interval de les medianes de màxima probabilitat

Capítol II

- Fig. II.1: Excavacions arqueològiques d'època protohistòrica efectuades a la plana (1894 - 1998)
- Fig. II.2: Pintures rupestres de la plana occidental catalana
- Fig. II.3: Tallers de sílex i jaciments amb inscultures o gravats
- Fig. II.4: "Catàstrofe del ferro" (Stuiver - Becker 1993, 46)
- Fig. II.5: Corbes de calibratge característiques de la "catàstrofe del ferro"
- Fig. II.6: Perioditzacions en dates calibrades de la plana occidental catalana i regions veïnes

Capítol III

- Fig. III.1: Jaciments del calcolític- bronze antic (2700 - 2000 cal. BC)
- Fig. III.2: Roques del Sarró (Lleida, Segrià). Situació del jaciment
- Fig. III.3: Roques del Sarró (Lleida, Segrià). Planta general del jaciment
- Fig. III.4: Roques del Sarró (Lleida, Segrià). Secció est-oest de les zones 3 i 4
- Fig. III.5: Roques del Sarró (Lleida, Segrià). Planta general nivells protohistòrics per fases
- Fig. III.6: Roques del Sarró (Lleida, Segrià). Estructures de combustió protohistòriques
- Fig. III.7: Roques del Sarró (Lleida, Segrià). Ceràmica campaniforme (Calcolític)
- Fig. III.8: Ceràmica campaniforme de la plana occidental catalana
- Fig. III.9a: Corbes calibració de la balma de cal Porta (Torà, la Segarra)
- 9b: Corbes calibració Roques del Sarró (Lleida, Segrià)
- Fig. III.10: Datacions campaniforme pirinenc de Catalunya i França
- Fig. III.11: Jaciments del bronze ple (2000 - 1650 cal. BC)
- Fig. III.12: Taula fosses aparegudes a la plana occidental
- Fig. III.13: Minferri (Juneda, les Garrigues). Situació del jaciment
- Fig. III.14: Minferri (Juneda, les Garrigues). Planta general del jaciment
- Fig. III.15: Minferri (Juneda, les Garrigues). Planimetria estrats geològics
- Fig. III.16: Minferri (Juneda, les Garrigues). Planimetria estructures superposades
- Fig. III.17: Minferri (Juneda, les Garrigues). Planta i seccions cabana CBN-3
- Fig. III.18: Minferri (Juneda, les Garrigues): Hipòtesi restitució de la cabana CBN-3
- Fig. III.19: Minferri (Juneda, les Garrigues). Plantes cabanes CBN-5 i CBN-1
- Fig. III.20: Minferri (Juneda, les Garrigues). Planimetria fosses irregulars
- Fig. III.21: Minferri (Juneda, les Garrigues). Taula general mesures fosses circulars (FC), suports de contenidor (SC) i forats de pal (FO)
- Fig. III.22a: Minferri (Juneda, les Garrigues). Tipologia fosses circulars (FC) i suports de contenidor (SC)
- 22b: Minferri (Juneda, les Garrigues). Detall suport de contenidor "in situ" (SC-20)
- Fig. III.23a: Minferri (Juneda, les Garrigues). Cubeta metal·lúrgica CM-1
- 23b: Minferri (Juneda, les Garrigues). Llar construïda LL-2
- Fig. III.24: Minferri (Juneda, les Garrigues). Tipologia de les sitges
- Fig. III.25: Minferri (Juneda, les Garrigues). Taula mesures sitges
- Fig. III.26: Minferri (Juneda, les Garrigues). Metal·lúrgia
- Fig. III.27: Minferri (Juneda, les Garrigues). Motlles destrals plana
- Fig. III.28a: Minferri (Juneda, les Garrigues). Distribució espacial restes metal·lúrgiques
- 28b: Minferri (Juneda, les Garrigues). Distribució espacial dels enterraments

- Fig. III.29: Minferri (Juneda, les Garrigues). Tenalles forma 1
- Fig. III.30: Minferri (Juneda, les Garrigues). Recipients formes 1 i 2
- Fig. III.31: Minferri (Juneda, les Garrigues). Recipients formes 1 i 3
- Fig. III.32: Minferri (Juneda, les Garrigues). Recipients forma 4
- Fig. III.33: Minferri (Juneda, les Garrigues). Recipients formes 5 i 6
- Fig. III.34: Minferri (Juneda, les Garrigues). Recipients formes 7, 8 i 9
- Fig. III.35: Corbes calibratge Minferri (Juneda, les Garrigues)
- Fig. III.36: Durada del jaciment segons la relació "nombre de sitges simultànies - vida mitjana sitja"
- Fig. III.37: Datacions per radiocarboni calibrades dels jaciments pre-urbans del nord-est peninsular amb fosses i sitges associades a vivendes
- Fig. III.38: Distribució dels principals jaciments amb i sense enterraments en fossa citats en el text

Capítol IV

- Fig. IV.1: Datacions jaciments amb perduracions de les fàcies culturals del bronze mitjà-recent
- Fig. IV.2: Jaciments GSC-I (1650 - 1250 cal. BC)
- Fig. IV.3: Roques del Sarró (Lleida, Segrià). Jaciments més propers
- Fig. IV.4: Contactes europeus i peninsulars durant el GSC-I
- Fig. IV.5: Roques del Sarró (Lleida, Segrià). Motlle de fossa i apèndix de botó (UE 3003)
- Fig. IV.6: Roques del Sarró (Lleida, Segrià). Tenalles i recipients forma 1 (UE 3003)
- Fig. IV.7: Roques del Sarró (Lleida, Segrià). Recipients forma 3 (UE 3003)
- Fig. IV.8: Roques del Sarró (Lleida, Segrià). Recipients formes 4, 5 i altres (UE 3003)
- Fig. IV.9: Distribució ceràmica amb apèndix de botó
- Fig. IV.10: Corbes calibratge Roques del Sarró, nivell GSC-I (UE 3003)
- Fig. IV.11: Jaciments GSC-II (1250 - 950 cal. BC)
- Fig. IV.12: Corbes calibratge de Carretelà (Aitona, Segrià)
- Fig. IV.13: Datacions primers jaciments amb influències dels camps d'urnes
- Fig. IV.14: Roques del Sarró (Lleida, Segrià). Materials intrusius del GSC-II
- Fig. IV.15: Genó (Aitona, Segrià). Planta general
- Fig. IV.16: Tossal de les Paretetes (l'Albagés, les Garrigues). Situació del jaciment
- Fig. IV.17: Tossal de les Paretetes (l'Albagés, les Garrigues). Topografia (cotes s.n.m.)
- Fig. IV.18: Tossal de les Paretetes (l'Albagés, les Garrigues). Planta general
- Fig. IV.19: Serra dels Corbs I (Sarrocà de Lleida, Segrià). Planta general
- Fig. IV.20: Serra d'en Jaume (Granyena de les Garrigues, les Garrigues). Planta general
- Fig. IV.21: Tossal de les Paretetes (l'Albagés, les Garrigues). Grans contenidors
- Fig. IV.22: Tossal de les Paretetes (l'Albagés, les Garrigues). Tasses carenades i amb apèndix de botó
- Fig. IV.23: Tossal de les Paretetes (l'Albagés, les Garrigues). Formes similars d'urnes amb i sense decoració d'acanaladures

Capítol V

- Fig. V.1: Jaciments GSC-III (950 - 775 cal. BC)
- Fig. V.2: La Colomina (Os de Balaguer, la Noguera). Situació del jaciment
- Fig. V.3: La Colomina 2 (Os de Balaguer, la Noguera). Planta general amb zones i sectors
- Fig. V.4: La Colomina 2 (Os de Balaguer, la Noguera). Planta zona 1
- Fig. V.5: La Colomina 2 (Os de Balaguer, la Noguera). Vasos apareguts al peu de la banquetta BQ-11 (sect. 1/4)
- Fig. V.6: La Colomina 2 (Os de Balaguer, la Noguera). Motlle punta de javelina i agulla de cap anular
- Fig. V.7: La Colomina 2 (Os de Balaguer, la Noguera). Motlle d'anelles amb acanaladures
- Fig. V.8: La Colomina 2 (Os de Balaguer, la Noguera). Motlle d'anelles amb acanaladures
- Fig. V.9: La Colomina 2 (Os de Balaguer, la Noguera). Planta zona 3
- Fig. V.10: La Colomina 2 (Os de Balaguer, la Noguera). Evolució arquitectònica zona 2
- Fig. V.11: La Colomina 2 (Os de Balaguer, la Noguera). Proposta restitució de l'organització urbanística
- Fig. V.12: La Colomina 2 (Os de Balaguer, la Noguera). Mòduls constructius

- Fig. V.13: Jaciments GSC-IV (775 cal. BC - 550 a.C.)
- Fig. V.14: Bell Pla (Guissona, la Segarra). Situació del jaciment
- Fig. V.15: Bell Pla (Guissona, la Segarra). Croquis i interpretació de la seqüència estratigràfica
- Fig. V.16: Bell Pla (Guissona, la Segarra). Materials excavació 1978
- Fig. V.17: Bell Pla (Guissona, la Segarra). Materials excavació 1978
- Fig. V.18: Bell Pla (Guissona, la Segarra). Materials excavació 1978
- Fig. V.19: Bell Pla (Guissona, la Segarra). Materials excavació 1978
- Fig. V. 20: Tossal del Molinet (el Poal, Pla d'Ugell). Situació del jaciment
- Fig. V. 21: Tossal del Molinet (el Poal, Pla d'Ugell). Planta i secció general del jaciment
- Fig. V. 22: Tossal del Molinet (el Poal, Pla d'Ugell). Correlació general de tots els estrats
- Fig. V. 23: Tossal del Molinet (el Poal, Pla d'Ugell). Seccions Quadre 1
- Fig. V. 24: Tossal del Molinet (el Poal, Pla d'Ugell). Desenvolupament seccions perimetrals Quadre 2
- Fig. V. 25: Tossal del Molinet (el Poal, Pla d'Ugell). Seccions Quadre 3
- Fig. V. 26: Tossal del Molinet (el Poal, Pla d'Ugell). Desenvolupament seccions perimetrals Quadre 8
- Fig. V. 27: Tossal del Molinet (el Poal, Pla d'Ugell). Planta estructures Molinet I i II
- Fig. V. 28: Tossal del Molinet (el Poal, Pla d'Ugell). Materials període ibèric antic (fase TM-II)
- Fig. V. 29: Tossal del Molinet (el Poal, Pla d'Ugell). Torques
- Fig. V. 30: Vilars (Arbeca, les Garrigues). Situació del jaciment
- Fig. V. 31: Vilars (Arbeca, les Garrigues). Planta general del jaciment
- Fig. V. 32: Els Vilars (Arbeca, les Garrigues). Anàlisi mètrica sobre la planta de la fortificació
- Fig. V. 33: Els Vilars (Arbeca, les Garrigues). Planta Vilars 0a
- Fig. V. 34: Els Vilars (Arbeca, les Garrigues). Planta Vilars la
- Fig. V. 35: Els Vilars (Arbeca, les Garrigues). Valors relatius (%) del total de fragments i individus
- Fig. V. 36 : Inventari dels camps frisis coneguts a la Península i la resta de Europa

BIBLIOGRAFIA

BIBLIOGRAFIA

A

ABAD - SALA 1993

L. Abad i F. Sala, *El poblado ibérico de El Oral (San Fulgencio, Alicante)*, Serie Trabajos Varios del S.I.P, 90, València, 1993.

ABARQUERO et al. 1998

F.J. Abarquero, G. Delibes, F. Romero, J. Fernández, M^a L. Ramírez i J.I. Herrán, "Datations radiocarboniques concernant la transition entre l'âge du Bronze et l'âge du Fer à l'intérieur de la péninsule Ibérique", *Pré-actes 3ème Congrès International 14C et Archéologie*, Lyon, 1998, pp. 100-101.

ACOSTA 1968

P. Acosta, *La pintura rupestre esquemática en España*, Salamanca, 1968.

ACSÁDI - NEMESKÉRI 1970

G.-Y. Acsádi i J. Nemeskéri, *History of Human Life Span and Mortality*, Budapest, 1970.

ADAM 1981

J.P. Adam, *L'architecture militaire grecque*, Paris, 1981.

ADOUZE - BUCHSENSCHUTZ 1989

F. Adouze i O. Buchsenschutz, *Villes, villages et campagnes de l'Europe celtique*, Ed. Hachette, Paris, 1989.

AGUILERA - HARRISON - MORENO 1994

I. Aguilera, R.J. Harrison i G. Moreno, "Excavaciones en Majaladares (Tarazona, Zaragoza)", *Arqueología Aragonesa 1992, 1994*, pp. 41-44.

AGUSTÍ et al. 1987

B. Agustí, G. Alcalde, F. Burjachs, R. Buxó, N. Juan-Muns, J. Oller, M^a T. Ros, J. M. Rueda i A. Toledo, *Dinàmica de la utilització de la Cova 120 per l'home en els darrers 6000 anys*, Centre d'Investigacions Arqueològiques de Girona, Sèrie Monogràfica, n^o 7, Girona, 1987.

AGUSTÍ et al. 2000

B. Agustí, N. Alonso, I. Garcés, E. Junyent, A. Lafuente i J.B. López, "Una inhumación múltiple de perinatales en la fortaleza de Els Vilars (Arbeca, Lleida) y las prácticas de enterramiento en hábitat durante la I^a Edad del Hierro en el valle del Segre (Cataluña)", a B. DEDET, Ph. GRUAT, G. MARCHAND, M. PY i M. SCHWALLER (Eds.), *Archéologie de la mort, Archéologie de la tombe au Premier Âge du Fer, Actes du XXle Colloque International de l'Association Française pour l'Etude de l'Age du Fer (Conques - Montrozier 1997)*, Monographies d'Archéologie Méditerranéenne, 5, 2000, pp. 305-324.

ALBIZURI 1998

S. Albizuri, "Estudio de los restos faunísticos paleontológicos aparecidos en el yacimiento de Genó (Aitona, Segrià)", a J.L. MAYA, F. CUESTA i J. LÓPEZ: *Genó: Un poblado del Bronce Final en el Bajo Segre (Lleida)*, Universitat de Barcelona, 1998, pp. 191-194.

ALBIZURI - NADAL 1993

S. Albizuri i J. Nadal, "Análisis faunístico del yacimiento de Punta Farisa (Fraga, Huesca)", *Estudios de la Antigüedad*, 6/7, 1993, pp.31-37.

ALCÁCER 1954

J. Alcácer, "El Puntal de Cambra (Villar del Arzobispo, Valencia)", *Archivo de Prehistoria Levantina*, V, 1954, pp. 65-84.

ALCALDE - MOLIST - TOLEDO 1994

G. Alcalde, M. Molist i A. Toledo, *Procés d'ocupació de la Bauma del Serrat del Pont (la Garrotxa) a partir del 1450 AC*, Publicacions Eventuals d'Arqueologia de la Garrotxa, 1, Olot, 1994.

ALCALDE et al. 1992

G. Alcalde, S. Aliaga, A. Bosch, R. Buxó, J. Chinchilla, O. Mercadal i J. Tarrús, "Habitats al aire libre

del Neolítico Antiguo y Medio del nordeste de Catalunya", *Aragón/Litoral Mediterráneo: Intercambios culturales durante la Prehistoria*, Zaragoza, 1992, pp. 335-343.

ALCALDE et al. 1997

G. Alcalde, M. Molist, M^a Saña i A. Toledo, *Procés d'ocupació de la Bauma del Serrat del Pont (la Garrotxa) entre el 2900 i el 1450 cal. AC*, Publicacions Eventuals d'Arqueologia de la Garrotxa, 2, Olot, 1997.

ALIAGA - MERCADAL - TARRÚS 1992

S. Aliaga, O. Mercadal i J. Tarrús, "Les cistes amb túmul del cap de Creus (Alt Empordà)", *9è Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà - 1991. Estat de la investigació sobre el neolític a Catalunya*, 1992, pp. 268-272.

ALMAGRO BASCH 1952a

M. Almagro Basch, "La invasión céltica en España", a *Historia de España* dirigida per R. Menéndez Pidal, T.I, vol. II, Ed. Espasa Calpe, Madrid, 1952.

ALMAGRO BASCH 1952b

M. Almagro Basch, *El covacho con pinturas rupestres de Cogul (Lérida)*, I. E. I., Lleida, 1952.

ALMAGRO BASCH 1956

M. Almagro Basch, "Sobre las inscripciones rupestres del covacho con pinturas de Cogul (Lérida)", *Caesaraugusta*, 7-8, 1956, pp. 67-75.

ALMAGRO BASCH 1966

M. Almagro Basch, *Las estelas decoradas del Suroeste peninsular*, Biblioteca Praehistorica Hispana, VIII, Madrid, 1966.

ALMAGRO BASCH 1970

M. Almagro Basch, "El ídolo de Puig Pelegrí, Lérida", *Trabajos de Prehistoria*, 27, 1970, pp. 169-176.

ALMAGRO BASCH 1974

M. Almagro Basch, "Nuevas estelas decoradas de la península ibérica", *Miscelánea Arqueológica*, 1, Barcelona, 1974, pp. 5-40.

ALMAGRO GORBEA 1970

M. Almagro Gorbea, "Las fechas del C-14 para la Prehistoria y la Arqueología Peninsular", *Trabajos de Prehistoria*, 27, 1970, pp. 9-44.

ALMAGRO GORBEA 1971

M. Almagro Gorbea, "C-14, 1971. Nuevas fechas para la Prehistoria y la Arqueología Peninsular", *Trabajos de Prehistoria*, 28, 1971, pp. 281-288.

ALMAGRO GORBEA 1972

M. Almagro Gorbea, "La espada de Guadalajara y sus paralelos peninsulares", *Trabajos de Prehistoria*, 29, 1972, pp. 55-82.

ALMAGRO GORBEA 1973

M. Almagro Gorbea, "Los campos de túmulos de Pajaroncillo (Cuenca)", *Excavaciones Arqueológicas en España*, n° 83, 1973, pp.101-122

ALMAGRO GORBEA 1973

M^a J. Almagro Gorbea, *Los ídolos del Bronce I Hispano*, Biblioteca Praehistorica Hispana, vol. XII, Madrid, 1973.

ALMAGRO GORBEA 1975

M. Almagro Gorbea, "C-14, 1975. Nuevas fechas para la Prehistoria y la Arqueología Peninsular", *Trabajos de Prehistoria*, 32, 1971, pp. 167-175.

ALMAGRO GORBEA 1977a

M. Almagro Gorbea, *El Bronce Final y el Periodo Orientalizante en Extremadura*, Biblioteca Praehistorica Hispana, vol. XIV, Madrid, 1977.

ALMAGRO GORBEA 1977b

M. Almagro Gorbea, "El Pic dels Corbs de Sagunto y los campos de urnas del NE de la Península Ibérica", *Saguntum*, 12, 1977, pp. 88-141.

ALMAGRO GORBEA 1986a

M. Almagro Gorbea, "El área superficial de las poblaciones ibéricas", *Los asentamientos ibéricos ante la romanización*, Ministerio de Cultura - Casa de Velázquez, Madrid, 1986, pp. 21-34.

ALMAGRO GORBEA 1986b

M. Almagro Gorbea; "Aportación inicial a la paleodemografía ibérica", *Estudios en Homenaje al Dr.*

Antonio Beltrán Martínez, Universidad de Zaragoza, Zaragoza, 1986, pp. 477-493.

ALMAGRO GORBEA 1994

M. Almagro Gorbea, "Urbanismo de la Hispania "céltica"", *Castros y oppida del centro y occidente de la Península Ibérica, Castros y oppida en Extremadura*, Complutum Extra, 4, Madrid, 1994, pp.13-75.

ALMAGRO GORBEA 1996

M. Almagro Gorbea, "Los castros de la Meseta", *Gallaecia*, 14-15, 1996, pp. 261-308.

ALONSO 1992a

N. Alonso, *Paleoeconomia i paleoecologia a la plana occidental catalana durant la protohistòria. Aportacions de l'arqueobotànica (llavors i fruits)*, Tesi de Llicenciatura, Universitat de Lleida, 1992, inèdita.

ALONSO 1992b

N. Alonso, *Conreus i agricultura a la Plana Occidental Catalana en Època Ibèrica. Estudi Arqueobotànic de Margalef (Torregrossa, el Pla d'Urgell) i Tossal de les Tenalles (Sidamon, el Pla d'Urgell)*, Quaderns d'Arqueologia del Grup de Recerques de "La Femosa", 7, Artesa de Lleida, 1992.

ALONSO 1995

N. Alonso, "Les premières meules rotatives manuelles dans le nord-est de la Péninsule Ibérique", a M. Cl. AMOURETTI i G. COMET (Eds.), *La transmission des connaissances techniques*, Cahier d'Histoire des Techniques 3, 1995, pp.15-23.

ALONSO 1996

N. Alonso, "Els molins rotatius: origen i expansió al Mediterrani Occidental", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 6, 1996, pp. 183-198.

ALONSO 1999

N. Alonso, *De la llavor a la farina. Els processos agrícoles protohistòrics a la Catalunya occidental*, Monographies d'Archéologie Méditerranéenne, 4, Lattes, 1999.

ALONSO - BUXÓ 1993

N. Alonso i R. Buxó, "Resultados iniciales del estudio de semillas i frutos de la Cova Punta Farisa (Fraga, Baix Cinca)", *Estudios de la Antigüedad*, 6/7, 1993, pp. 49-56.

ALONSO - BUXÓ 1995

N. Alonso i R. Buxó, *Agricultura, alimentació y entorno vegetal en la Cova de Punta Farisa (Fraga, Huesca) durante el Bronce medio*, Espai/Temps, 24, Universitat de Lleida, 1995.

ALONSO et al. 1978

F. Alonso, V. Cabrera, T. Chapa i M. Fernández-Miranda, "Índice de fechas arqueológicas de C-14 para España y Portugal", *C14 y Prehistoria de la Península Ibérica*, Fundación Juan March, Serie Universitaria, 77, Madrid, 1978.

ALONSO et al. 1996

N. Alonso, I. Garcés, E. Junyent, A. Lafuente, J.B. López, J.M^a Miró, M^aT. Ros i M^aC. Rovira, "L'assentament de Els Vilars (Arbeca, les Garrigues): Territori, recursos i activitats productives", *Gala*, n^o 3-5, 1994-1996, pp. 319-339.

ALONSO et al. 1998

N. Alonso, E. Junyent, A. Lafuente i J.B. López, "Poder, símbolo y territorio: el caso de la fortaleza de Arbeca", *Actas del Congreso Internacional: Los Iberos. Príncipes de Occidente*, Barcelona, 1998, pp. 355-372.

ALONSO et al. 1999

N. Alonso, E. Junyent, A. Lafuente i J.B. López, "Chronométrie des Âges des Métaux dans la basse vallée du Segre (Catalogne, Espagne) à partir des datations¹⁴C", *Actes du 3ème Congrès International "14C et Archéologie"*, Lyon - 1998, Mémoires de la Société Préhistorique Française, t. XXVI, 1999, pp. 287-292.

ALONSO et al. 2000

N. Alonco, D. Muñoz, E. Junyent, A. Lafuente, J.B. López, J. Lorés, M. Pérez i E. Tartera, "Virtual reality as an extension of the archaeological record. Reconstruction of an Iron Age fortress: Els Vilars (Arbeca, Catalonia, Spain)", a J.A. BARCELÓ; M. FORTE i D. SANDERS (Eds.), *Virtual Reality in Archaeology*, BAR International Series 843, Oxford, 2000, pp. 225-231.

ALONSO - MIR 1986

A. Alonso i A. Mir, *El conjunt rupestre de la vall de la Coma (l'Albi, les Garrigues)*, Dep. de Cultura

de la Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1986.

ÁLVAREZ 1990

A. Álvarez, "El Bronce Final y el Hierro Inicial en la región aragonesa", *Estado actual de la Arqueología en Aragón (Zaragoza-1987)*, Zaragoza, 1990, pp. 97-131.

ÁLVAREZ - BACHILLER 1982

A. Álvarez i J.A. Bachiller, "Urbanismo prerromano en tierras de Caspe", *Bajo Aragón Prehistoria*, IV, 1982, pp. 61-79.

ÁLVAREZ - BACHILLER 1996

A. Álvarez i J.A. Bachiller, "La evolución del urbanismo en el Bajo Aragón durante los períodos del Bronce Final-Hierro Antiguo", *Gala*, 3-5, 1996, pp. 175-182.

ÁLVAREZ et al. 1991

R. Álvarez, R. Batista, N. Molist i J. Rovira, "La muralla del bronce final i època ibèrica d'Olièrdola (Olièrdola, Alt Penedès)", *Fortificacions. La problemàtica de l'ibèric ple: (segles IV - III a.C.)*, Manresa, 1991, pp. 153-158.

ÁLVAREZ SANCHIS 1993

J. Álvarez Sanchís, "Los castros de Ávila", a M. ALMAGRO GORBEA i G. RUIZZAPATERO (Eds.): *Los Celtas: Hispania y Europa*, Universidad Complutense de Madrid, Editorial Actas, Madrid, 1993, 255-284.

ALVES 1915

F.M. Alves (Abat de Baçal), "Estudos arqueológicos do major Celestino Beça", *O Archeólogo Português*, XX, 1915, pp. 74-106.

ALVES 1931

F.M. Alves (Abat de Baçal), *Chaves. Apontamentos arqueológicos*, Gaia, 1931.

ALVES 1934

F.M. Alves (Abat de Baçal), *Memórias Arqueológico-Históricas do Distrito de Bragança*, vol. IX, Porto, 1934.

AMMERMAN - CAVALLI-SFORZA 1973

A. J. Ammerman i L.L. Cavalli-Sforza, "A population model for the diffusion of early farming in Europe", a C. RENFREW (Ed.), *The Explanation of Culture Change*, Londres, 1973, pp. 343-359.

AMORÓS 1984

J. Amorós, *Història de les Penelles*, Ed. Artis, Barcelona, 1984.

ANDRÉS 1992

T. Andrés, "Relaciones Aragón-Litoral Mediterráneo: Sepulcros del Neolítico al Bronce", *Aragón/Litoral Mediterráneo: Intercambios culturales durante la Prehistoria*, Zaragoza, 1992, pp. 469-490.

ANDRÉS - BENAVENTE 1992

T. Andrés i J.A. Benavente, "Informe sobre el estudio de materiales del Cabezo Sellado (Alcañiz, Teruel)", *Arqueología Aragonesa 1990*, 1992, pp. 61-62.

ANDRÉS - HARRISON - MORENO 1991

T. Andrés, R.J. Harrison i G. Moreno, "Excavaciones en el Castillo de Frías de Albarracín. (Teruel). 1989", *Arqueología Aragonesa 1988 - 1989*, 1991, pp. 83-89.

ANFRUNS - OMS - ROCA 1989

J. Anfruns, J.I. Oms i A. Roca, "Estudi antropològic", a J. GALLART i E. JUNYENT, *Un nou tall estratigràfic a la Pedrera, Vallfogona de Balaguer - Tèrmens, la Noguera, Lleida*, Espai/Temps, 3, Universitat de Lleida, 1989, pp. 108-122.

ANÒNIM 1968

Anònim, "Trabalhos archeologicos no Castro de Sabroso", *O Archeólogo Português*, II, 1968, pp. 202-203.

AQUILUÉ et al. 1996

X. Aquilué, L. Burés, P. Castanyer, M. Santos i J. Tremoleda, "Excavacions arqueològiques a Sant Martí d'Empúries (l'Escala, Alt Empordà)", *Terceres Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona, Santa Coloma de Farners (la Selva)*, 1996, pp. 52-63.

ARMENDÁRIZ 1993-1994a

J. Armendáriz, "San Pelayo (Arellano, Navarra). Campaña de 1991", *Trabajos de Arqueología Navarra*, 11, 1993-1994, pp. 281-285.

ARMENDÁRIZ 1993-1994b

J. Armendáriz, "Las Eretas (Berbinzana, Navarra). 1991-1992", *Trabajos de Arqueología Navarra*, 11, 1993-1994, pp. 297-302.

ARMENDÁRIZ 1995-1996

J. Armendáriz, "Poblado de las Eretas (Berbinzana). Campañas de 1994, 1995 y 1996", *Trabajos de Arqueología Navarra*, 12, 1995-1996, pp. 298-303.

ARMENDÁRIZ 1998

J. Armendáriz, "Las Eretas. Arquitectura doméstica y defensiva de un poblado del Hierro antiguo en el Alto Ebro", *Revista de Arqueología*, 210, 1998, pp. 26-37.

ARNAL - PRADES - FLETCHER 1968

J. Arnal, H. Prades i D. Fletcher, *La Ereta del Castellar (Vilafranca del Cid, Castellón)*, S.I.P. Serie Trabajos Varios, 35, València, 1968.

ARTEAGA et al. 1986

O. Arteaga, J. Padró i E. Sanmartí, "La expansión fenicia por las costas de Catalunya y del Languedoc", *Aula Orientalis*, IV, 1986, pp. 303-313.

ASENSIO 1995a

J.A. Asensio, "Arquitectura de tierra y madera en la Protohistoria del Valle Medio del Ebro y su relación con el Mediterráneo", *Caesaraugusta*, 71, Zaragoza, 1995, pp. 23-56.

ASENSIO 1995b

J. A. Asensio, *La ciudad en el mundo prerromano en Aragón*, *Caesaraugusta*, 70, Zaragoza, 1995.

AUBET 1987

M.E. Aubet, *Tiro y las colonias fenicias de occidente*, Ed. Bellaterra, Barcelona, 1987.

AUDOUZE 1976

F. Audouze, "Les ceintures et ornements de ceinture de l'Âge du Bronze en France", *Gallia Préhistoire*, T. 19-1, 1976, pp. 69-172.

AYARZAGÜENA 1990

M. Ayarzagüena, "Juan Vilanova y Piera. Padre de la Prehistoria Española", *Revista de Arqueología*, 108, 1990, pp. 40-43.

AYARZAGÜENA 1991

M. Ayarzagüena, "Historiografía española referida a la Edad de Piedra desde 1868 hasta 1880", *Historiografía de la Arqueología y de la Historia Antigua en España (Siglos XVIII-XX)*, Ministerio de Cultura, Madrid, 1991, pp. 69-72.

AYARZAGÜENA 1993

M. Ayarzagüena, "La arqueología prehistórica española en el siglo XIX", *Espacio, Tiempo y Forma*, t. 6, Serie I, 1993, pp. 393-412.

B

BACH 1991

J. Bach i Riu, *Preixana. Un poble de l'Urgell*, Lleida, 1991.

BACHILLER 1986

J.A. Bachiller, "Los castros sorianos: algunas consideraciones generales", *Celtiberia*, 72, 1996, pp. 349-355.

BACHILLER 1987a

J.A. Bachiller, *La cultura castreña soriana en la cuenca alta del Duero*, Resumen Tesis Doctoral, Universidad de la Laguna, 1987.

BACHILLER 1987b

J.A. Bachiller, *Nueva sistematización de la cultura castreña soriana*, Cuadernos de Prehistoria y Arqueología, Serie Monográfica, 1, Zaragoza, 1987.

BAILLIE - PILCHER 1983

M.G.L. Baillie i J.R. Pilcher, "Some observations on the High-Precision Calibration of Routine

Dates", a B.S. OTTAWAY (Ed.): *Archaeology, Dendrochronology and the Radiocarbon Calibration Curve*, Department of Archaeology Occasional Paper, 9, University of Edinburgh, 1983, pp. 51-63.

BALDELLOU 1981

V. Baldellou, "La prehistoria de Huesca: rasgos generales", *I Reunión de Prehistoria Aragonesa*, Osca, 1981, pp. 25-36.

BALDELLOU 1987a

V. Baldellou, "Avance al estudio de la Espluga de Puyascada", *Bolskan*, 4, 1987, pp. 3-41.

BALDELLOU 1987b

V. Baldellou, "Algunas consideraciones sobre el origen de la agricultura en el Altoaragón", *Bolskan*, 4, 1987, pp. 57-66.

BALDELLOU - MESTRE - JUAN CABANILLES 1989

V. Baldellou, I. Mestre i J. Juan Cabanilles, *El Neolítico Antiguo. Los primeros agricultores y ganaderos en Aragón, Cataluña y Valencia*, Dip. Provincial de Huesca, 1989.

BALDELLOU - MORENO 1987

V. Baldellou i G. Moreno, "El hàbitat campaniforme en el Altoaragón", *Bolskan*, 3, 1987, pp. 17-30.

BALDELLOU - UTRILLA 1985

V. Baldellou i P. Utrilla, "Nuevas dataciones de radiocarbono de la prehistoria oscense", *Trabajos de Prehistoria*, 42, 1985, pp. 83-95.

BALIL 1955

A. Balil, "Dos ejemplares de coroplastia del Tossal de les Tenalles (Sidamunt)", *III Congreso Nacional de Arqueología, (Galicia - 1953)*, Zaragoza, 1955, pp. 139-148.

BALIL 1970

A. Balil, "Casa y urbanismo en la España antigua I", *BSAA*, XXXVI, 1970, pp. 288-334

BALIL 1971

A. Balil, "Casa y urbanismo en la España Antigua II", *BSAA*, XXXVII, 1971, pp. 5-75.

BALL et al. 1983a

J. M^a Ball, "El túmul d'inhumació de Serrallonga, Agramunt", *XVIII Assemblea Comarcal d'Estudiosos (Espluga de Fancolí - 1974)*, 1983.

BALL et al. 1983b

J. M^a Ball, "Sepulcre megalític de la comarca de l'Urgell", *XVIII Assemblea Comarcal d'Estudiosos (Espluga de Fancolí - 1974)*, 1983.

BALLESTIN et al. 1988

X. Ballestin et alii, *Corrents Teòrics en Arqueologia (Actes del col.loqui celebrat a la U.B., 1986)*, Ed. Columna, Barcelona, 1988.

BARANDIARÁN 1971

I. Barandiarán, "Cueva de los Encantados (Belchite, Zaragoza)", *Noticiario Arqueológico Hispánico*, XVI, 1971, pp. 11-49.

BARANDIARÁN - CAVA 1992

I. Barandiarán i A. Cava, "Caracteres industriales del Epipaleolítico y Neolítico en Aragón: su referencia a los yacimientos levantinos", *Aragón/Litoral Mediterráneo: Intercambios culturales durante la Prehistoria*, Zaragoza, 1992, pp. 181-196.

BARBERA 1965

J. Barberá, "La cerámica barnizada de negro del poblado ilergeta del Tossal de les Tenalles de Sidamunt. Lérida", *Ampurias*, XXVI-XXVII, 1964-65, pp. 135-163.

BARCELÓ 1988

J. A. Barceló, "Introducción al razonamiento estadístico aplicado a la Arqueología: Un análisis de las estelas antropomorfas de la Península Ibérica", *Trabajos de Prehistoria*, 45, 1988, pp. 51-85.

BARRIAL - FRANCÈS 1993

O. Barriall i J. Francès, "Una possible necròpolis de l'edat del bronze a Can Coll (Cerdanyola)", *Limes*, 3, 1993, pp. 25-31.

BARRIL 1982

M. Barril, "Las hachas de rebordes del NE. peninsular", *4art Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà - 1980: Estat actual de la recerca arqueològica a l'Itsme pirinenc*, 1982, pp. 157-168.

BARRIL - DELIBES - RUIZ ZAPATERO 1982

M. Barril, G. Delibes i G. Gonzalo Ruiz Zapatero, "Moldes de fundición del Bronce Final

- procedentes de "El Regal de Pídola" (Huesca)", *Trabajos de Prehistoria*, 39, 1982, pp. 369-383.
- BARRIL - RUIZ ZAPATERO 1980**
M. Barril i G. Ruiz Zapatero, "Las cerámicas con asas de apéndice de botón del NE de la Península Ibérica", *Trabajos de Prehistoria*, 37, 1980, pp.181-219.
- BARRIS 1983**
J. Barris, "Insculturas rupestres en el Alto Ampurdán", *Revista de Arqueología*, 25, 1983, pp. 22-27.
- BARROSO - DíEZ 1991**
R. M^a Barroso i M^a C. Díez, "El castro de Hocincavero (Anguita, Guadalajara)", *Wad-Al-Hayara*, 18, 1991, pp. 7-26.
- BARRUOL 1969**
G. Barruol, "Sigean", *Gallia*, 27, 1969, pp. 388-391.
- BARTROLÍ et al. 1994**
R. Bartrolí et al., "El Neolítico Antiguo de la cova del Parco (Alòs de Balaguer, Catalunya) y el proceso de neolitización en el valle del río Segre", *1er Congreso de Arqueología Peninsular (Porto-1993), Actas dos Trabalhos de Antropologia e Etnologia*, 24, 1994, fasc. 1/2, pp. 65-90.
- BATALLER - DEPAPE 1950**
J.R. Bataller i G. Depape, "Flore Oligocène de Cervera (Catalogne)", *Anales de la Escuela de Peritos Agrícolas y Especialidades Agropecuarias y de los Servicios Técnicos de Agricultura*, vol. IX, Barcelona, 1950.
- BEA 1996**
D. Bea, "La necròpolis de Can Canyís. I. El material ceràmic", *Butlletí Arqueològic Reial Societat Arqueològica Tarraconense*, 18, 1996, pp. 23-34.
- BEGUIRISTAIN 1990**
M^a A. Beguiristain, "El hàbitat del Eneolítico a la Edad del Bronce en Álava y Navarra", *Munibe*, 42, 1990, pp. 125-133.
- BELARTE 1993**
C. Belarte, "Arquitectura domèstica al bronze final i primera edat del ferro a Catalunya: habitacions construïdes amb materials duradors. Estat de la qüestió", *Pyrenae*, 24, 1993, pp. 115-140.
- BELARTE 1996**
C. Belarte, "L'estudi de la casa protohistòrica a Catalunya i àrees adjacents: proposta tipològica i terminològica", *Pyrenae*, 27, 1996, pp. 103-115.
- BELARTE 1997**
C. Belarte, *Arquitectura domèstica i estructura social a la Catalunya protohistòrica*, Arqueo Mediterrània, 1, Barcelona, 1997.
- BELÉN - BALBÍN - FERNÁNDEZ MIRANDA 1978**
M. Belén, R. Balbín i M. Fernández Miranda, "Castilviejo de Guijosa (Sigüenza)", *Wad-Al-Hayara*, 5, 1978, pp. 63-87.
- BELÉN - ESCACENA - BOZZINO 1991**
M^a Belén, J.L. Escacena i M^a I. Bozzino, "El mundo funerario del Bronce Final en la fachada atlántica. I. Análisis de la documentación", *Trabajos de Prehistoria*, 48, 1991, pp. 225-226.
- BELLIDO 1996**
A. Bellido Blanco, *Los campos de hoyos. Inicio de la economía agrícola en la submeseta norte*, Studia Archaeologica, 85, Univ. de Valladolid, 1996.
- BELTRÁN LLORIS 1976a**
M. Beltrán Lloris, *Arqueología e Historia de las ciudades antiguas del Cabezo de Alcalá de Azaila (Teruel)*, Monografías Arqueológicas, XIX, Zaragoza, 1976.
- BELTRÁN LLORIS 1976b**
M. Beltrán Lloris, *Museo de Zaragoza: Secciones de Arqueología y Bellas Artes*, Zaragoza, 1976.
- BELTRÁN LLORIS 1995**
M. Beltrán Lloris, *Azaila (nuevas aportaciones deducidas de la documentación inédita de Juan Cabré Aguiló)*, Zaragoza, 1995.
- BELTRÁN LLORIS 1996**
M. Beltrán Lloris, *Los iberos en Aragón*, Colección Mariano de Pano y Ruata 11, Caja de Ahorros de la Inmaculada de Aragón, Zaragoza, 1996.

BELTRÁN MARTÍNEZ 1959

A. Beltrán Martínez, "El yacimiento del Cabezo de Monlén", *V Congreso Nacional de Arqueología (Zaragoza-1957)*, Zaragoza, 1959, pp. 134-137.

BELTRÁN MARTÍNEZ 1980

A. Beltrán (dir.), *Atlas de Prehistoria y Arqueología Aragonesas*, T. I, Ed. Institución "Fernando el Católico", Zaragoza, 1980.

BENAVENTE 1984

J.A. Benavente, "Cambios geomorfológicos y distribución del hábitat prehistórico: Una aplicación en los focos endorréicos del Bajo Aragón", *Arqueología Espacial*, T. 2, Teruel, 1984, pp. 53-74.

BENAVENTE 1992-1993

J.A. Benavente, "Novedades sobre el Bronce final-Hierro I en Alcañiz (Teruel)", *Bajo Aragón Prehistoria*, IX-X, 1992-1993, pp. 107-121.

BENAVENTE 1996

J.A. Benavente, "El Bronce Medio y Final en el área de Alcañiz (Teruel)", *Gala*, 3-5, 1994-1996, pp. 115-125.

BENAVENTE et al. 1991

J.A. Benavente, C. Navarro, J.L. Ponz i J.C. Villanueva, "El poblamiento antiguo del área endorréica de Alcañiz", *Al-Qannis. Boletín del Taller de Arqueología de Alcañiz*, 2, 1991, pp. 36-92.

BENDALA 1992

M. Bendala, "El mundo feniciopúnico y su expansión mediterránea", *X Jornades d'Estudis Històrics Locals: La Prehistòria de les Illes de la Mediterrània Occidental*, Palma de Mallorca, 1992, pp. 375-391.

BENEVOLO 1977

L. Benevolo, *Diseño de la ciudad 2. El arte y la Ciudad antigua*, Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 1977.

BERGADÀ 1991

M. Bergadà, "Aproximació a l'estudi sedimentològic-paleoclimàtic d'un assentament prehistòric: la cova del Parco (Alòs de Balaguer, la Noguera)", *Cypsela*, IX, 1991, pp. 33-48.

BERNABEU - GUITART - PASCUAL 1989

J. Bernabeu, J. Guitart i J.L. Pascual, "Reflexiones en torno al patrón de asentamiento en el País Valenciano entre el Neolítico y la Edad del Bronce", *P.L.A.V - Saguntum*, 22, 1989, pp. 99-123.

BERROCAL-RANGEL 1987

L. Berrocal-Rangel, "La Losa del Capote (Higuera la Real, Badajoz)", *Archivo Español de Arqueología*, 60, 1987, pp. 195-207.

BERROCAL-RANGEL 1988

L. Berrocal-Rangel, *Excavaciones en Capote*, Serie Nertrobriguense, 1, 1988.

BERROCAL-RANGEL 1989

L. Berrocal-Rangel, "El asentamiento céltico de Capote (Higuera la Real, Badajoz)", *Cuadernos de Prehistoria y Arqueología*, 16, Universidad Autónoma de Madrid, 1989, pp. 245-296.

BERROCAL-RANGEL 1992

L. Berrocal-Rangel, *Los pueblos célticos del Suroeste de la Península Ibérica*, Complutum Extra, nº 2, Madrid, 1992.

BERROCAL-RANGEL 1994

L. Berrocal-Rangel, "Oppida y castros de la Beturia céltica", *Castros y oppida del centro y occidente de la Península Ibérica, Castros y oppida en Extremadura*, Complutum Extra, 4, Madrid, 1994, pp. 189-240.

BLANCO 1957

A. Blanco, "El torques de Tremp (Lérida)", *Zephyrus*, VIII, nº 2, 1957, pp. 288-290.

BLANCH - MERCADAL 1995

R.M. Blanch i O. Mercadal, "MF-18: un cas atípic d'inhumació prehistòrica a la Bòvila Madurell", *Arrahona*, 16, 1995, pp. 75-83.

BOLEDA 1976

R. Boleda, *Carta Arqueològica de les valls dels rius Corb, Ondara i Sió*, I.E.I., Lleida, 1976.

BOLÒS et al. 1993

O. de Bolòs, J. Vigo, R. M. Masalles i J. M^a Ninot, *Flora Manual dels Països Catalans*, Ed.

Pòrtic, Barcelona, 1993.

BOQUER et al. 1990

S. Boquer, L. Gonzàlvez, O. Mercadal, T. Rodón i L. Sáenz, "Les estructures del bronze antic - bronze mitjà al jaciment arqueològic de Can Roqueta (Sabadell, Vallès Occidental)", *Arrahona*, 7, 1990, pp. 9-25.

BOQUER et al. 1992

S. Boquer, L. Gonzàlvez, O. Mercadal, T. Rodón i L. Sáenz, "Un nou assentament del bronze-ferro al Vallès: Can Roqueta (Sabadell, Vallès Occidental)", *Tribuna d'Arqueologia 1990-1991*, 1992, pp. 41-51.

BOQUER et al. 1995

S. Boquer, J. Bosch, W. Cruells, J. Miret, M. Molist i T. Rodón, *El jaciment de l'Institut de Batxirellat Antoni Pous. Un assentament a l'aire lliure de finals del calcolític (Manlleu, Osona)*, Memòries d'Intervencions Arqueològiques a Catalunya, 15, Barcelona, 1995.

BOQUER et al. 1997

S. Boquer, X. Carlús, J. Francès, P. Gonzàlez, A. Parpal i J. Villafruela, "Can Roqueta (Sabadell, Vallès Occidental): Noves dades sobre els establiments de l'edat del bronze i l'edat del ferro al Vallès", *Tribuna d'Arqueologia 1995-1996*, 1997, pp. 77-97.

BORDAS et al. 1994

A. Bordas, J. Díez, R. Pou, A. Parpal i A. Martín, "Excavacions arqueològiques 1991-1992 a la Bòvila Madurell-Mas Duran (Sant Quirze del Vallès, Vallès Occidental)", *Tribuna d'Arqueologia 1992-1993*, 1994, pp. 31-47.

BOSCH et al. 1996

J. Bosch, M. Buch, R. Buxó, J. Casadevall, J. Mateu, T. Palomo i E. Tabernero, "Intervenció arqueològica a la Cova de la Pòlvora (Albanyà, Alt Empordà)", *Terceres Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona, Santa Coloma de Farners*, 1996, pp. 35-51.

BOSCH GIMPERA 1915-1920

P. Bosch Gimpera, "Resultats de l'exploració de coves de Catalunya per l'Institut d'Estudis Catalans (1915-1920). Els massissos centrals de Lleyda", *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, VI, 1915-1920, pp. 473-476.

BOSCH GIMPERA 1919

P. Bosch Gimpera, *Prehistòria Catalana*, Ed. Catalana, Barcelona, 1919.

BOSCH GIMPERA 1920

P. Bosch Gimpera, "Les investigacions de la cultura ibèrica al Baix Aragó", *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, t. VI, Barcelona 1915-1920, pp. 641-671.

BOSCH GIMPERA 1929

P. Bosch Gimpera, *La cultura ibèrica del Bajo Aragón*, IV Congreso Internacional de Arqueología, Barcelona, 1929.

BOSCH GIMPERA 1932

P. Bosch Gimpera, *Etnologia de la Península ibèrica*, Ed. Alpha, Barcelona, 1932.

BOSCH GIMPERA 1941

P. Bosch Gimpera, "Les celtes et la civilisation des urnes en Espagne", *Préhistoire*, T. VIII, Paris, 1941, pp. 121-154.

BOSCH GIMPERA 1945

P. Bosch Gimpera, *El poblamiento y la formación de los pueblos de España, México*, 1945.

BOSCH GIMPERA 1954

P. Bosch Gimpera. "La Edad del Bronce en la Península Ibérica", *Archivo Español de Arqueología*, XVII, 89, 1954, pp. 45-92.

BOSCH GIMPERA - COLOMINAS 1921-1926

P. Bosch Gimpera i J.M. Colominas, "Pintures i gravats rupestres, Arqueologia I, Història de l'Art", *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, VII, 1921-1926, pp. 1-26.

BOSCH GIMPERA - COLOMINAS - DURAN 1913-1914

P. Bosch Gimpera, J. Colominas i A. Duran i Sanpere, "Sepulcre a Guissona", *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, V, 1913-1914, pp. 812-814.

BOWEN - WOOD 1967

H.C.Bowen i P.D.Wood, "Experimental storage of corn underground and its implications for Iron Age settlements", *Bulletin of the Institute of Archaeology*, 7, 1967, pp.1-14.

BREUIL 1908

H. Breuil, "Les peintures quaternaires de la roca de Gogul", *Butlletí del Centre Excursionista de Lleyda*, I, 1908, pp. 10-13.

BREUIL - CABRÉ 1909

H. Breuil i J. Cabré Aguiló, "Les peintures rupestres du bassin inférieur de l'Èbre. I.- Les rochers peints de Calapatá à Cretes. II.- Les fresques à l'air libre de Cogul", *L'Anthropologie*, XX, 1909.

BRUHL - PARIS 1932

A. Bruhl i P. Paris, *Excavaciones en el Cabezo de Cascarujo, término de Alcañiz (Teruel)*, Memorias de la Junta Superior de Excavaciones Arqueológicas, 121, Madrid, 1932.

BUCHSENSCHUTZ 1984

O. Buchsenschutz, *Structures d'habitats et fortifications de l'Âge du fer en France septentrionale*, Mémoires de la Société Préhistorique Française, tome 18, 1984.

BURILLO 1979

F. Burillo, "Modelos sobre la utilización del medio geográfico en época ibérica, en el valle medio del Ebro", *Memorias de Historia Antigua*, III, Oviedo, 1979, pp. 31-45.

BURILLO 1979

F. Burillo, "Localización y prospección de yacimientos arqueológicos: Alcances y límites", *Jornadas sobre el estado actual de los estudios sobre Aragón*, Zaragoza, 1979, pp. 186-190.

BURILLO 1980

F. Burillo, *El valle medio del Ebro en época Ibérica*, Zaragoza, 1980.

BURILLO 1982

F. Burillo, "La jerarquización del hábitat en época ibérica en el valle medio del Ebro. Una aplicación de los modelos locacionales", *IV Jornadas sobre el estado actual de los Estudios sobre Aragón*, Zaragoza, 1982, pp. 215-228.

BURILLO 1984

F. Burillo, "La aplicación de los modelos del Lugar Central a la Arqueología", *Reunión de Metodología sobre Investigación en Arqueología Prehistórica*, Madrid, 1984, pp. 431-441.

BURILLO 1985

F. Burillo, "Introducción a los orígenes de la arquitectura en tierra en Aragón", *Turia*, I, Teruel, 1985, pp. 112-117.

BURILLO 1989

F. Burillo, "La prospección de superficie: Algunas reflexiones sobre su situación actual en España", *Arqueocrítica*, 1, Barcelona, 1989, pp. 38-44.

BURILLO 1989

F. Burillo, "La arqueología espacial en España", *Boletín Asociación Española de Amigos de la Arqueología*, 27, 1989, pp. 13-18.

BURILLO 1989-90

F. Burillo, "La crisis del ibérico antiguo y su incidencia sobre los campos de urnas finales del Bajo Aragón", *Kalathos*, 9-10, 1989-90, pp. 95-124.

BURILLO 1993

F. Burillo, "Substrato de las etnias prerromanas en el valle del Ebro y Pirineos", *Complutum*, 2-3 (1992), 1993, pp. 195-222.

BURILLO et al. 1981

F. Burillo, M. Gutiérrez i J. L. Peña, "El cerro del Castillo de Alfambra (Teruel). Estudio interdisciplinar de Geomorfología y Arqueología", *Kalathos*, 1, 1981, pp. 7-63

BURILLO et al. 1983

F. Burillo, M. Gutiérrez i J. L. Peña, "La geoarqueología como ciencia auxiliar: aplicación en la Cordillera Ibérica Turolense", *Revista de Arqueología*, 26, 1983, pp. 5-13.

BURILLO et al. 1984

F. Burillo, N. Juste, J.L. Peña, P. Perales, J. Porro, J. Picazo, E. Ruiz i A. Sancho, "Un estudio sincrónico y diacrónico del poblamiento y el territorio: El proyecto interdisciplinar de Mora de Rubielos (Teruel)", *Arqueología Espacial*, T. 1, Teruel, 1984, pp. 187-205.

BURILLO et al. 1986

F. Burillo et al., "Geomorphological processes as indicators of climatic changes during the Holocene in the North-East Spain", a F. LOPEZ VERA (Ed.), *Quaternary Climate in Western Mediterranean*, Madrid, 1986, pp. 31-44

BURILLO - PEÑA 1984

F. Burillo i J.L. Peña, "Modificaciones por factores geomorfológicos en el tamaño y ubicación de los asentamientos primitivos", *Arqueología Espacial*, T. 1, Teruel, 1984, pp. 91-105.

BURILLO - PEÑA 1984

F. Burillo i J.L. Peña, "Clima, Geomorfología y ocupación humana. Introducción a un planteamiento metodológico", *Reunión de Metodología sobre Investigación en Arqueología Prehistórica*, Madrid, 1984, pp. 91-102.

BURILLO - PICAZO 1986

F. Burillo i J. Picazo, *El poblado del Bronce Medio de la Hoya Quemada (Mora de Rubielos)*, Teruel, 1986.

BURILLO - PICAZO 1991-92

F. Burillo i J.V. Picazo, "Cronología y periodización de la Edad del Bronce en la provincia de Teruel", *Kalathos*, 11-12, 1991-92, pp. 43-89.

BURILLO - PICAZO 1992-93

F. Burillo i J.V. Picazo, "Contribución al origen del poblamiento con estructuras estables en el valle medio del Ebro", *Segundos Encuentros de Prehistoria Aragonesa (Zaragoza-Caspe 1986)*, Bajo Aragón. Prehistoria, IX-X, 1992-1993, pp. 203-214.

BURILLO - PICAZO 1994

F. Burillo i J.V. Picazo, "L'urbanisme protohistòric a la vall mitjana de l'Ebre", *Cota Zero*, 10, 1994, pp. 102-114.

BURILLO - PICAZO 1996

F. Burillo i J.V. Picazo, "El Bronce Medio y la transición al Bronce Tardío en Teruel", *Gala*, 3-5, 1994-1996, pp. 59-75.

BURILLO - PICAZO 1997

F. Burillo i J.V. Picazo, "El sistema Ibérico turolense durante el segundo milenio A.C.", *Saguntum*, 30, vol. II, 1997, pp. 29-58.

BURILLO - ROYO 1996

F. Burillo i J. I. Royo, "El yacimiento del Castillo de Cuarte (Zaragoza) y su contribución al conocimiento del inicio del Ibérico Pleno en el valle Medio del Ebro", *Gala*, 3-5, 1996, pp. 387-397.

BURJACHS 1993

F. Burjachs, "Anàlisi paleopalino Lògica del jaciment arqueològic de la Cova Farisa", *Estudios de la Antigüedad*, 6/7, 1993, pp. 41-44.

BURJACHS 1998

F. Burjachs, "Anàlisi polínic del poblado protohistòric de Genó (Aitona, Segrià)", a J.L. MAYA, F. CUESTA i J. LÓPEZ (Eds), *Genó: Un poblado del Bronce Final en el Bajo Segre (Lleida)*, Barcelona, 1998, pp. 177-186.

BUTI 1962

G.G. Buti, *La casa degli indeuropei. Tradizione e Archeologia*, Florència, 1962.

BUTZER 1989

K. W. Butzer, *Arqueología, una ecología del hombre*, Ed. Bellaterra, Barcelona, 1989.

BUXÓ 1997

R. Buxó, *Arqueología de las plantas*, Ed. Crítica, Barcelona, 1997.

BUXÓ et al. 1995

R. Buxó, N. Alonso, D. Canal, M. Català, C. Echave i I. González, "Estudios recientes sobre agricultura y alimentación vegetal a partir de semillas y frutos en Cataluña (Neolítico - 2ª Edad del Hierro)", *Actas dos Trabalhos de Antropologia e Etnologia*, XXXV, fasc. 1, Porto, 1995, pp. 467-483.

BYRD - BANNING 1988

B.F. Byrd i E.B. Banning, "Southern Levant Pier-Houses: Intersite Architectural Patterning during the Pre-Pottery Neolithic B", *Paléorient*, nº 14/1, 1988, pp. 87-108.

CABRÉ 1915

J. Cabré Aguiló, "El arte rupestre en España", *Comisión de Investigaciones Paleontológicas y Prehistóricas*, I, Madrid, 1915.

CABRÉ 1929

J. Cabré Aguiló, *Excavaciones de las Cogotas, Cardeñosa (Ávila), I, El castro*, Memorias de la Junta Superior de Excavaciones i Antigüedades, 110, Madrid, 1929.

CABRÉ 1932

J. Cabré Aguiló, *Excavaciones de las Cogotas (Ávila)*, Memorias de la Junta Superior de Excavaciones i Antigüedades, 120, Madrid, 1932.

CABRÉ 1943

J. Cabré Aguiló, "La cerámica céltica de Azaila (Teruel)", *Archivo Español de Arqueología*, XVI, Madrid, 1943, pp. 49-65.

CABRÉ AGUILÓ - CABRÉ - MOLINERO 1950

J. Cabré Aguiló, E. Cabré de Morán i A. Molinero, *El Castro y la Necrópolis del Hierro Céltico de Chamartín de la Sierra (Ávila)*, Acta Arqueologica Hispanica, 5, 1950.

CALVET 1977

J. Calvet, *Contribución al conocimiento geomorfológico de la Depresión Central Catalana*, Tesi Doctoral, Dept. Geomorfologia i Tectònica, Facultat de Geologia, Universitat de Barcelona, 1977, inèdita.

CALVET 1980

J. Calvet, *Relaciones entre la evolución geomorfológica cuaternaria en la Depresión Central Catalana (Segarra, Pla d'Urgell) y del valle del Segre*, Fund. Juan March, Madrid, 1980.

CALVO 1991a

M^a J. Calvo, "Excavaciones en el Dólmen de la Caseta de las Balanzas en Selva Grande (Almazorre-Bárcabo, Huesca)", *Arqueología Aragonesa 1986-1987*, 1991, pp. 87-88.

CALVO 1991b

M^a J. Calvo, "Excavaciones en el Dólmen de la Capilleta, Paules de Sarsa, Ainsa (Huesca)", *Arqueología Aragonesa 1986-1987*, 1991, pp. 89-90.

CAMPILLO 1989

D. Campillo, "Estudio paleopatológico de los restos procedentes de la Balma de la Sargantana de Renan (Oliola, la Noguera, Lleida)", *VI Congreso Español de Antropología Biológica*, Bilbao, 1989.

CAMPMAJO 1984

P. Campmajó, "Le Bronze Final I sur le site de Llo", *6^e Col.loqui d'Arqueologia de Puigcerdà-1982*, 1984, pp. 47-67.

CAMPS 1960

E. Camps Cava, "La Plana de Guissona: Una comarca Arqueològica", *Ilerda*, XXIV, 1960.

CAMPS 1970

J. Camps Clemente, "Guijarro decorado a incisiones precedente e Puig Pelegrí en Lérida", *XI Congreso Nacional de Arqueología (Mérida 1968)*, Zaragoza, 1970, pp. 332-338.

CAMPS - FABRER et al. 1984

H. Camps-Fabrer, A. d'Anna, A. Colomer, J. Coularou, J. Courtin, R. Coutel i X. Guthertz, "Les enceintes du Néolithique à l'Age du Bronze dans le sud-est de la France", *The Deya Conference of Prehistory*, B.A.R. International Series, 229, Oxford, pp. 339-362.

CAMPS - SANTA EULÀRIA 1982

E. Camps Cava i J. Santa eulària, *Guissona*, Guissona, 1982.

CANAL - CARBONELL 1989

J. Canal i E. Carbonell, *Catalunya paleolítica*, Patronat Eiximenis Ed., Girona, 1989.

CANET - ROUDIL 1978

H. Canet i J. L. Roudil, "Le village chalcolithique de Cambous à Viols-en-Laval(Hérault)", *Gallia*

Préhistoire, 21, 1978, pp. 143-188.

CANTURRI 1985

P. Canturri, "Variété des gravures rupestres", a DD. AA.: *Meconnu, le domaine archéologique d'Andorre*, Dossiers Histoire et Archéologie, 96, 1985, pp. 50-55.

CARBONELL et al. 1993

E. Carbonell, X. Pedro, A. Costafreda, A. Llussà i R. Serra, *El jaciment plistocè mig del Clot del Ballester (Artesa de Lleida)*, Quaderns d'Arqueologia del Grup de Recerques Arqueològiques de "La Femosa", n° 8, Artesa de Lleida, 1993.

CARLUS 1999 (e.p.)

X. Carlús, "La cabana del bronze inicial de la vall Suau (Sant Quirze del Vallès)", *Limes*, 6, 1999, en premsa.

CARRERAS 1971

T. Carreras, *Las cerámicas indígenas del poblado ibérico del Tossal de les Tenalles de Sidamunt (Lérida)*, Tesi de Llicenciatura, Universitat de Barcelona, 1971.

CARRERAS BALAGUER 1990

J. Carreras i Balaguer, "La canal dels Avellaners", a J. CASTANY, E. SÁNCHEZ, L.A. GUERRERO, J. CARRERAS, R. MORA i G. VILA, *El Berguedà: De la Prehistòria a l'Antiguitat*, Àmbit de Recerques del Berguedà, Berga, 1990, pp. 29-76.

CARROCERA 1990

E. Carrocera, "El castro de San Isidro: Informe de las excavaciones arqueológicas 1986", *Excavaciones Arqueológicas en Asturias 1983-1986*, Oviedo, 1990, pp. 157-162.

CAS 1988

CAS, "Cantacorbs", *Carta Arqueològica : comarca: Segrià*, Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya Comarca del Segrià, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1988. 2 vol.

CASSELBERRY 1974

S. E. Casselberry, "Further refinement for determining population from floor area", *World Archaeology*, 6, 1974, pp. 118-122.

CASTAÑOS 1988

P. Castaños, "Estudio de los restos faunísticos del yacimiento de Zafranales", *Annales*, V, Barbastro-Zaragoza, pp. 147-162.

CASTANY 1987

J. Castany, "Noves aportacions al megalitisme de l'interior de Catalunya", *Cota Zero*, 3, 1987, pp. 69-75.

CASTANY - ALSINA - GUERRERO 1992

J. Castany, F. Alsina i Ll. Guerrero, *El Collet de Brics d'Ardèvol. Un hàbitat del calcolític a l'aire lliure*, Memòries d'Intervencions Arqueològiques a Catalunya, 2, Barcelona, 1992.

CASTANY - ESTANY - GUERRERO 1994

J. Castany, I. Estany i Ll. Guerrero, *La cambra pirinenca de Santes Masses. Un sepulcre col·lectiu del bronze antic (Pinell, Solsonès)*, Memòries d'Intervencions Arqueològiques a Catalunya, 14, Barcelona, 1994.

CASTANY - GUERRERO 1986

J. Castany i Ll. Guerrero, "El megalitisme al Solsonès: darreres investigacions arqueològiques i antropològiques", *Ilerda*, XLVII, 1986, pp. 9-46.

CASTANY - RAMÓN - GUERRERO 1992-1993

J. Castany, M. Ramón i Ll. Guerrero, "La Bòfia de Valldan (Ordèn-Solsonès) i el neolític Antic del Pre-pirineu lleidatà", *Ilerda*, 50, 1992-1993, pp. 61-94.

CASTELLS 1974

M. Castells, *La cuestión urbana*, Ed. Siglo XXI, Madrid.

CASTELLS 1990

J. Castells (Dir.), *Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya. Corpus de pintures rupestres. La Conca del Segre*, vol. I, Dep. de Cultura Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1990.

CASTELLS - CRUELLES - MOLIST 1993

J. Castells, W. Cruells i M. Molist, "EL Serrat de Balà. Una necròpolis d'incineració a Cantonigròs, Osona", *Empúries*, 48-50, 1993, pp. 224-237.

CASTELLS - ENRICH - ENRICH 1983

J. Castells, J. Enrich i J. Enrich, "El Túmul I de la Serra de Clarena (Castellfolit de Boix, Bages)",

Excavacions Arquelògiques a Catalunya, 4, Barcelona, 1983, pp. 55-81.

CASTIELLA 1985

A. Castiella, *El Castillar de Mendavia. Poblado Protohistòric*, Trabajos de Arqueología Navarra, 4, 1985, pp. 65-143.

CASTIELLA 1997

A. Castiella, "A propósito de un campo de hoyos en la Cuenca de Pamplona", *Cuadernos de Arqueología de la Universidad de Navarra*, 5, 1997, pp. 41-80.

CASTRO 1994

P.V. Castro, *La sociedad de los Campos de Urnas en el Nordeste de la Península Ibérica. La necrópolis de El Calvari (El Molar, Priorat, Tarragona)*, BAR International Series, 592, 1994.

CASTRO - LULL - MICO 1996

P.V. Castro, V. Lull i R. Micó, *Cronología de la Prehistoria Reciente de la Península Ibérica y Baleares (c. 2800-900 cal ANE)*, BAR International Series 652, Oxford, 1996.

CASTRO - MICÓ 1995

P.V. Castro i R. Micó, "El C14 y la resolución de problemas arqueológicos. La conveniencia de una reflexión", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 5, 1995, pp. 252-260.

CAUVIN 1994

J. Cauvin, *Naissance des divinités. Naissance de l'agriculture*, CNRS Ed., Paris, 1994.

CERDEÑO 1978

M^a L. Cerdeño, "Los broches de cinturón peninsulares de tipo céltico", *Trabajos de Prehistoria*, 35, 1978, pp. 279-306.

CHAPMAN 1978

J.C. Chapman, "The evidence for prehistoric water control i south-east Spain", *Journal of Arid Environements*, 1, 1978, pp. 261-274.

CHAPMAN 1982

J.C. Chapman, "The Secondary Products Revolution and the Limitations of the Neolithic", *Bull. of Institut of Archaeology of the University of London*, 19, 1982, pp. 107-122.

CHAPMAN 1991

J.C. Chapman, *La formación de las sociedades complejas*, Ed. Crítica, Barcelona, 1991.

HAZELLES 1990

Cl. A. de Hazelles, "Les constructions en terre crue d'Empúries à l'époque romaine", *Cypselà*, VIII, 1990, pp. 101-118.

HAZELLES 1995

Cl. A. de Hazelles, "Les origines de la construction en adobe en Extrême-Occident" a *Sur les pas des Grecs en Occident, Études Massaliètes*, 4, 1995, pp. 49-58.

HAZELLES 1997

Cl. A. de Hazelles, *Les maisons en terre de la Gaule méridionale*, Monographies Instrumentum, 2, Montagnac, 1997.

HAZELLES 1999

Cl. A. de Hazelles, "À propos des murs en bauge de Lattes: problématique des murs de terre massive dans l'Antiquité", *Lattara*, 12, 1999, pp. 219-254.

HAZELLES - FICHES - POUPET 1985

Cl. A. de Hazelles, J.L. Fiches i P. Poupet, "La Gaule Méridionale" a *Architecture de terre et de bois, Documents d'Archéologie Française*, 2, 1985, pp. 61-71.

HAZELLES - POUPET 1984

Cl. A. de Hazelles i P. Poupet, "L'emploi de la terre crue dans l'habitat gallo-romain en milieu urbain: Nîmes", *Revue Archéologique de Narbonnaise*, XVII, 1984, pp. 71-101.

HAZELLES - POUPET 1985

Cl. A. de Hazelles i P. Poupet, "La fouille des structures de terre crue: définitions et difficultés", *Revue Aquitania*, 3, 1985, pp. 149-160.

CERNOKIAN 1988

R. Chernokian, *Les armes métalliques dans l'art protohistorique de l'Occident Méditerranéen*, Eds. CNRS, Paris, 1988.

CIERCO 1975

M. Cierco, *Inventario de los materiales de la necrópolis de la Pedrera (Termens)*, Tesi de Llicenciatura, Universitat Autònoma de Barcelona, 1975, inèdita.

CLARKE 1984

D. L. Clarke, *Arqueologia analítica*, Ed. Bellaterra, Barcelona, 1984.

CLOP - MOLIST - ARDÈVOL 1994

X. Clop, M. Molist i J. Ardèvol, "Les inscultures de la Pedra del Gili (Vilalleons, Osona)", *Monografies del Monseny*, 8, 1994, pp. 147-162.

COBERÓ et al. 2000

J. Coberó, M. Garganté, J. Oliva i J. Ros, *Inventari del Patrimoni Arqueològic, Arquitectònic i Artístic de la Segarra, vol. II, Torà*, Fundació Jordi Cases i Llebot (Ed.), Guissona, 2000.

COLL - MOLINA - ROIG 1993

J.M. Coll, J.A. Molina i J. Roig, "La Vinya del Regalat (Castellar del Vallès, Vallès Occ.): un àmbit d'ús domèstic del calcolític-bronze antic (2000-1800 aC)", *Arraona*, 13, 1993, pp. 63-77.

COLLIS 1989

J. Collis, *La Edad del Hierro en Europa*, Ed. Labor, Barcelona.

COLOMINAS 1941

J. Colominas, "Poblado ibérico de Guissona", *Ampurias*, III, Barcelona, 1941, pp. 35-38.

COLOMINAS - DURAN i SANPERE 1915-1920

J. Colominas i A. Duran, "Restes de poblats ibèrics al Pla d'Urgell i Segarra", *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, VI, 1915-1920, pp. 606-616.

COMA 1997

G. Coma, "Estat de la qüestió de la historiografia a l'Urgell", *Urtx*, 10, 1997, pp. 8-13.

CONDE 1987

M^a J. Conde, "Estudi sobre un recipient ibèric: Vasos amb broc inferior", *Fonaments*, 6, 1987, pp. 27-60.

CONDE 1988

M^a J. Conde, "Els vasos amb broc inferior a la conca del Segre", *7è Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà-1986. Prehistòria i Arqueologia de la Conca del Segre*, 1988, pp. 207-214.

CONDE 1992

M^a J. Conde, "Una producció ceràmica característica del món ibèric tardà: els kalathos (barrets de copa)", *Fonaments*, 8, 1992, pp. 117-169.

CONESA 1994

J.A. Conesa (Ed.), *El paisatge vegetal dels espais d'interès natural de Lleida: àrea meridional*, I.E.I., Lleida, 1994.

CONTRERAS et al. 1993

F. Contreras, J. Guitart, J. Pera, C. Ruestes i E. Vilas, "Resultats de les darreres intervencions arqueològiques a la ciutat romana de Iesso (Guissona, Segarra)", *Tribuna d'Arqueologia 1991-1992*, 1993, pp. 79-86.

COOK 1972

S. F. Cook, *Prehistoric demography. McCaleb Module in Anthropology*, Reading, Mass, 1972.

COSTA et al. 1982

P. Costa, P. García, R. Marcet i J. Mas, "El jaciment prehistòric de Can Soldevila (Santa Perpètua de Mogoda)", *Fulls d'Arqueologia i Història de Santa Perpètua de Mogoda*, 1982, pp. 9-48.

COSTAFREDA - GALLART - LLUSSÀ 1988

A. Costafreda, J. Gallart i A. Llussà, "Estudi dels materials del jaciment de la Serra, del Bronze Final (Puigverd de Lleida, Segrià)", *Recerques Terres de Ponent*, IX, Artesa de Lleida-1986, 1988, pp. 49-61.

COSTAFREDA - LLUSSÀ 1987

A. Costafreda i A. Llussà, *Aproximació al neolític de les comarques del Segrià i les Garrigues*, Quaderns d'Arqueologia del Grup de Recerques de "La Femosa", n^o 2, Artesa de Lleida, 1987.

COURBIN 1982

P. Courbin, *Qu'est-ce que l'Archéologie?*, Ed. Payot, Paris, 1982.

COURTOT 1992

R. Courtot, "Les Planes" a C. CARRERAS (Dir.): *Geografia General dels Països Catalans*, vol. I, Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 1992, pp. 289-350.

CRiado 1988

F. Criado, *Genealogía del Paisaje: Hacia una aproximación al estudio de la interrelación Naturaleza-*

Cultura, II Deia Conference of Prehistory, Archaeological Techniques, Technology & Theory, Mallorca-1988, en premsa.

CUADRADO 1961

E. Cuadrado, "Broches de cinturón de placa romboidal en la Edad del Hierro peninsular", *Zephyrus*, XII, Salamanca, pp. 208-219.

CUESTA et al. 1985

F.Cuesta, S.Colomer, S.Albizuri i O.Barrial, "Avance de los resultados obtenidos en los silos ibéricos de la Calle Elisenda (Sant Cugat del Vallès)", *Estudios de la Antigüedad*, 2, 1985, pp.231-262.

CUEVILLAS - TABOADA 1955

F.L. Cuevillas i J. Taboada, "Un oppidum de la tribu de los bíbalos", *Archivo Español de Arqueología*, XXVIII, 1955, pp. 69-89.

CUEVILLAS - TABOADA 1958

F.L. Cuevillas i J. Taboada, "Nuevas excavaciones en la Cidá do Castro de San Millán", *Cuadernos de Estudios Gallegos*, XIII, 1958, pp. 301-311.

CUNLIFFE 1998

B. Cunliffe (Ed.), *Prehistoria de Europa Oxford*, Ed. Crítica, Barcelona, 1998.

CURA 1971

M. Cura, "Acerca de unas cerámicas grises con decoración estampillada en la Cataluña prerromana", *Pyrenae*, 7, 1971, pp. 47-60.

CURA 1974

M. Cura, "Un enterramiento en Solsona perteneciente al Bronce Antiguo", *Pyrenae*, 10, 1974, pp. 21-27.

CURA 1976-78

M. Cura, "Aportaciones al conocimiento del proceso de iberización en el interior de Catalunya, Simposi Internacional: Els orígens del món ibèric", *Ampurias*, 38-40, Barcelona, 1976-1978, pp. 331-343.

CURA 1978

M. Cura, "Contribució a l'estudi de les poblacions pre-romanes de l'interior de Catalunya", *2on Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà - 1976: Els pobles pre-romans del Pirineu*, 1978, pp.177-188.

CURA 1987a

M. Cura, "L'horitzó campaniforme antic als Països Catalans", *Fonaments*, 6, 1987, pp. 97-130.

CURA 1987b

M. Cura, "Origen i evolució del megalitisme a les comarques centrals i occidentals de Catalunya: I. Del Neolític Mitjà a l'Edat del Bronze", *Cota Zero*, 3, 1987, pp. 76-83.

CURA 1989

M. Cura, "Modelos de asentamiento y estructuras de hábitat durante la segunda Edad del Hierro en la Catalunya Central", *Actes du Col. Inter. Habitats et structures domestiques en Méditerranée Occidentale durant la Protohistoire*, Arles-sur-Rhone, 1989, pp.91-94.

CURA 1989

M. Cura, "Enterraments infantils al Molí d'Espígol de Tornabous (Urgell, Lleida)", *Cuadernos de Prehistoria y Arqueología Castellonenses*, 14, 1989, pp. 173-181.

CURA 1990

M. Cura, "Notes sobre el poblat prerromà del Molí d'Espígol (Tornabous, Urgell)", *8è Col.loqui Inter. d'Arqueologia de Puigcerdà - 1988. La romanització del Pirineu*, 1990, pp. 175-183.

CURA 1992a

M. Cura, "Dos vasos plàstics de vernís negre apareguts a Tornabous", *Gala*, 1, 1992, pp. 131-134.

CURA 1992b

M. Cura, "Són neolítiques les inscultures de Passanant", *9è Col. Intern. d'Arqueologia de Puigcerdà - 1991. Estat de la investigació sobre el neolític a Catalunya*, 1992, pp. 119-120.

CURA 1992c

M. Cura, "Los botones con perforación en V en Cataluña", *Le Chacolithique en Languedoc. Ses relations extra-regionales, Archéologie en Languedoc 1990-1991*, 1992, pp. 205-208.

CURA 1993a

M. Cura, "Nous grafits ibèrics en el Molí d'Espígol (Tornabous) i la cronologia de l'escriptura ibèrica

a l'interior de Catalunya", *Gala*, 2, 1993, pp. 219- 225.

CURA 1993b

M. Cura, "Les ceràmiques de vernís negre procedents del Molí d'Espígol al Museu Comarcal de l'Urgell", *Urtx*, 5, 1993, pp. 33-50.

CURA 1994

M. Cura, "El poblat pre-romà del Molí d'Espígol (Tornabous, Urgell). Noves constatacions arqueològiques després de les actuacions del Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya (1987-1992)", *Tribuna d'Arqueologia 1992-1993*, 1994, pp. 73-84.

CURA et al. 1971

M. Cura, A. M^a Ferran, J. Padró i J. Maluquer de Motes, "Los sepulcros megalíticos de Cortiuda (Peramola, Alt Urgell)", *Pirineos*, 102, 1971, pp. 93-99.

CURA - GARCÉS 1990

M. Cura i I. Garcés, "A propósito de la cronología final del poblado ibérico del Molí d'Espígol (Tornabous, Lleida)", *Espacio, Tiempo y Forma*, 1-3, 1990, pp. 299-304.

CURA - GUILAINE - THOMMERET 1975

M. Cura, J. Guilaïne i Y. Thommeret, "Une datation C14 du dolmen de Llanera (Solsona)", *Pyrenae*, 11, 1975, pp. 154-156.

CURA - PRINCIPAL 1993

M. Cura i J. Principal, "El Molí d'Espígol (Tornabous): Noves constatacions arqueològiques i noves propostes interpretatives entorn del món pre-romà", *Laietània*, 8, 1993, pp. 63-83.

CURA - PRINCIPAL 1994

M. Cura i J. Principal, "Las fases cronológicas del yacimiento prerromano de Molí d'Espígol (Tornabous, Urgell, Lérida)", *1º Congreso de Arqueología Peninsular (Actas, vol. III)*, Porto - 1993, 1994, pp. 267-279.

CURA - PRINCIPAL 1995

M. Cura i J. Principal, "Nous models socio-econòmics per a la interpretació del món pre-romà a la Catalunya interior", J. BERTRANPETIT i E. VIVES (eds.), *Muntanyes i població. El passat dels Pirineus des d'una perspectiva multidisciplinària*, Andorra la Vella, 1995, pp. 127-136.

CURA - PRINCIPAL 1998

M. Cura i J. Principal, "Ceràmiques de vernís negre i contextos ceràmics d'importació del segle III aC a la Catalunya occidental", a J. RAMON, J. SANMARTÍ, D. ASENSIO i J. PRINCIPAL (Eds. científs.), *Les fàcies ceràmiques d'importació a la costa ibèrica, les Balears i les Pitiüses durant el segle III aC i la primera meitat del segle II aC*, Arqueomediterrània, 4, 1998, pp. 97-110.

CURA - ROVIRA - VILARDELL 1991

M. Cura, J. Rovira i R. Vilardell, "Orígen i filiació dels primers grups tumulars catalans", *Actas del Congreso Internacional "Historia de los Pirineos"*, Cervera-1988, Madrid, 1991, pp.243-259.

CURA - SANMARTI 1993

M. Cura i J. Sanmartí, "Les importacions d'àmfores i ceràmiques comunes del poblat ibèric del Molí d'Espígol (Tornabous, Urgell)", *Empúries*, 48-50, 1993, pp. 270-279.

CURA - VILARDELL 1988

M. Cura i R. Vilardell, "Els vasos campaniformes "internacionals" de la vall del Segre: Atribució cultural i cronològica", *7è Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà -1986. La Prehistòria i l'Arqueologia de la conca del Segre*, 1988, pp. 95-102.

D

D'ANNA - GUTHERZ 1989

A. d'Anna i X. Guthertz (dir.), *Enceintes, habitats ceinturés, sites perchés du néolithique au Bronze Ancien dans le sud de la France et ses régions voisines*, Mémoire de la Société Languedocienne de Préhistoire, n° 2, Montpellier, 1989.

DANIEL 1974

G. Daniel, *Historia de la Arqueología. De los anticuarios a V. Gordon Childe*, Alianza Editorial, Madrid, 1974.

DARCQUE 1990

P. Darcque, "Pour l'abandon du terme "mégaron"", a P. DARCQUE i R. TREUIL (Eds.): *L'habitat égéen préhistorique*, Bulletin de Correspondance hellénique, Supplément XIX, Paris, 1990, pp. 21-31.

DAVIDSON - BAILEY 1984

I. Davidson i G.N. Bailey, "Los yacimientos, sus territorios de explotación y la topografía", a *Boletín del Museo Arqueológico Nacional*, t. II, nº1, Madrid, pp. 25-46.

DAVIS 1967

K. Davis, "La urbanización de la población humana", a DDAA, *La ciudad. Scientific American*, Alianza Ed., Madrid

DD. AA. 1965

DD. AA., *Arquitectura megalítica y ciclópea catalano-balear*, CSIC, Barcelona, 1965.

DD. AA. 1983

DD. AA., *L'arqueologia i la nostra història. Deu anys d'excavacions arqueològiques de la Diputació de Barcelona*, Dip. de Barcelona, 1983.

DD. AA. 1983

DD. AA., *L'arqueologia a Catalunya, avui*, Dep. de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1983.

DD. AA. 1984

DD. AA., *Archéologie et rapports sociaux en Gaule*, Besançon-1982, Centre de Recherche d'Histoire ancienne, 54, Paris, 1984.

DD. AA. 1985

DD. AA., Meconnu, le domaine archéologique d'Andorre, *Dossiers Histoire et Archéologie*, nº 96, 1985.

DD. AA. 1986

DD. AA., *Coloquio Los asentamientos ibéricos ante la romanización*, Madrid, 1986.

DD. AA. 1988

DD. AA., "Dossier: Mètodes científics aplicats a la reconstrucció paleoambiental de la Prehistòria", *Cota Zero*, nº4, 1988.

DD. AA. 1989

DD. AA., "Dossier: L'Arqueologia catalana al s. XX, balanç i perspectives", *L'Avenç*, 124, 1989, pp.16-51.

DD. AA. 1993

DD. AA., "L'arqueologia com àrea de coneixement universitària", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 3, 1993, pp. 335-349.

DD. AA. 1995

DD. AA., "Taula Rodona: Edat del bronze", *Xè Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà -1994: Cultures i medi, de la prehistòria a l'edat mitjana*, 1995, pp. 401-412.

DE GRIÑO 1989

B. de Griño, *Los puñales de tipo Mte. Bernorio-Miraveche. Un ama de la Segunda Edad del Hierro en la Cuenca del Duero*, BAR S-504, Oxford, 1989.

DE PEDRO 1998

M^a J. de Pedro, *La LLoma de Betxí (Paterna, València). Un Poblado de la Edad del Bronce*, Serie Trabajos Varios, 94, Servicio de Investigación Prehistórica, València, 1998.

DECHELETTE 1910

J. Dechelette, *Manuel d'archéologie préhistorique, celtique et gallo-romaine*, II, Paris, 1910.

DEDET 1987

B. Dedet, *Habitat et vie quotidienne en Languedoc au milieu de l'Âge du Fer. L'unité domestique nº 1 de Gailhan, Gard*, Revue Archéologique de Narbonnaise, Supplément 17, Paris, 1987.

DEDET 1992

B. Dedet, *Rites funéraires protohistoriques dans les Garrigues languedociennes*, Revue Archéologique de Narbonnaise, Supplément 24, Paris, 1992.

DEDET 1994

B. Dedet, "Visió general de l'habitació i l'hàbitat al Lenguadoc i al Rosselló durant la protohistòria", *Cota Zero*, 10, 1994, pp. 131-145.

DEDET - PY 1976

B. Dedet i M. Py, *Introduction à l'étude de la Protohistoire en Languedoc Oriental*, Cahier A.R.A.L.O., nº 5, Caveirac, 1976.

DEDET - PY 1985

B. Dedet i M. Py (Ed.), *Les enceintes protohistoriques de Gaule Meridionale*, Cahier A.R.A.L.O., nº 14, Caveirac, 1985.

DELIBES et al. 1995

G. Delibes, F. Romero, J. Fernández, M^a L. Ramírez, J.C. Misiego i G.J. Marcos, "El tránsito Bronce Final-Primer Hierro en el Duero Medio. A propósito de las nuevas excavaciones en el Soto de Medinilla (Valladolid)", *Verdolay*, 7, 1995, pp. 145-158.

DELIBES - ROMERO 1992

G. Delibes i F. Romero, "El último milenio a.C. en la Cuenca del Duero. Reflexiones sobre la secuencia cultural", a M. ALMAGRO GORBEA i G. RUIZ ZAPATERO (Eds.), *Paleoetnología de la Península Ibérica*, Complutum, 2-3, 1992, pp. 233-258.

DELIBES - ROMERO - MORALES 1995

G. Delibes, F. Romero i A. Morales, *Arqueología y medio ambiente. El primer milenio a.C. en el Duero medio*, Valladolid, 1995.

DENNELL 1987

R. Dennell, *Prehistoria económica de Europa*, Ed. Crítica, Barcelona, 1987.

DEPAPE - BATALLER 1931

G. Depape i J.R. Bataller, "Note sur quelques plantes fossiles de la Catalogne", *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, vol. 31, nº 7, Barcelona, 1931.

DEPAPE - BRICE 1965

G. Depape i D. Brice, "La flore Oligocène de Cervera (Catalogne). Données complémentaires", *Annales de la Société Géologique du Nord*, tome 85, Lille, 1965.

DEPERET 1906

Ch. Deperet, "Los vertebrados del Oligoceno Inferior de Tàrrega (provincia de Lérida)", *Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*, vol. 5, nº 21, 1906.

DÍEZ CORONEL 1962

L. Díez-Coronel, "Noticia sobre el descubrimiento de una necrópolis tumular de incineración en Serós (Lérida)", *Ampurias*, XXIV, 1962, pp. 201-216.

DÍEZ CORONEL 1963-65

L. Díez-Coronel, "Una antigua torre-atalaya en el castillo de la Rápita", *Ilerda*, XXVII-XXVIII, 1965.

DÍEZ CORONEL 1965a

L. Díez-Coronel, "La necrópolis de "Colomina" en Gerb (Lérida)", *Ampurias*, XXVI-XXVII, 1964-1965, pp. 71-104.

DÍEZ CORONEL 1965b

L. Díez-Coronel, "Notas de Arqueología de Cataluña y Baleares: Vila-sana, Lérida", *Ampurias*, XXVI-XXVII, 1964-1965, p. 321.

DÍEZ CORONEL 1972

L. Díez-Coronel, "Vestigios de pinturas rupestres en Alfés (Lérida)", *Ilerda*, XXXIII, 1972, pp. 313-318.

DÍEZ CORONEL 1974

L. Díez-Coronel, "Una sepultura del Bronce en Viella (Lérida)", *Micelánea Arqueológica*, I, Barcelona, 1974, pp. 303-309.

DÍEZ CORONEL 1975

L. Díez-Coronel, "Nuevas pinturas rupestres y su protección en Os de Balaguer, (Lérida)", *XIII Congreso Nacional de Arqueología (Huelva-1973)*, Zaragoza, 1975, pp. 227-236.

DÍEZ CORONEL 1978

L. Díez-Coronel, "Pinturas esquemáticas de Baldomar y Alòs de Balaguer, Lérida", *Ilerda*, XXXIX, 1978, pp. 21-34.

DÍEZ CORONEL 1979

L. Díez-Coronel, "Pinturas rupestres esquemáticas en el Valle del Segre (Lérida)", *XV Congreso*

Nacional de Arqueología (Lugo-1977), Zaragoza, 1979, pp. 409-428.

DÍEZ CORONEL 1982

L. Díez-Coronel, "Los grabados rupestres prehistóricos de Mas de N'Olives, en Torreblanca (Lérida)", *Ilerda*, XLIII, 1982, pp. 17-39.

DÍEZ CORONEL 1984

L. Díez-Coronel, "Grabados prehistóricos en un sarcófago de Bobalá del Museo Arqueológico de Lérida", *Ilerda*, XLV, 1984, pp. 9-23.

DÍEZ CORONEL 1985

L. Díez-Coronel, "Pinturas rupestres esquemáticas en la Cova del Tabac, en Camarasa (Lérida)", *XVII Congreso Nacional de Arqueología (Logroño-1983)*, Zaragoza, 1985, pp. 161-170.

DÍEZ CORONEL - GONZÁLEZ 1993

L. Díez-Coronel i J.R. González, "La Serra del Mirador: un nuevo yacimiento del Bronce Final en Gimenezells (Municipio de Alpicat, comarca del Segrià)", *Empúries*, 48-50, 1993, pp. 280-289.

DÍEZ CORONEL - PITA 1968

L. Díez-Coronel i R. Pita, "Urbanismo i materiales del poblado del Bronce de Masada de Ratón, en Fraga", *Caesaraugusta*, 31-32, 1968, pp. 101-123.

DÍEZ CORONEL - PITA 1971

L. Díez-Coronel i R. Pita, "Memoria sobre la excavación del yacimiento de Masada de Ratón, en Fraga", *Noticiero Arqueológico Hispánico*, XIII-XIV, 1971, pp. 192-231.

DJINDJIAN 1991

F. Djindjian, *Méthodes pour l'Archéologie*, Paris, 1991.

DOMÍNGUEZ - MAGALLÓN - CASADO 1984

A. Domínguez, M. A. Magallón i P. Casado, *Carta Arqueológica de España: Huesca*, Dip. Provincial de Huesca, Zaragoza, 1984.

DOMÍNGUEZ - MAGALLÓN 1985

A. Domínguez i M.A. Magallón, *La Arqueología de la provincia de Huesca*, Colección "Guías Arqueológicas de Aragón", 1, Dip. General de Aragón, Zaragoza, 1985.

DORAN - HODSON 1975

J.E. Doran i F.R. Hodson, *Mathematics and Computers in Archaeology*, Edinburgh University Press, Edimburgh.

DUCH 1979

J. Duch, "La vall del Corb i les seves estacions prehistòriques", *XVII Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos (Sta. Coloma de Queralt - 1973)*, 1979, pp. 117-129.

DUCH 1980

J. Duch, *Contribució a l'arqueologia de la vall del Corb (Segarra i Urgell)*, Tesi de Llicenciatura, Universitat Autònoma de Barcelona, 1980, inèdita.

DUCH 1986a

J. Duch, "Dels temps Prehistòrics als Romans", a DD. AA., *La vall del Corb*, I.E.I., Lleida, 1986, pp. 45-75.

DUCH 1986b

J. Duch, "Restes romanes a la vall el riu Corb (la Segarra, l'Urgell, la Conca de Barberà)", *Palestra Universitària*, n° 1, 1986, pp. 39-86.

DUCH 1989

J. Duch, "Un primer inventari dels gravats rupestres o petroglifs de la vall del riu Corb", *Palestra Universitària*, n° 4, pp. 47-78.

DUCH 1996

J. Duch, "Troballes de materials de sílex en superfície a la vall del Corb", *L'Espurna*, 24, Sant Martí de Maldà, 1996, pp. 22-23.

DURAN i SANPERE 1970

A. Duran i Sanpere, "L'estela del Museu de Cervera", separata *Segarra*, n° 631, Cervera, 1970.

DURAN i SANPERE 1977

A. Duran i Sanpere, *Llibre de Cervera*, Ed. Curial, Barcelona, 1977, (2ª edició).

DUVAL - KRUTA 1975

P. M. Duval i V. Kruta (Eds.), *L'habitat et la nécropole à l'Age du Fer en Europe occidentale et centrale*, 1975.

E

EDO et al. 1986

M. Edo, M. Millán, A. Blasco i M. Blanch, "Resultats de les excavacions de la Cova de Sant Sadurní (Begues, Baix Llobregat)", *Tribuna d'Arqueologia 1985-1986*, 1986, pp. 33-41.

EIROA 1982

J.J. Eiroa, *La Loma de los Brunos y los campos de urnas del Bajo Aragón*, Zaragoza, 1982.

EIROA 1986

J.J. Eiroa, "Una aproximación al modelo urbano del Bajo Aragón protohistórico", *Estudios en Homenaje al Dr. Antonio Beltrán Martínez*, Zaragoza, 1986, pp. 389-408.

ELAYI 1980

J. Elayi, "Remarques sur un type de mur phénicien", *Rivista Studi Fenici*, VIII, 2, 1980, pp. 165-180.

ENGUIX 1981a

R. Enguix, "Tipología de la cerámica de la Cultura del Bronce Valenciano", *Saguntum*, 16, 1981, pp. 63-73.

ENGUIX 1981b

R. Enguix, "Queseras halladas en los yacimientos del Bronce Valenciano", *Archivo de Prehistoria Levantina*, XVI, 1981, pp. 251-279.

ENRÍQUEZ 1982

J. Enríquez, "Los objetos de adorno personal de la Prehistoria de Navarra", *Trabajos de Arqueología Navarra*, 3, 1982, pp. 158-202.

EQUIP GUINEU 1995

Equip Guineu, "Elaboració d'una cronoestratigrafia per a la prehistòria del Penedès", *Tribuna d'Arqueologia 1993-1994*, 1995, pp. 7-24.

EQUIP MINFERRI 1997

Equip Minferri, "Noves dades per a la caracterització dels assentaments a l'aire lliure durant la I^a meitat del II mil.leni cal. BC: primers resultats de les excavacions en el jaciment de Minferri (Juneda, les Garrigues)", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 7, 1997, pp. 161-211.

ESCRIBANO 1990

C. Escribano, "Contribución al estudio de la Edad del Hierro en el occidente de Zamora y su relación con el horizonte del Soto de Medinilla: "El Castillo", Manzanal de Abajo (Zamora)", *Anuario 1990 del Instituto de Estudios Zamoranos "Florián de Ocampo"*, 1990, pp. 211-263.

ESPARZA 1980

A. Esparza, "Nuevos castros con piedras hincadas en el borde occidental de la Meseta", *Actas do Seminario de Arqueología do Noroeste Peninsular (Guimaraes-1979)*, vol. II, 1980, pp. 71-86.

ESPARZA 1982

A. Esparza, "Reflexiones sobre el castro de Monte Bernorio (Palencia)", *Publicaciones de la Institución "Tello Téllez de Meneses"*, 47, pp. 395-408.

ESPARZA 1983

A. Esparza, "Sobre el límite oriental de la cultura castreña", *II Seminario de Arqueología del Noroeste Peninsular (Santiago de Compostela 1980)*, Madrid, 1983, pp. 103-119.

ESPARZA 1986

A. Esparza, *Los castros de la Edad del Hierro del noroeste de Zamora*, Instituto de Estudios Zamoranos "Florián de Ocampo", Zamora, 1986.

ESPARZA 1995

A. Esparza, "La Primera Edad del Hierro", *Historia de Zamora, Tomo I, De los orígenes al final del Medioevo*, Diputación de Zamora - Instituto de Estudios Zamoranos "Florián de Ocampo"- Caja España, Zamora, 1995, pp. 101-149.

ESPINAGOSA 1989

J. Espinagosa, "El llarg camí del Museu de Tàrraga", *Urtx*, 1, pp. 143-157.

ESTEVA 1979

Ll. Esteva, *Sepulcros Megalíticos del Alto Ampurdán (Girona)*, Corpus de Sepulcros Megalíticos, fasc. 9, Girona, 1979.

ESTEVEZ et al. 1984

J. Estévez, P. Gasull, V. Lull, M.E. Sanahuja i A. Vila, "L'Arqueologia com arqueologia", a *L'Avenç*, nº73, pp.75-80.

ESTRADA - ARDÈVOL 1993

J. Estrada i Ll. Ardèvol, *La Plana de Lleida. Zones humides*, a J. VÀZQUEZ (Coord.), *Els espais naturals de Ponent*, 13, Prens Leridana, Lleida, 1993.

F

FABRE - MAYER - RODÀ 1985

G. Fabre, M. Mayer i I. Rodà, *Inscriptions romaines de Catalogne. II Lérida*, Paris, 1985.

FABREGAS 1992

R. Fabregas, "¿Tercera revolución del radiocarbono?", *Boletín del Seminario de Estudios de Arte y Arqueología*, LVIII, Universidad de Valladolid, 1992, pp. 9-24.

FARRÉ - MIRÓ 1990

R. Farré i B. Miró, "Margalef: un assentament Ibèric i Romà", *Ilerda*, XLVIII, 1990, pp. 119-128.

FERNÁNDEZ CASTRO 1988

M.C. Fernández Castro, *Arqueología protohistórica de la Península Ibérica (s. X a VIII a.C.)*, Alianza Universidad, Madrid.

FERNÁNDEZ GÓMEZ 1976

F. Fernández Gómez, "Excavaciones del castro prerromano de El Raso de Candeleda (Ávila)", *Noticiario Arqueológico Hispánico*, 5, 1976, pp. 361-367.

FERNÁNDEZ GÓMEZ - OLIVA 1986

F. Fernández Gómez i D. Oliva, "Valencina de la Concepción (Sevilla). Excavaciones de urgencia", *Revista de Arqueología*, 58, 1986, pp. 19-33.

FERNÁNDEZ MARTÍNEZ 1984

V.M. Fernández Martínez, "La combinación estadística de la fechas de carbono-14", *Trabajos de Prehistoria*, 41, 1984, pp.349-359.

FERNÁNDEZ MIRANDA 1972

M. Fernández Miranda, "Los castros de la cultura de los campos de urnas en la provincia de Soria", *Celtiberia*, 43, 1972, pp. 29-60.

FERNÁNDEZ MIRANDA - MONTERO - ROVIRA 1995

M. Fernández Miranda, I. Montero i S. Rovira Llorens, "Los primeros objetos de bronce en el occidente de Europa", *Trabajos de Prehistoria*, 52, 1995, pp. 57-69.

FERNÁNDEZ VEGA 1986

A. Fernández Vega, *La Edad del Bronce en el País Valenciano*, Col. Aula Abierta, UNED, Madrid.

FERRÁNDEZ et al. 1991a

M^a Ferràndez, A. Lafuente, J.B. López i M. Plens, "La necròpolis tumular d'incineració de La Colomina 1 (Gerb, la Noguera). Campanya d'excavacions 1987-1988", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 1, 1991, pp. 83-150.

FERRÁNDEZ et al. 1991b

M^a Ferràndez, A. Lafuente, J.B. López i M. Plens, "La necròpolis tumular d'incineració de La Colomina 1 (Gerb, la Noguera). Metodologia i classificació de les estructures tumulars", *Limes*, 1, 1991, pp. 87-115.

FERRÁNDEZ - LAFUENTE 1989

M^a Ferràndez i A. Lafuente, "La Colomina 2: primeres notícies d'un assentament del Bronze Final", *Estudis "La Noguera"*, 3, 1989, 71-82.

FERRERUELA 1995

A. Ferreruela, "Aproximación a la carta arqueológica de la provincia de Zaragoza: Término municipal de Leciñena. (Primera parte)", *Museo de Zaragoza Boletín*, nº12. 1993, 1995, pp. 7-274.

FERRERUELA 1996

A. Ferreruela, "Aproximación a la carta arqueológica de la provincia de Zaragoza: Término municipal de Leciñena. (Segunda parte)", *Museo de Zaragoza Boletín*, 13 (1994), 1996, pp. 25-126.

FINLEY 1983

M.I. Finley, *La Grecia primitiva: Edad del Bronce y Era Arcaica*, Grijalbo-Crítica, 121, Barcelona, 1983.

FITA - VILANOVA 1890

F. Fita i J. Vilanova, "Espolla y Colera. Antigüedades protohistóricas e históricas de aquella región pirenaica en la provincia de Gerona", *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 17, pp. 136-152.

FLANNERY 1972

K.V. Flannery, "The origins of the village as a settlement type in Mesoamerica and the Near East: a comparative study", a P.J. UCKO, R. TRINGHAM i G.W. DIMBLEBY (Eds.): *Man, settlement and urbanism*, Duckworth, 1972, pp. 23-53.

FOLCH I TORRES 1911-1912

J. Folch i Torres, "Descobriments arqueològics entre les comarques de la Segarra i l'Urgell", *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, IV, 1911-1912, pp. 681-683.

FORTEA - BERNIER 1970

J. Fortea y J. Bernier, *Recintos y fortificaciones ibéricos en la Bética, a Memorias del Seminario de Prehistoria y Arqueología*, Salamanca.

FRANCÈS 1993

J. Francès, "Les estructures del bronze antic del poliesportiu de la UAB: primers resultats", *Limes*, 3, 1993, pp. 5-24.

FRANCÈS 1995

J. Francès, "Noves excavacions al sector est del jaciment del poliesportiu de la UAB (Cerdanyola, Vallès Occidental)", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 5, 1995, pp. 147-178.

FULLANA 1984

M. Fullana, *Diccionari de l'art i dels oficis de la construcció*, Ed. Moll, Mallorca, 1984.

FULLOLA - BERGADÀ 1990

J.M. Fullola i M. Bergadà, "Estudi d'una estructura de combustió i revisió dels nivells paleolítics de la cova del Parco (Alòs de Balaguer, la Noguera, Lleida)", *Arxiu de Prehistòria Llevantina*, XX, 1990, pp. 109-132.

FULLOLA - BERGADÀ - BARTROLÍ 1992

J.M. Fullola, M. Bergadà i R. Bartrolí, "Primers resultats de l'estudi dels nivells paleolítics de la cova del Parco (Alòs de Balaguer, la Noguera)", *Tribuna d'Arqueologia 1990-1991*, Barcelona, 1992, pp. 17-27.

FULLOLA et al. 1986

J.M. Fullola, J. Gallart, J.L. Peña i P.G^a-Argüelles, *La bauma de la Peixera d'Alfés. Un jaciment del paleolític superior a la vall del Set, Alfés (Segrià)*, Quaderns d'Arqueologia del Grup de Recerques de "La Femosa", nº 1, Artesa de Lleida, 1986.

FULLOLA et al. 1987

J.M. Fullola, J.L. Peña, J. Gallart i P.G^a-Argüelles, "Estudi geomorfològic i industrial del jaciment paleolític de la Bauma de la Peixera d'Alfés (Segrià, Lleida)", *Tribuna d'Arqueologia 1986-1987*, Barcelona, 1987, pp. 15-30.

FULLOLA et al. 1989

J.M. Fullola, P. Garcia-Argüelles, J. Gallart i J.L. Peña, *El jaciment del Paleolític Superior de la Bauma de la Peixera d'Alfés*, Quaderns d'Arqueologia del Grup de Recerques de "La Femosa", nº 4, Artesa de Lleida, 1989.

FUSTÉ 1963

M. Fusté, "Antropologia prehistòrica de la regió catalana", *II Symposium de Prehistoria Peninsular: Problemas de la Prehistoria y Arqueología catalanas (Barcelona - 1962)*, 1963, pp. 1-7.

G

GABARRÓ - VAQUERO 1992

J.M. Gabarró i M. Vaquero, "Estructures d'origen antròpic al Puiggròs (les Garrigues)", *Butlletí Arqueològic R.S.A.T.*, 14, 1992, pp. 17-35.

GALILEA 1983

F. Galilea, "Aproximación a la Demografía en Euskalerrria Sur durante el III-II milenio, a.C.", *Estudios de Arqueología Alavesa*, 11, Vitoria-Gasteiz, pp. 357-379.

GALLART 1982

J. Gallart, *La necròpolis d'incineració de La Pena, Torregrossa (Les Garrigues)*, Tesi de Llicenciatura, Estudi General de Lleida, 1982, inèdita.

GALLART 1983-84

J. Gallart, "El jaciment neolític de la Planeta (Artesa de Lleida, Segrià)", *Pyrenae*, 19-20, 1983-1984, 35-45.

GALLART 1984

J. Gallart, "Tossal de les Paretetes (Albagés)", *Arqueologia* 83, Madrid, 1984, p. 185.

GALLART 1987

J. Gallart, "Tossal de les Paretetes (Albagés, Les Garrigues)", *Arqueologia* 84-85, Madrid, 1987, p. 102.

GALLART 1988

J. Gallart, *Avenç de l'estudi de la necròpolis d'incineració de La Pena (Torregrossa, el Pla d'Urgell)*, Quaderns d'Arqueologia del Grup de Recerques de "La Femosa", nº 3, Artesa de Lleida, 1988.

GALLART 1989

J. Gallart, "Excavacions d'urgència al Secanet (Puigverd de Lleida, Segrià)", *Excavacions arqueològiques d'urgència a les comarques de Lleida*, Excavacions arqueològiques a Catalunya, 9, Barcelona, 1989, pp. 69-70.

GALLART 1991a

J. Gallart, *El dipòsit de bronzes de Llavorsí. Pallars Sobirà*, Excavacions Arqueològiques a Catalunya, 10, Barcelona, 1991.

GALLART 1991b

J. Gallart, "Estudi preliminar del dipòsit de bronzes de la Cova dels Muricecs (Llimiana, Pallars Jussà)", *Collegats, Anuari del Centre d'Estudis del Pallars*, 1991, pp. 99-111, 2 làms, 5 figs.

GALLART - CALVET - CLOTET 1984

F. Gallart, J. Calvet i N. Clotet, "Observaciones geomorfológicas en el sector sur del Pla d'Urgell, posible influencia de deformaciones tectónicas recientes en el origen de esta depresión", *Acta Geológica Hispánica*, T. 19, nº 2, pp. 75-80.

GALLART et al. 1983

J. Gallart, M. Gassó, M. Sanmartí i F. Santacreu, *Guissona-Iesso 1983, Catàleg de l'exposició Guissona-Iesso*, Dep. de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1983.

GALLART - JUNYENT 1986

J. Gallart i E. Junyent, "El jaciment del Bronze Final de Rocaferida (Sarrocà de Lleida, Segrià)", *6è Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà-1984: Protohistòria catalana*, 1986, pp. 115-126.

GALLART - JUNYENT 1989

J. Gallart i E. Junyent, *Un nou tall estratigràfic a la Pedrera, Vallfogona de Balaguer Termens, La Noguera, Lleida*, Espai i Temps nº 3, Quaderns del Departament de Geografia i Història de l'Estudi General de Lleida, Lleida, 1989.

GALLART - LÓPEZ 1991

J. Gallart i J.B. López, "El Colomer de Pallerols: una necròpolis d'incineració, tipus camp d'urnes, a la conca de l'Ondara", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 1, 1991, pp. 189-202.

GALLART - MIR 1984

J. Gallart i A. Mir, "Dos jaciments neolítics a la vall de la Femosa (el Segrià - les Garrigues)", *Ilerda*, XLV, 1984, pp. 17-29.

GALLART - REY - ROVIRA 1991

J. Gallart, J. Rey i J. Rovira, "Nuevos datos para el conocimiento de la Edad del Bronce en la Litera (Huesca)", *Bolskan*, 8, 1991, pp. 215-242.

GALLART - REY - ROVIRA 1996

J. Gallart, J. Rey i J. Rovira, "Asentamientos neolíticos al aire libre en La Litera (Huesca)", *I Congrés del Neolític a la Península Ibèrica (Gavà - Bellaterra 1995)*, *Rubricatum*, 1, vol. 1, 1996, pp. 367-377.

GALLART - RIBES 1988a

J. Gallart i J. Ribes, "Un jaciment del neolític final a la comarca del Segrià", *7è Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà - 1986: Prehistòria i Arqueologia a la conca del Segre*, 1988, pp. 59-66.

GALLART - RIBES 1988b

J. Gallart i J. Ribes, "El jaciment del bronze de Torre Marín (Torre-serona, Segrià)", *Recerques Terres de Ponent*, IX, 1988, pp. 43-48.

GALLART - RIBES - ROVIRA 1986

J. Gallart, J. Ribes i J. Rovira, "El jaciment del Bronze de Subau a El Gaió (La Llitera)", *Ilerda*, XLVII, Lleida, 1986, pp. 49-64.

GALLART - RIBES - ROVIRA 1986 (e.p.)

J. Gallart, J. Ribes i J. Rovira, "Un jaciment arqueològic a la partida de les Gralles (Almenar, Segrià)", *XIX Jornada de Treball del Grup de Recerques Terres de Ponent*, Almacelles - 1986, en premsa.

GALLART - VIVES 1986

J. Gallart i E. Vives, "El túmul del tossal del Tancat a la Granja d'Escarp (El Segrià)", *6è Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà -1984: Protohistòria catalana*, 1986, pp. 135-143.

GALLART - VIVES 1989

J. Gallart i E. Vives, "L'excavació d'urgència del túmul del Tancat (La Granja d'Escarp, Segrià)", *Excavacions arqueològiques d'urgència a les comarques de Lleida*, Excavacions arqueològiques a Catalunya, 9, 1989, pp. 84-97.

GAMITO 1988

T. Judice Gamito, *Social Complexity in South West Iberia, 800-300 BC. The case of Tartessos*, British Archaeological Reports, 439, 1988.

GARCÉS 1983

I. Garcés, *Els materials arqueològics del poblament de 'Masada de Ratón' (Fraga, Osca)*, Tesi de Llicenciatura, Universitat de Lleida, 1983, inèdita.

GARCÉS 1984

I. Garcés, "Los moldes de fundición del poblado de Masada de Ratón (Fraga, Huesca)", *Ilerda*, XLV, 1984, pp. 29-37.

GARCÉS 1987

I. Garcés, "Los materiales arqueológicos del poblado de Masada de Ratón (Fraga, Huesca)", *Bolskan*, 3, 1987, pp.65-131.

GARCÉS 1989

I. Garcés, "Avanç de les excavacions al poblament ibèric dels Vilars d'Arbeca (Les Garrigues)", *Excavacions arqueològiques d'urgència a les comarques de Lleida*, Excavacions arqueològiques a Catalunya, nº 9, Barcelona, 1989, pp. 98-107.

GARCÉS et al. 1991a

I. Garcés, E. Junyent, A. Lafuente i J.B. López, "El sistema defensiu de Els Vilars (Arbeca, les Garrigues)", *Fortificacions. La problemàtica de l'Ibèric Ple: (segles IV-III a.C.)*, Manresa, 1991, pp. 183-197.

GARCÉS et al. 1991b

I. Garcés, E. Junyent, A. Lafuente i J.B. López, "Sistema de registro y tratamiento automático de la información en el yacimiento protohistórico de Els Vilars (Arbeca, Lleida)", *Complutum*, 1, 1991, pp. 189-210.

GARCÉS et al. 1993a

I. Garcés, Ll. Marí, J. Pérez i J. M. Puche, "Ocupacions de tradició del bronze recent i dels camps

d'urnes tardans al Tossal de les Tenalles de Sidamon", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 3, 1993, pp. 249-285.

GARCÉS et al. 1993b

I. Garcés, Ll. Marí, J.M. Puche i E. Sorribes, "Un enterrament infantil al Tossal de les Tenalles de Sidamon", *Homenatge al professor Miquel Terradell, Estudis Universitaris Catalans*, vol. XXIX, Curial Edicions Catalanes, Barcelona, pp. 527-534.

GARCÉS et al. 1993c

I. Garcés, E. Junyent, A. Lafuente i J.B. López, "Els Vilars (Arbeca, les Garrigues): primera edat del ferro i època ibèrica a la plana occidental catalana", *Laietania*, 8, 1993, pp.41-58.

GARCÉS et al. 1997

I. Garcés, E. Junyent, A. Lafuente i J.B. López (Coords.), *Vilars 2000. Una fortalesa ilergeta d'ara fa 2700 anys*, Lleida, 1997.

GARCÉS et al. 2000

I. Garcés, E. Junyent, A. Lafuente i J.B. López, "L'habitat dans la moyenne et basse vallée du Segre au 1er. Age du Fer. Le cas du village fortifié de Els Vilars (Arbeca, Lleida)", a J. GASCÓ i F. CLAUSTRE (Dirs.): *Habitats, économies et sociétés du Nord-Ouest méditerranéen de l'Âge du Bronze au premier Âge du Fer*, Actes du XXIVè Congrès Préhistorique de France, Carcassonne, 26-30 setembre (1994), Paris, 2000, pp. 147-157.

GARCÉS - JUNYENT 1989a

I. Garcés i E. Junyent, "El poblat dels camps d'urnes i ibèric de Vilars (Arbeca, Les Garrigues)", *Tribuna d'Arqueologia 1987-1988*, 1989, pp. 103-114.

GARCÉS - JUNYENT 1989b

I. Garcés i E. Junyent, "El poblado fortificado de los Campos de Urnas Tardíos en Els Vilars, Arbeca, Lleida", *XIX Congreso Nacional de Arqueología (Castelló, 1987)*, Zaragoza, 1989, pp. 329-339.

GARCÉS - JUNYENT 1989c

I. Garcés i J. Junyent, "Fortificación y defensa en la I Edad del Hierro. Piedras hincadas en Els Vilars", *Revista de Arqueología*, nº 93, Madrid, 1989, pp. 39-49.

GARCÉS - MARÍ 1988

I. Garcés i Ll. Marí, "Una cisterna pre-ibèrica al Tossal de les Tenalles (Sidamunt)", *Recerques Terres de Ponent*, IX, Tàrraga, 1988, pp. 7-17.

GARCÉS - MOLIST - SOLIAS 1989

I. Garcés, N. Molist i J.M. Solias, "Les excavacions d'urgència a Ilesso (Guissona, La Segarra)", *Excavacions arqueològiques d'urgència a les comarques de Lleida*, Excavacions arqueològiques a Catalunya, nº 9, Barcelona, 1989, pp. 108-124.

GARCÍA 1994

E. García, "Un modelo de análisis de evolución arquitectónica e interpretación social. El asentamiento del Bronce Final-Primera Edad del Hierro del Alto de la Cruz (Cortes, Navarra)", *Pyrenae*, 25, 1994, pp. 93-110.

GARCÍA 1993

D. Garcia, *Entre Ibères et Ligures. Lodévois et moyenne vallée de l'Hérault protohistoriques*, Supplément 26, Revue Archéologique de Narbonnaise, 1993.

GARCÍA BELLIDO 1945

A. García Bellido, *La arquitectura entre los iberos*, U. de Madrid.

GARCÍA BELLIDO 1954

A. García Bellido, *Arte ibérico a Historia de España* (Dirigida por R. Menéndez Pidal, t. 1, Madrid).

GARCÍA BELLIDO 1985

A. García Bellido, *Urbanística de las grandes ciudades del mundo antiguo*, Bibliotheca archaeologica V, CSIC-IEA, Madrid. (2ª edición acrecida).

GARCÍA BIOSCA 1995

J. E. García Biosca, *Els orígens del terme de Lleida. La formació d'un territori urbà (segles XII-XIII)*, Lleida, 1995.

GARCÍA - GRACIA - MUNILLA 1994

E. García, F. Gracia i G. Munilla, "Cortes de Navarra. Transición Bronce Final-Hierro en el valle medio del Ebro", *Revista de Arqueología*, 1994, pp. 14-21.

GARCÍA - HURTADO 1997

L. García Sanjuán i V. Hurtado, "Los inicios de la jerarquización social en el Suroeste de la Península Ibérica (c. 2500-1700 a.n.e.). Problemas conceptuales y empíricos", *Saguntum*, 30, vol. II, 1997, pp. 135-152.

GARCÍA MERCADAL 1952

J. García Mercadal, *Viajes de extranjeros por España y Portugal*, Aguilar, Madrid, 1952.

GARLAN 1974

Y. Garland, "Etudes d'histoire militaire et diplomatique", a *B. C. H.*, nº 108, pp. 95-112.

GARLAN 1974

Y. Garland, *Recherches de Poliorcétique grecque*, Paris, 1974.

GARRIGÓ - SANCHEZ 1997

J. Garrigó i I. Sánchez-Carpintero, "Algunos datos edáficos del yacimiento arqueológico de Aparrea (Navarra)", *Cuadernos de Arqueología de la Universidad de Navarra*, 5, 1997, pp. 81-88.

GASCÓ 1985

J. Gascó, *Les installations du Quotidien*, Documents d'Archéologie Française, 1, Paris.

GASCÓ 1992

J. Gascó, "La chronologie absolue du Néolithique final et du Chacolithique en Languedoc Méditerranéen", *Le Chacolithique en Languedoc. Ses relations extra-régionales*, *Archéologie en Languedoc 1990/1991*, 1992, pp. 217-225.

GASCÓ 1994

J. Gascó, "Caunes-Minervois: L'enceinte du Cros", a J. GUILAINE, D. SACCHI i J. VAQUER (Dirs.): *Aude des origines*, Caracasona, 1994, pp. 142-143.

GASCÓ 1995

J. Gascó, "Etat de la question de l'Âge du bronze sur le versant nord des Pyrénées de l'est (Pyrénées Orientales, Ariège, Aude) et sur ses marges", *Cultures i medi, de la prehistòria a l'edat mitjana*, *X Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà -1994*, 1995, pp. 343-358.

GASCÓ 2000

J. Gascó, "L'enceinte du Cros de Caunes-Minervois (Aude) à la transition Âge du Bronze-Âge du Fer. Ouvrages architecturaux et aménagements", a B. DEDET, Ph. GRUAT, G. MARCHAND, M. PY i M. SCHWALLER (Eds.), *Aspects de l'Âge du Fer dans le Sud du Massif Central*, Monographies d'Archéologie Méditerranéenne, 6, Lattes, 2000, pp. 183-192.

GASCÓ et al. 1995

J. Gascó, J. Briard, J. Gómez, Cl. Mordant. J. Vital i J.L. Voruz, "La chronologie de la France continentale", *Actes du colloque de Vérone, Fondaments of absolute chronology*, 1995.

GEDDES 1988

D. Geddes, "La fauna de la Balma de la Margineda" (excavacions de 1980)", a DD. AA. : *Les investigacions a la Balma Margineda (1979-1985)*, Andorra la Vella, 1988, pp. 95-97.

GIL - ARANEGUI 1981

M. Gil Mascarell i C. Aranegui, *El Bronce Final y el comienzo de la Edad del Hierro en el País Valencià*, a Monografías del Laboratorio de Arqueología de Valencia, nº 1, Valencia, pp. 9-66.

GIL - FILLOY 1986

E. Gil Zubillaga i I. Filloy, "El poblamiento durante la Edad del Hierro en Treviño Occidental. Ordenación y Jerarquización del hábitat", a *Estudios de Arqueología Alavesa*, 13, pp. 149-217.

GILLESPIE 1984

R. Gillespie, *Radiocarbon User's Handbook*, Committee for Archaeology, Monograph 3, Oxford University, 1984.

GILMAN 1987

A. Gilman, "El análisis de clase en la prehistoria del sureste", *Trabajos de Prehistoria*, 44, Madrid, 1987, pp. 27-34.

GILMAN - THORNES 1985

A. Gilman i J.B. Thornes, *El uso del suelo en la Prehistoria del sureste de España*, Fundación Juan March, Madrid, 1985.

GIRALT - BENSENY 1987

J. Giralt i J. Benseny, "Castell d'en Txelis, primeres dades arqueològiques", *Estudis La Noguera*, 2, 1987, pp. 5-21.

GODELIER 1981

M. Godelier, *Instituciones económicas*, Ed. Anagrama, Barcelona, 1981.

GÓMEZ ALBA 1992

J. Gómez-Alba, *Lluís Marià Vidal 1842-1922. Selecció d'obres. Biografia*, Museu de Geologia-Ajuntament de Barcelona, 1992.

GÓMEZ MORENO 1904

M. Gómez Moreno, "Sobre arqueología primitiva de la región del Duero", *Boletín de la Real Academia de La Historia*, XLV, Madrid, 1904, 147-160.

GÓMEZ MORENO 1927

M. Gómez Moreno, *Catálogo Monumental de España. Provincia de Zamora*, Madrid, 1927.

GÓMEZ - REY - ROYO 1992

F. Gómez, J. Rey i J.I. Royo, "Estudio de los materiales del poblado neolítico de Riols I (Mequinenza, Zaragoza). Campaña de 1990", *Arqueología Aragonesa 1990*, 1992, pp. 47-53.

GÓMEZ - ROYO 1991a

F. Gómez i J.I. Royo, "El poblado neolítico de Riols I (Mequinenza, Zaragoza). 3ª campaña. 1988", *Arqueología Aragonesa 1988-1989*, 1991, pp. 55-60.

GÓMEZ - ROYO 1991b

F. Gómez, "Prospecciones arqueológicas en Mequinenza (Zaragoza). Campaña de 1988", *Arqueología Aragonesa 1988-1989*, 1991, pp. 25-29.

GONZÁLEZ 1980

J.R. González, "Un grave problema arqueológico: la reciente destrucción de yacimientos (El Tossal I de Golmés)", *Ilerda*, XLI, pp. 117.

GONZÁLEZ 1982

J.R. González, *Aproximación a la carta arqueológica del Segrià estricto*, Tesi de Llicenciatura, UAB, 1982, inèdita.

GONZÁLEZ 1985a

J.R. González, *L'Arqueologia i la nostra història*, Catàleg Exp. Sala Gòtica I.E.I., Lleida, 1985.

GONZÁLEZ 1985b

J.R. González, "El Tossal de l'Alzineta (Lleida)", *Datos Arqueológicos Ilerdenses (IX)*, *Ilerda*, XLVI, 1985, pp. 33-37.

GONZÁLEZ 1985c

J.R. González, "Resultados de una prospección por el noroeste del Llano de Lérida", *Actas del XVII Congreso Nacional de Arqueología (Logroño-1983)*, Zaragoza, 1985, pp. 501-516.

GONZÁLEZ 1985d

J.R. González, "Una destralt amb vorells al terme d'Alcarràs", *Ilerda*, 46, 1985, pp. 37-41.

GONZÁLEZ 1986-1987

J. R. González, "Dos nuevos abrigos con arte rupestre esquemático en el sur de la provincia de Lérida", *Actas del I Congreso Internacional de Arte Rupestre, Bajo Aragón Prehistoria*, vol. 7-8, 1986-1987, pp. 91-107.

GONZÁLEZ 1986a

J.R. González, "Troballa d'una destralt d'apèndix laterals a Montfriu (Aitona)", *Ilerda*, 47, 1986, 129-134.

GONZÁLEZ 1986b

J. R. González, "El poblament ibèric al nord de la ciutat de Lleida", *6è Col.loqui internacional d'Arqueologia de Puigcerdà-1984: Protohistòria Catalana*, 1986, pp. 275-279.

GONZÁLEZ 1987

J. R. González, "La Sección de Arqueología del I.E.I.: cuarenta y dos años de Arqueología leridana", *Caesaraugusta*, 64, 1987, pp. 221-232.

GONZÁLEZ 1988

J.R. González, "Avanç de l'excavació realitzada a l'interior de l'església de Sant Joan", a J. LLADONOSA i F. TAMARIT (Eds.), *Recull d'Història de Tèrmens*, Tèrmens, 1988, pp. 237-242.

GONZÁLEZ BLANCO 1985

A. González Blanco, "Las defensas de Sorbán", *XVII Congreso Nacional de Arqueología (Logroño - 1983)*, Zaragoza, 1985, pp. 335-345.

GONZÁLEZ et al. 1982

J.R. González, A. López, J.R. Rodríguez i J. Rovira, "Tossal de Solibernat, Torres de Segre", *Les*

- e : Esperança mitjana de vida al néixer. Constitueix un altre dels paràmetres on és possible l'aplicació de criteris diferents. S'acostuma a considerar que durant la primera edat del ferro la mitjana de vida se situava al voltant dels 35 anys (HASSAN 1981, 103-117) i l'esperança mitjana de vida al néixer en uns 30 anys, índex que s'ha aplicat en l'estudi d'algunes necròpolis del bronze final i primera edat del ferro de Centreeuropa (WELLS 1988, 37). No obstant això, altres aproximacions en necròpolis de la vall de l'Ebre com l'Atalaya (RUIZ ZAPATERO - FERNÁNDEZ 1985, 381) han utilitzat valors de 41 anys considerant que tota la població no està representada a la necròpolis, especialment els nadons, amb la qual cosa l'esperança mitjana de vida dels individus que superen la infantesa i hi estan enterrats, és més elevada.

Aquesta correcció s'ha efectuat considerant una esperança mitjana de vida de 26 anys pels individus que superen els 15 anys, segons els valors obtinguts entre els indis Pueblo o durant l'Edat Mitjana a Anglaterra (HASSAN 1981, 118), però no hi ha cap constància de que un grup d'edat tant ampli no estigués enterrat a la necròpolis.

Pel que respecta a la plana, solament està documentat l'enterrament fora de les necròpolis d'alguns individus perinatals, els quals són inhumats, com ja s'ha vist, a l'interior de les cases des del GSC-I. Aquesta pràctica, tot i no aparèixer al poblat de la Colomina 2, sembla vigent en altres poblats contemporanis com la Pedrera-I [98] i el Tossal de les Tenalles [195] (AGUSTÍ *et al.* 1999, e.p.), amb la qual cosa pot considerar-se habitual. Això no exclou el caràcter puntual de les troballes conegudes, les quals -com en altres àrees- no reflecteixen ni de lluny l'índex de mortalitat de nounats que cabria esperar.

D'altra banda, l'aparició d'una dent de llet en un dels túmuls de la Pena-II (Torregrossa, Pla d'Urgell) [107], pertanyent a la fase posterior (GSC-IV), esdevé l'únic indicador existent ara per ara pel que respecta a l'edat mínima en què possiblement s'adquiriria el "dret" a ser incinerat amb els adults¹².

Així, considerant que perinatals i infants menors de dos anys podrien no estar representats a la necròpolis (al menys tots) i tenint en compte que l'índex de mortalitat d'aquest grup d'edat es considera al voltant d'un 25- 50% sobre el total de la població infantil (LECREC - MASSET 1982, 56)¹³, cal comptar que l'esperança mitjana de vida seria superior als 30 anys que s'atribueix al conjunt de la població al néixer. Tot i així no superaria la mitjana de vida global (35 anys), amb la qual cosa i mancats de taules de mortalitat de referència pot proposar-se un valor intermedi al voltant dels 32 anys¹⁴.

- T: Durada de la necròpolis. Esdevé, a l'igual que la datació del poblat, una dada difícil de precisar sense cap datació absoluta que l'avalii. Atenent a criteris exclusivament tipològics basats en els materials apareguts s'ha considerat en funcionament durant el bronze final IIIb (850 - 650 a.C.), sense excloure possibles perduracions durant l'edat del ferro. Seguint la periodització adoptada en aquest treball, les dades calendari reals correspondrien a 950 -

¹² En el món tumular de les Garrigues del Lluçanès s'ha interpretat que una edat similar (2-3 anys, quan l'infant té la seva primera dentadura completa) és el requisit per poder ser enterrat amb els adults. Tot i així aquest grup de població apareix subrepresentat i és objecte d'un tractament ritual específic dins de la necròpolis (DEDET 1992, 266).

A Catalunya, sense excloure altres influències d'origen mediterrani, aquest criteri sembla perdurar al menys fins l'ibèric antic, tal com ho palesa la recuperació de diverses dents de llet en la tomba T-14 de la necròpolis de Mas de Mussols (Tortosa, Baix Ebre) (MALQUER 1984a, 18).

¹³ Es considera que al menys una quarta part de la població infantil mor en el moment del naixement o durant el primer any de vida i que un altre quart ho fa abans dels 10 anys.

¹⁴ Pot servir de referència a tall indicatiu que en la necròpolis ibèrica de Pozo Moro (Chinchilla, Albacete) la mitjana de vida se situa en 34,4 anys, l'esperança mitjana de vida al néixer en 28,5 anys i en 30 anys pel grup d'infants d'entre 2 i 10 anys (ALMAGRO GORBEA 1986b, 482-483); és a dir entre els dos valors globals.

15.

GRALF 1976

Grup de Recerques Arqueològiques de "La Femosa", *El paleolític a la Vall de la Femosa*, Artesa de Lleida, 1976.

GRALF 1980

Grup de Recerques Arqueològiques de "La Femosa", " Mapa arqueològic de la Vall de La Femosa", *Recerques Lleidatanes*, II, Publ. Grup d'Intercanvis de Recerques de les Terres Lleidatanes, Tàrrrega, 1980, pp. 7-34.

GRANADOS 1993

O. Granados (Dir.), *El jaciment prehistòric de Sant Pau del Camp*, Servei d'Arqueologia de la Ciutat, Barcelona, 1993.

GRANADOS - PUIG - FARRÉ 1993

O. Granados, F. Puig i R. Farré, "La intervenció arqueològica a Sant Pau del Camp: un nou jaciment prehistòric al Pla de Barcelona", *Tribuna d'Arqueologia 1991-1992*, 1993, pp. 27-38.

GUERRERO 1976

L. Guerrero, *Lérida antropològica*, Ed. Dilagro, Lleida, 1976.

GUERRERO 1990

L. Guerrero, "L'antropologia física", a A. LLUSSÀ *et al.*, *El jaciment del Bronze de Minferri (Juneda, les Garrigues)*, Quaderns d'Arqueologia del Grup de Recerques Arqueològiques de "La Femosa", nº 5, Artesa de Lleida, 1990, pp. 45-54.

GUERRERO 1992

LI. Guerrero, "Enfermedad y muerte en el abrigo sepulcral de cal Porta de Torà (La Segarra, Lérida)", *Munibe*, 8, 1992, pp.

GUILAINE 1972

J. Guilaine, *L'Age du Bronze en Languedoc Occidental, Roussillon, Ariège*, Mémoires de la Société Préhistorique Française, t. 9, Paris, 1972.

GUILAINE 1976

J. Guilaine, "Systèmes chronologiques et séquences culturelles des civilisations néolithiques et protohistoriques de la France", *La Préhistoire française*, vol II, Paris, 1976, 17-23.

GUILAINE 1988

J. Guilaine (Dir.), *La Balma de la Margineda. II.-La vida quotidiana*, Recull n. 8 Arqueologia, Institut d'Estudis Andorrans - Conselleria d'Educació i Cultura, Andorra, 1988.

GUILAINE 1994

J. Guilaine, *La mer partagée. La Méditerranée avant l'écriture. 7000 - 2000 avant Jésus-Christ*, Hachette, 1994.

GUILAINE - DEMOULE 1986

J. Guilaine i J.P. Demoule, "La recherche néolithique française aujourd'hui", *Le Néolithique de la France. Hommage à G. Bailloud*, 1986, pp. 447-453.

GUILAINE et al. 1982

J. Guilaine, M. Llongueras, R. Marcet, M.A. Petit i J. Vaquer, "Cova del Toll, Moià", *Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys*, Excavacions Arqueològiques a Catalunya, 1, Barcelona, 1982, pp. 150-152.

GUILAINE et al. 1986

J. Guilaine, J. Vaquer, P. Barrié, J. Coularou, G. Rancoule i J.D. Vigne, *Carsac. Une agglomération protohistorique en Languedoc*, Centre d'Anthropologie des Sociétés Rurales, Toulouse, 1986.

GUILAINE - GASCÓ 1987

J. Guilaine i J. Gascó, "La chronologie de l'âge du Bronze dans le Sud de la France", *Homenagem a O. de Veiga Ferreira*, Delta, Lisboa, 1987, pp. 273-285.

GUILLESPIE 1986

R. Gillespie, *Radiocarbon User's Handbook*, Oxford University, Committee for Archaeology - Monograph 9, 1986.

GUITART - PREVOSTI 1982

J. Guitart i M. Prevosti, "Guissona", *Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys*, Excavacions Arqueològiques a Catalunya, 1, Barcelona, 1982, pp. 365-366.

GUSI - OLÀRIA 1984

F. Gusi i C. Olària, *Arquitectura del mundo ibérico*, Consejo de Aparejadores y Arquitectos técnicos

de la C.A.V., Castelló.

GUTHERZ et al. 1982

X. Gutherz et al., "Les enceintes en pierre sèche du Néolithique à l'Age du Bronze dans le sud-est de la France", *B.S.P.F.*, nº 79, pp. 36-38.

GUTIÉRREZ - MELÉNDEZ - PEÑA 1985

M. Gutiérrez, A. Meléndez i J.L. Peña, "Desarrollo de caliches en los glaciares cuaternarios del este de Lérida (Sector oriental de la Depresión del Ebro)", *Actas I Reunión del cuaternario ibérico*, vol II, Lisboa, 1985, pp. 287-300.

GUTIÉRREZ - PEÑA 1992

M. Gutiérrez i J.L. Peña, "Evolución climática y geomorfológica del Holoceno superior (Cordillera Ibérica, Depresión del Ebro y Pre-Pirineo)", a A. CERRAETA i F.M. UGARTE (Eds.): *Late Quaternary in the W Pyrenaen Region*, Vitoria-Gasteiz, 1992, pp. 109-124.

H

HAGGET 1976

P. Hagget, *Análisis Locacional en la Geografía Humana*, Ed. Gustavo Gili, Barcelona.

HAMMOND 1981

F. Hammond, "The colonisation of Europe: the analysis of settlement process", a I. HODDER, G. ISAAC i N. HAMMOND (Eds.): *Pattern of the Past: studies in honour of David Clarke*, Cambridge Univ. Press, 1981, pp. 211-248.

HARBISON 1968

P. Harbison, "Castros with chevaux de frise in Spain and Portugal", *Madrid Mitteilungen*, 9, 1968, pp. 116-147.

HARBISON 1968-1969a

P. Harbison, "El castro de Vivinera y sus piedras hincadas", *Zephyrus*, XIX-XX, 1968-1969, pp. 57-60.

HARBISON 1968-1969b

P. Harbison, "Castros with "pedras ficadas" in Tràs-os-Montes", *Trabalhos de Antropologia e Etnologia*, fasc. 1, vol. 24, 1969, pp. 385-389.

HARBISON 1971

P. Harbison, "Wooden and stone Chevaux de Frise in Central and Western Europe", *Proceedings of the Prehistoric Society*, XXXVII, 1971, pp. 195-225.

HARBISON 1979

P. Harbison, "Celtic migrations in Western Europe", *Actas del II Coloquio sobre lenguas y culturas prerromanas de la Península Ibérica (Tübingen 17-19 junio 1976)*, Universidad de Salamanca, 1979, pp. 225-235.

HARRISON 1977

R.J. Harrison, *The Bell Beaker Cultures of Spain and Portugal*, America School of Prehistoric Research, Peabody Museum, Harvard University, Cambridge, 1977.

HARRISON 1988

R.J. Harrison, "Bell Beakers in Spain and Portugal: working with radiocarbon dates in the 3rd millenium B.C.", *Antiquity*, 62, 1988, pp. 464-472.

HARRISON - MORENO 1985

R.J. Harrison i G. Moreno, "El policultivo ganadero o la revolución de los productos secundarios", *Trabajos de Prehistoria*, 42, 1985, pp. 51-82.

HARRISON - MORENO - LEGGE 1994

R.J. Harrison, G.C. Moreno i A.J. Legge, *Moncín: un poblado del Bronce (Borja, Zaragoza)*, Col. Arqueología, 16, Dip. General de Aragón, Zaragoza, 1994.

HARRISON - WAINWRIGHT 1991

R.J. Harrison i J. Wainwright, "Date the Bronze Age in Spain. A refined chronology for the high-

altitude settlement of El Castillo (Frías de Albarracín, prov. Teruel)", *Oxford Journal of Archaeology*, 10.3, 1991, pp. 261-268.

HASSAN 1981

F. Hassan, *Demographic Archaeology*, Academic Press, New York, 1981.

HATT 1961

J.J. Hatt, "Chronique de Protohistoire V. Une nouvelle chronologie de l'Âge du Bronze Final. Exposé critique du système chronologique de H. Müller-Karpe", *Bulletin de la Société Préhistorique Française*, LVIII, fasc. 3-4, 1961, pp. 184-195.

HAWKES 1952

C.F.C. Hawkes, "Las relaciones en el Bronce Final entre la Península Ibérica y las Islas Británicas con respecto a Francia y la Europa Central y Mediterránea", *Ampurias*, XIV, Barcelona, pp. 81-119.

HERNANDEZ - ETAYO 1984

M^a A. Hernández i J.M. Etayo, "Nota sobre unos túmulos de incineración en Ruesta (Zaragoza)", a *Museo de Zaragoza Boletín*, nº 3, 1984, pp. 310-312.

HOGG 1957

A.H.A. Hogg, "Four Spanish Hill-Forts", *Antiquity*, XXXI, 1957, pp. 25-32.

HOPF 1971

M. Hopf, "Vorgeschichtliche pflanzenreste aus ostspanien", *Madridrer Mitteilungen*, 12, pp. 101-114.

HUNTER-ANDERSON 1977

R.L. Hunter-Anderson, "A theoretical approach to the study of house form", a L.R. BINFORD (Ed.): *For theory building in Archaeology*, New York, 1977, pp. 287-315.

HURTADO 1980

V. Hurtado, "Los ídolos calcolíticos de La Pijotilla (Badajoz)", *Zephyrus*, 30-31, 1980, pp. 165-203.

I

IBÁÑEZ 1999

J. Ibáñez, "Evolución de la potencialidad agrotérmica en la Celtiberia durante la Edad del Hierro", a F. BURILLO (Coord.), *IV Simposio sobre Celtíberos. Economía*, Inst. "Fernando el Católico, Zaragoza, 1999, pp. 7-46.

J

JACOBS 1972

J. Jacobs, *La economía de las ciudades*, Ed. Península, Madrid, 1972.

JAMES 1993

P. James, *Siglos de oscuridad. Desafío a la cronología tradicional del mundo antiguo*, Ed. Crítica, Barcelona 1993.

JANIN 1992

Th. Janin, "L'évolution du Bronze final IIIB et la transition Bronze-Fer en Languedoc occidental d'après la culture matérielle des nécropoles", *Documents d'Archéologie Méridionale*, 15, 1992, pp. 243-259.

JANIN - BURENS - CAROZZA 1997

Th. Janin, A. Burens i L. Carozza, *La nécropole protohistorique du Camp d'Alba à Réalville (Tarn-et-Garonne)*, Lattes-Toulouse, 1997.

JORDAN de URRIES 1954

S. Jordán de Urries, *Mapa forestal de la provincia de Lérida*, a Inst. For, Inv. Exp. Madrid, 1954.

JUAN-TRESSERRAS 1998

J. Juan-Tresserras, "La cerveza prehistórica: Investigaciones arqueobotánicas y experimentales", a J.L. MAYA, F. CUESTA i J. LÓPEZ (Eds), *Genó: Un poblado del Bronce Final en el Bajo Segre (Lleida)*, Barcelona, 1998, pp. 239- 252.

JULIÁN - CHUECA 1993

A. Julián i J. Chueca, "Evolución y datación arqueológica de las acumulaciones holocenas de la Hoya de Huesca", *Bolskan*, 10, 1993, pp. 177-186.

JUNYENT 1972a

E. Junyent, "Los materiales del poblado ibérico de Margalef, en Torregrossa (Lérida)", *Pyrenae*, 8, 1972, pp. 89-132.

JUNYENT 1972b

E. Junyent, "Sobre una vasija ibérica del poblado de Margalef en Torregrossa, Lérida", *Boletín Arqueológico de Tarragona*, 1971-1972, pp. 69-72.

JUNYENT 1973

E. Junyent, "El primer corte estratigráfico realizado en Roques de Sant Formatge (Serós, Lérida) y algunas cuestiones en torno a la formación de la cultura ilergeta", *Noticario Prehistórico Hispánico, Prehistoria II*, Madrid, 1973, pp. 289-386.

JUNYENT 1974a

E. Junyent, "Acerca de la cerámica de barniz rojo aparecida en el área ilergeta", *Pyrenae*, 10, 1974, 109-133.

JUNYENT 1974b

E. Junyent, "Cerámica barnizada de negro del poblado ibérico de Margalef, en Torregrossa, Lérida", *Miscelánea Arqueológica*, Tomo I, Diputación Provincial de Barcelona, 1974, pp.379-396.

JUNYENT 1976

E. Junyent, *La filiación cultural del horizonte ibérico antiguo en tierras catalanas*, Tesi Doctoral, UB, Barcelona, 1976, inèdita.

JUNYENT 1976-78

E. Junyent, "Problemàtica general de la iberización en la Cataluña Interior", *Simposi Internacional: Els Orígens del món ibèric (Ampurias 1976-78)*, *Ampúrias* 38-40, Barcelona, 1978, pp. 177-185.

JUNYENT 1978

E. Junyent, "La formació del substrat bàsic", *Història de Catalunya Salvat*, vol. I, Barcelona, 1978, pp. 119-139.

JUNYENT 1979

E. Junyent, "Els ilergetes", *L'Avenç*, nº 14, Barcelona, 1979, pp. 35-42.

JUNYENT 1981

E. Junyent, "Emporium i la iberització de Catalunya", *L'Avenç*, nº 38, Barcelona, 1981, pp. 36-41.

JUNYENT 1982a

E. Junyent, "Tossal del Molinet, El Poal", *Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys*, Excavacions Arqueològiques a Catalunya, 1, Barcelona, 1982, pp. 256-257.

JUNYENT 1982b

E. Junyent, "La Pena, Torregrossa", *Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys*, Excavacions Arqueològiques a Catalunya, 1, Barcelona, 1982, pp. 268-269.

JUNYENT 1982c

E. Junyent, "La Pedrera, Vallfogona de Balaguer.Térmens", *Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys*, Excavacions Arqueològiques a Catalunya, 1, Barcelona, 1982, p. 262.

JUNYENT 1982d

E. Junyent, "Els Vilars, Seròs-Aitona", *Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys*, Excavacions Arqueològiques a Catalunya, 1, Barcelona, 1982, pp. 266-267.

JUNYENT 1986

E. Junyent, "El poblament ibèric a l'àrea ilergeta", *6è Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà -1984: Protohistòria Catalana*, 1986, pp. 257-263.

JUNYENT 1989

E. Junyent, "La evolución del hábitat en la Catalunya Occidental durante la Edad del bronce,

primera Edad del Hierro y época ibérica", *Pré-actes Colloque International: Habitats et structures domestiques en Méditerranée Occidentale durant la Protohistoire*, Arles-sur-Rhône, 1989, pp. 95-105.

JUNYENT 1991

E. Junyent, "Contribució al coneixement de les estructures defensives en els assentaments de la Catalunya Occidental. Bronze Final, Primera Edat del Ferro i Epoca Ibèrica. Estat de la qüestió", *Simposi Intern. d'Arqueologia Ibèrica: Fortificacions, la problemàtica de l'Ibèric Ple (segles IV-III a.C.)*, (Manresa - 1990), Manresa, 1991, pp. 103-108.

JUNYENT 1992

E. Junyent, "Els orígens del ferro a Catalunya", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 2, 1992, pp. 21-35.

JUNYENT 1993

E. Junyent, "Iltirda", *Leyenda y arqueología de las ciudades prerromanas de la península ibérica*, Museo Arqueológico Nacional, Madrid, 1993, pp. 77-94.

JUNYENT 1996

E. Junyent, "Recerca i lectura del passat", *Història, Política, Societat i Cultura dels Països catalans*, vol. I, Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 1996, pp. 29-83.

JUNYENT - ALASTUEY 1991

E. Junyent i A. Alastuey, "La vaixella ilergeta de vernís roig", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 1, 1991, pp. 9-50.

JUNYENT - LAFUENTE - LÓPEZ 1994

E. Junyent, A. Lafuente i J.B. López, "L'origen de l'arquitectura en pedra i l'urbanisme a la Catalunya occidental", *Cota Zero*, 10, 1994, pp. 73-89.

JUNYENT - LÓPEZ - MARTÍN 1995

E. Junyent, J.B. López i A. Martín Colliga, "Datació radiocarbònica i calibratge", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 5, 1995, pp. 250-251.

JUNYENT - LÓPEZ - OLIVER 1992

E. Junyent, J.B. López i A. Oliver, "Estratègia, anàlisi estratigràfica i registre en l'arqueologia lleidatana dels 80. La Harris Matrix", *Harris Matrix. Sistemes de registre en arqueologia*, vol. II, Lleida, 1992, pp. 184-269.

JUSTE 1990

M^a N. Juste, *El poblamiento de la Edad del Bronce y Primera Edad del Hierro en Mora de Rubielos (Teruel)*, Monografías del S.A.E.T., Teruel, 1990.

K

KENT 1990

S. Kent, "A cross-cultural study of segmentation, architecture and the use of space", a S. KENT (Ed.): *Domestic architecture and the use of space. An interdisciplinary cross-cultural study*, Cambridge University Press, 1990, pp. 127-152.

KOLB 1992

F. Kolb, *La ciudad en la Antigüedad*, Madrid, 1992.

KOLB - BRUNNER 1946

J. H. Kolb i S. de E. Brunner, *A study of rural society*, Houghton Mifflin, Boston, 1946.

KRUTA 1980

V. Kruta, *Les antécédents: y a-t-il une ville protohistorique? La Gaule intérieure*, a *Histoire de la France urbaine*, 1, Paris, pp. 195-229.

KURTEN 1980

B. Kurten, "Evolució a nivel de població: una apreciació estadística", a BROTHWELL i HIGGS (dir.), *Ciencia en Arqueología*, FCE, Méjico, pp.693-699.

LAFUENTE 1989

A. Lafuente, *La estructura fornácea de "La Coma" y la producción de cerámica ibérica en Fontscaldes (Valls, Alt Camp)*, Tesi de Llicenciatura, Universitat de Lleida, 1989, inèdita.

LAFUENTE 1992

A. Lafuente, "La producció de ceràmica ibèrica del taller de Fontscaldes (Valls, Alt Camp)", *Les ceràmiques de tècnica ibèrica a la Catalunya romana (segles II a.C. - I d.C.)*, Dossier Societat Catalana D'Arqueologia, Barcelona, 1992, pp. 47-77.

LAFUENTE - LÓPEZ 1987

A. Lafuente i J.B. López, "Els Cortals (Cervera): Aproximació a l'estudi de dues sitges ibèriques", a *Miscel·lània Cerverina V*, 1987, pp.11-36.

LAFUENTE - MORÁN - FERRER 1997

A. Lafuente, M. Morán i C. Ferrer, *Les Roques del Sarró 1994. Memòria campanya d'excavacions*, Servei d'Arqueologia Generalitat de Catalunya, 1997, inèdita.

LAFUENTE - RUIZ de ARBULO 1995

A. Lafuente i J. Ruiz de Arbuló, "Arqueología urbana y registro informático en Lleida. La colaboración entre instituciones como apuesta de futuro", *Revista de Arqueología*, 171, 1995, pp. 6-11.

LECLERC - MASSET 1982

J. Leclerc i C. Masset, "Les tombes collectives", *Histoire et Archéologie. Les Dossiers*, 66, 1982, pp. 52-58.

LEFÉBURE 1985

C. Lefébure, "Réserves céréalières et société: l'ensilage chez les marocains", a M.GAST, F.SIGAUT i C.BEUTLER, *Les techniques de conservation des graines à long terme*, 3.1, pp. 211-235.

LEGGE 1994

A.J. Legge, "Animal remains and their interpretation", a R.J. HARRISON, G.C. MORENO i A.J. LEGGE, *Moncín: Un poblado de la Edad del Bronce (Borja, Zaragoza)*, Zaragoza, 1994, pp. 453-482.

LERICHE - TREZINY 1986

P. Leriche i H. Tréziny Ed., *La fortification dans l'histoire du monde grec, a Actes du Colloque International: La fortification et sa place dans l'histoire politique, culturelle et sociale du monde grec*, Valbonne-1982, Paris.

LEVEQUE 1976

P. Leveque, *Problemas teóricos de la historia y sociedades antiguas*, *La Historia hoy*, Ed. Avance, Barcelona.

LICHARDUS et al. 1987

N. Lichardus, M. Lichardus-Itten, G. Bailloud i J. Cauvin, *La protohistoria de Europa. El neolítico y el Calcolítico*, Ed. Nueva Clío, Barcelona, 1987.

LLADONOSA 1972

J.Lladonosa, *Història de Lleida*, vol. I, Tàrrrega, 1972.

LLADONOSA 1981

J.Lladonosa, *Història de la vila d'Alguaire i del seu monestir Sanjuanista*, Alguaire, 1981.

LLANOS 1974

A. Llanos, "Urbanismo y arquitectura en poblados alaveses de la Edad del Hierro", a *Estudios de Arqueología Alavesa*, nº 6, Vitoria, pp. 141-146.

LLANOS 1981

A. Llanos, "Urbanismo y arquitectura en el primer milenio antes de Cristo", a *El hàbitat en la Historia de Euskadi*, Colegio de Arquitectos Vasco-Navarros, Bilbao, pp. 49-73.

LLANOS 1988

A. Llanos, "Poblado de la Hoya (Laguardia, Álava)", a F. BURILLO, J.A. PÉREZ i M^a L. de SUS (Coords.): *Celtiberos*, Zaragoza, 1988, pp. 68-71.

LLANOS 1993

A. Llanos, "Conformación de las etnias prerromanas en Álava, Bizkaia y Guipuzkoa", *Complutum*, 2-3 (1992), 1993, pp. 431-447.

LLOBET 1980

J.M^a Llobet, "El sepulcre de Fossa de la Font de la Padruella (La Segarra)", *Recerques Lleidatanes*, II, Tàrrrega, 1980, pp. 29-34.

LLONGUERAS - MARCET - PETIT 1986

M. Llongueras, R. Marcet i M.A. Petit, "Darrers treballs a la Bòvila Madurell (Sant Quirze del Vallès, Vallès Occidental)", *Tribuna d'Arqueologia 1984-1985*, 1986, pp. 15-34.

LLONGUERAS - PETIT - MARCET 1979

M. Llongueras, M. A. Petit i R. Marcet, "Recientes excavaciones en la Bóvila Madurell (San Quirze del Vallés, Barcelona)", *XV Congreso Nacional de Arqueología (Lugo -1977)*, Zaragoza, 1979, pp. 253-264.

LLOVERA 1987

X. Llovera, "La transició de l'Edat del Bronze a la del Ferro a Andorra", *Butlletí del Comitè Andorrà de Ciències Històriques*, 2, 1987, pp. 15- 42.

LLOVERA 1988

X. Llovera, "El Cedre VI i les ceràmiques del Bronze Final al Pirineu", *7è Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà (1986): Prehistòria i Arqueologia de la conca del Segre*, 1988, pp. 113-121.

LLOVERA et al. 1993

X. Llovera, M^a J. Lluelles, A. Martín, M. Martzluff i J. Rovira, *Atlas històric d'Andorra. Introducció general. La prehistòria (12000-1000 aC)*, Andorra la Vella, 1993.

LLUSSÀ et al. 1990

A. Llussà, J. Gallart, J. Ribes i A. Costafreda, *El jaciment del Bronze de Minferri (Juneda, les Garrigues)*, Quaderns d'Arqueologia del Grup de Recerques Arqueològiques de "La Femosa", n^o 5, Artesa de Lleida, 1990.

LONG - RIPPETAU 1974

A. Long i B. Rippetau, "Testing contemporaneity and averaging radiocarbon dates", *American Antiquity*, 39 (2), 1974, pp. 205-215.

LÓPEZ 1991a

J. B. López, "Aplicacions de la microinformàtica en la recerca protohistòrica. Aproximació històrica", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 1, 1991, pp. 151-186.

LÓPEZ 1991b

J.B. López, "La difusión del sistema de registro de Lattes en Cataluña y su adaptación en los yacimientos de l'Illa d'en Reixac (Ullastret, Baix Empordà) y Els Vilars (Arbeca, Les Garrigues)", *Lattara*, 4, 1991, pp. 203-206.

LÓPEZ - LAFUENTE 1988

A. Lafuente i J.B. López, "La vall de l'Ondara: noves troballes i revisió dels jaciments ibèrics", XVIII Jornades de Treball del GRTP (Artesa de Lleida-1986), *Recerques Terres de Ponent IX*, 1988, pp. 97-106.

LÓPEZ - LAFUENTE - GALLART 2000 (e.p.)

J.B. López, A. Lafuente i J. Gallart, "La actividad metalúrgica en el poblado del bronce final de la Colomina 2 de Gerb (Os de Balaguer, la Noguera). Aspectos económicos y sociales", *Primer Simposio sobre la minería y la metalurgia antigua en el sudoeste europeo*, Avinganya (Seròs, Segrià), 2000, en premsa.

LÓPEZ - NET 1996

J. B. López i A. Net, "L'enclave de la ville antique de Lattes", *Lattara*, 9, 1996, pp. 25-82.

LÓPEZ - PONS 1995

J. B. López i E. Pons, "Les necròpolis d'incineració tumulària de la zona pirinenca", a J. BERTRANPETIT i E. VIVES (Eds.), *Muntanyes i població. El passat dels Pirineus des d'una perspectiva multidisciplinària*, Andorra la Vella, 1995, pp. 107-126.

LÓPEZ SANS 1992

P. López Sans, "Memòria de l'excavació d'urgència al castell de Cervera", *Miscel·lània Cerverina*, 8, 1992, pp. 27-47.

LÓPEZ SANS 1993

P. López Sans, "Estudi arqueològic del turó de Montseré", a T. SALAT i B. CUÑÉ (Dir.), *Guia Històrica de Cervera. Dels orígens als nostres dies*, Cervera, 1993, p. 17.

LORENZO 1991

J.I. Lorenzo, "Paleoantropología de la necrópolis del Bronce Final-Campos de Urnas de los Castelletes-II (Mequinenza, Zaragoza)", *Arqueología Aragonesa 1988-1989*, 1991, pp. 547-550.

LORENZO 1992

J.I. Lorenzo, "Paleoantropología de la población aragonesa en el Neolítico y Edad del Bronce", *Aragón/Litoral Mediterráneo: Intercambios culturales durante la Prehistoria*, Zaragoza, 1992, pp. 619-630.

LORRIO 1995

A. J. Lorrío, "Celtas y Celtíberos en la Península Ibérica", *Celtas y Túrdulos: la Beturia*, Cuadernos Emeritenses 9, Museo Nacional de Arte Romano, Mérida, 1995, pp. 77-126.

LORRIO 1997

A.J. Lorrío, *Los Celtíberos*, Complutum Extra, 7, Madrid, 1997.

LOUIS 1933

M. Louis, *Le Néolithique*, A. Languier Imp., Nîmes.

LOUIS - TAFFANEL 1955

M. Louis i O. i J. Taffanel, *Le premier Age du Fer Languedocien I. Les habitats*, Ed. de l'Institut d'Etudes Ligures, Bordiguera-Montpellier.

LOUIS - TAFFANEL 1960

M. Louis i O. i J. Taffanel, *Le premier Age du Fer Languedocien, vol III, Les tumulus. Conclusions*, Ed. de l'Institut d'Etudes Ligures, Bordiguera-Montpellier.

LUZÓN et al. 1980

J. M^a Luzón, *El Caurel*, Excavaciones Arqueológicas en España, n^o 110, Madrid, 1980.

M

MAGALHAES - MEDEIROS - SANTOS JUNIOR 1977

A. Magalhaes, A. Medeiros i J.R. Santos Junior, "O Castro de Curalha. 2^a e 3^a campanhas de excavações, 1975 e 1976", *Trabalhos de Antropologia e Etnologia*, XXIII, 1977, pp. 19-40.

MAGNY 1982

M. Magny, "Atlantic and Sub-boreal: dampness and dryness", a A. HARDING ed., *Climatic Change in Later Prehistory*, Edinburgh, 1982, pp. 33-43.

MAHIEU 1984-85

E. Mahieu, "Foetus et nouveau-nés préhistoriques. Etudes et problèmes d'interprétation", *Bulletin du Musée d'Anthropologie Préhistorique de Monaco*, 28, 1984-85, pp. 137-156.

MALUQUER 1942

J. Maluquer de Motes, "La cerámica con asas de apéndice de botón y el final de la cultura megalítica del nordeste de la Península", *Ampurias*, IV, 1942, pp. 171-188.

MALUQUER 1944

J. Maluquer de Motes, "La estratigrafía arqueológica de la cueva de la Toralla (Lérida)", *Ampurias*, VI, 1944, pp. 39-58.

MALUQUER 1945

J. Maluquer de Motes, "La provincia de Lérida durante el Eneolítico, Bronce y Primera Edad del Hierro", *Ilerda*, V, 1945, pp. 173-245.

MALUQUER 1946

J. MALuquer de Motes, "Las culturas hallstáticas en Catalunya", *Ampurias*, VII-VIII, 1945-1946, pp. 115-184.

MALUQUER 1949

J. Maluquer de Motes, "Concepto y periodización de la Edad del Bronce Peninsular", *Ampurias*, XI, 1949, pp. 191-195.

MALUQUER 1950

J. Maluquer de Motes, "El collar ilergete de Valleta del Valeroso", *Zephyrus*, 1, 1950.

MALUQUER 1951

J. Maluquer de Motes, *Investigaciones arqueológicas en el Pallars.III. La Cueva de les Llenes de Eriñá (Lérida)*, Monografías del Instituto de Estudios Pirenaicos, 54, Zaragoza, 1951.

MALUQUER 1954

J. Maluquer de Motes, *El yacimiento hallstático de Cortes de Navarra. Estudio crítico - I*, Diputación Foral de Navarra-Institución "Príncipe de Viana", Pamplona, 1954.

MALUQUER 1955

J. Maluquer de Motes, "Contribución al estudio de la primitiva casa indoeuropea en la Península", *III Congreso Nacional de Arqueología (Galicia - 1953)*, Zaragoza, 1955, pp. 109-115.

MALUQUER 1956

J. Maluquer de Motes, *Carta Arqueológica de España*, Salamanca, Madrid, 1956.

MALUQUER 1958

J. Maluquer de Motes, *El yacimiento hallstático de Cortes de Navarra. Estudio crítico II*, Diputación Foral de Navarra-Institución "Príncipe de Viana", Pamplona, 1958.

MALUQUER 1963

J. Maluquer de Motes, "El desarrollo de la Primera Edad del Hierro", *Problemas de la Prehistoria y de la Arqueología Catalanas, II Simposio de Prehistoria Peninsular (Barcelona 1962)*, 1963, pp. 53-59.

MALUQUER 1965

J. Maluquer de Motes, "Arquitectura megalítica pirenaica", *Arquitectura megalítica y ciclópea catalano-balear*, Barcelona, 1965, pp. 25-43.

MALUQUER 1966

J. Maluquer, *El impacto colonial griego y el comienzo de la vida urbana en Cataluña*, CSIC, Barcelona, 1966.

MALUQUER 1968

J. Maluquer de Motes, "Panorama económico de la Primera Edad del Hierro", *Estudios de Economía Antigua de la Península Ibérica*, Barcelona, 1968, pp. 61-78.

MALUQUER 1971a

J. Maluquer de Motes, "La estela de la Edad del Bronce de Preixana", *Homenaje a D. José Esteban Duranga*, Pamplona, 1971, pp. 475-481.

MALUQUER 1971b

J. Maluquer de Motes, "Late Bronze and Early Iron in the valley of the Ebro", a BOARDMAN - BROWN - POWELL (Eds): *The European community in Later Prehistory, Homenatge a C.F.C. Hawkes*, Londres, 1971, pp. 107-120.

MALUQUER 1972

J. Maluquer de Motes, "Nuevas pinturas rupestres en Cataluña: la Balma dels Vilars en Os de Balaguer, Lérida", *Pyrenae*, 8, 1972, pp. 151-158.

MALUQUER 1974

J. Maluquer de Motes, "Cerámica de Saint Valentin en Ullastret (Gerona)", *Miscelánea Arqueológica*, vol. I, Barcelona, 1974, pp. 411-437.

MALUQUER 1975

J. Maluquer de Motes, "La necrópolis de Almenara en Agramunt (Lérida)", *Pyrenae*, 9, 1975, pp. 185-193.

MALUQUER 1976

J. Maluquer de Motes, "Panorama general de la problemática sobre urbanismo pre-romano", *Symposio de Ciudades Augústeas*, Zaragoza, 1976, pp. 7-28.

MALUQUER 1977

J. Maluquer de Motes, "Tornabous es Athanagia?", *Historia* 16, nº 18, 1977, pp. 126-127.

MALUQUER 1978

J. Maluquer de Motes, "L'economia i les estructures socio-polítiques del neolític", *Història de Catalunya Salvat*, vol. I, Barcelona, 1978, pp. 105-118.

MALUQUER 1981

J. Maluquer de Motes, *El poblament antic a la comarca de La Noguera*, Publicacions del Museu Arxiu d'Artesa de Segre, 1, Artesa de Segre, 1981.

MALUQUER 1982a

J. Maluquer de Motes, "Problemàtica històrica de la cultura ibèrica", *XVI Congreso Nacional de Arqueología*, Murcia-Cartagena 1981, 1982, pp. 29-49.

MALUQUER 1982b

J. Maluquer de Motes, "Cova del Parco, Alòs de Balaguer", *Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys*, Excavacions arqueològiques a Catalunya, 1, 1982, pp. 153-154.

MALUQUER 1982c

J. Maluquer de Motes, "Almenara, Agramunt", *Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys*, Excavacions Arqueològiques a Catalunya, 1, 1982, pp. 270-271.

MALUQUER 1982d

J. Maluquer de Motes, "Molí d'Espígol, Tornabous", *Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys*, Excavacions Arqueològiques a Catalunya, 1, Barcelona, 1982, pp. 272-277.

MALUQUER 1982e

J. Maluquer de Motes, "La Pedrera, Vallfogona de Balaguer. Tèrmens", *Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys*, Excavacions Arqueològiques a Catalunya, 1, Barcelona, 1982, pp. 260-261.

MALUQUER 1982f

J. Maluquer de Motes, "Margalef, Torregrossa", *Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys*, Excavacions Arqueològiques a Catalunya, 1, 1982, pp. 251-253.

MALUQUER 1983

J. Maluquer de Motes, *El poblado paleoibérico de la Ferradura, Ulldecona (Tarragona)*, Programa de Investigaciones Protohistóricas, VII, Dep. de Prehistoria y Arqueología, Barcelona, 1983.

MALUQUER 1984a

J. Maluquer de Motes, *La necrópolis paleoibérica de "Mas de Mussols"*, Tortosa (Tarragona), Programa de Investigaciones Protohistóricas, VIII, Dep. de Prehistoria y Arqueología, Barcelona, 1984.

MALUQUER 1984b

J. Maluquer de Motes, "Cortes de Navarra. Exploraciones de 1983", *Trabajos de Arqueología Navarra*, 4, 1984, pp. 41-64.

MALUQUER 1986

J. Maluquer de Motes, *Molí d'Espígol, Tornabous*, Sèrie Guies de jaciments arqueològics, Dep. de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1986.

MALUQUER 1988

J. Maluquer de Motes, "Mig segle de recerques arqueològiques a les valls del Noguera Pallaresa i del Segre a les vores del Montsec", *7è Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà-1986: Prehistòria i Arqueologia de la conca del Segre*, 1988, pp. 17-26.

MALUQUER et al. 1971

J. Maluquer de Motes et al., "Colaboración de la Universidad de Barcelona en las excavaciones del poblado ibérico del Molí d'Espígol en Tornabous", *Pyrenae*, 7, 1971, pp. 19-46.

MALUQUER et al. 1986

J. Maluquer de Motes, E. Huntingford, R. Martín, A. M^a Rauret, R. Pallarés i M^a del V. Vila, *Arquitectura i urbanisme ibèrics a Catalunya*, Univ. de Barcelona, 1986.

MALUQUER - GRACIA - MUNILLA 1990

J. Maluquer, F. Gracia i G. Munilla, *Alto de la Cruz. Cortes de Navarra. Campañas 1986-1988*, Trabajos de Arqueología Navarra, 9, Pamplona, 1990.

MALUQUER - MUÑOZ - BLASCO 1959

J. Maluquer de Motes, A. Muñoz i F. Blasco, "Cata estratigráfica en el poblado de La Pedrera en Vallfogona de Balaguer", *Zephyrus*, X, 1959, pp. 7-79.

MANGAS 1977

J. Mangas, "Servidumbre comunitaria en la Bética prerromana", a *Memorias de Historia antigua*, I, Oviedo, pp. 151 i ss.

MARC-7 1986

Marc-7, "L'Arqueologia Catalana I, II, III", *L'Avenç*, 90 (pp. 55 - 61), 91 (pp. 64-71) i 92 (pp. 47-53), 1986.

MARCET et al. 1979

R. Marcet et al., *Excavacions arqueològiques*, Sió, 188, any 16, Agramunt, p. 15.

MARCET et al. 1982

R. Marcet, M. Barbé, M^a A. Petit, i J. Rovira, "Balma de la Sargantana o Balma Renan, Oliola", *Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys*, Excavacions Arqueològiques a Catalunya, 1, Barcelona, 1982, pp. 155-157.

MARCET - PETIT 1985

R. Marcet i M.A. Petit, "Assentaments d'habitació a l'aire lliure de la comarca del Vallés. Del Neolític al Bronze Final", *Estudios de la Antigüedad*, 2, 1985, pp. 93-133.

MARGALEF 1945

R. Margalef, "Primera nota sobre la biologia de las aguas estancadas del Bajo Urgel", *Ilerda*, V, Lleida, 1945, pp. 253-313.

MARIEZKURRENA 1990

K. Mariezkurrena, "Dataciones absolutas para la Arqueología Vasca", *Munibe*, 42, 1990, pp. 287-304.

MARINGER 1962

J. Maringer, *Los dioses de la Prehistoria*, Ed. Destino, Barcelona, 1962.

MARTÍ 1969-1970

F. Martí Jusmet, "Las hachas de bronce en Cataluña", *Ampurias*, XXXI-XXXII, 1969-1970, 105-151.

MARTÍ 1973-1974

F. Martí Jusmet, "Sobre los puñales neolíticos de lengüeta en Cataluña", *Boletín Arqueológico de la Real Sociedad Arqueológica Tarraconense*, fasc. 121-128, 1973-1974, pp. 3-9.

MARTÍ 1991

F. Martí Solsona, *Almenar. Història i gent*, Almenar, 1991.

MARTÍN 1977

M^a A. Martín, "Memoria de la 2^a campaña de excavaciones efectuadas en el yacimiento de Mas Castellar, Pontós (Alt Empordà, Girona) en 1976", a *Revista de Gerona*, 78, 1977, pp. 49-55.

MARTÍN 1985

M^a A. Martín, *Ullastret. Poblado Ibérico*, Guies de jaciments arqueològics, Barcelona, 1985.

MARTÍN 1987

A. Martín, "El noreste", a DELIBES DE CASTRO G., FERNANDEZ-MIRANDA, M., MARTIN, A. i MOLINA, F., "El Calcolítico de la Península Ibérica", *Rassegna di Archeologia*, 7, pp. 273-278.

MARTIN 1989

J. M. Martin, *Les vases polypodes de l'Âge du Bronze dans le Sud-Ouest de la France*, Archives d'Ecologie Préhistorique, 9, Toulouse, 1989.

MARTÍN 1992a

A. Martín, "Dinámica del neolítico antiguo y medio en Cataluña", *Aragón/Litoral Mediterráneo: Intercambios culturales durante la Prehistoria*, Zaragoza, 1992, pp. 319-333.

MARTÍN 1992b

A. Martín, "Estrategia y culturas del Neolítico Final y Calcolítico en Cataluña", *Aragón/Litoral Mediterráneo: Intercambios culturales durante la Prehistoria*, Zaragoza, 1992, pp. 389-397.

MARTÍN - BIOSCA - ALBAREDA 1985

A. Martín, A. Biosca i M^a J. Albareda, "Excavacions a la Cova del Frare (Matadepera, Vallès Occidental). Dinàmica ecològica, seqüència cultural i cronologia absoluta", *Tribuna d'Arqueologia 1983-1984*, 1985, pp. 91-103.

MARTÍN BUENO 1977

M. Martín Bueno, *Aragón Arqueológico: Sus rutas*, Ed. Librería General, Zaragoza.

MARTÍN BUENO - PÉREZ ARRONDO 1989

M. Martín Bueno y C.L. Pérez Arrondo, "Protometalurgia y metalogénesis en la Cuenca del Ebro", a C. DOMERGUE (coord.), *Minería y metalurgia en las antiguas civilizaciones mediterráneas y europeas*, I, Madrid, 1985, pp.167-185.

MARTÍN - CARAVACA - MONTALBÁN 1996

M^a A. Martín, J. Caravaca i C. Montalbán, "Excavacions a l'Illa d'en Reixac (Ullastret, Baix Empordà). Campanyes de 1994 i 1995", *Terceres Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Santa Coloma de Farners, 1996, pp. 87-95.

MARTÍN et al. 1988a

A. Martín, J. Miret, R.M^a Blanch, S. Aliaga, R. Enrich, S. Colomer, S. Albizuri i J. Bosch, "Campanya d'excavacions arqueològiques 1987-88 al jaciment de la Bòvila Madurell - Can Feu (Sant Quirze del Vallès, Vallès Occidental)", *Arrahona*, 3, 1988, pp. 9-23.

MARTÍN et al. 1988b

A. Martín, J. Miret, J. Bosch, R. M^a Blanch, S. Aliaga, R. Enrich, S. Colomer, S. Albizuri, J. Folch, J. Martínez i T. Casas, "Les excavacions al paratge de la Bòvila Madurell i de Can Feu (Sant Quirze del Vallès, Vallès Occidental)", *Tribuna d'Arqueologia 1987-1988*, 1988, pp. 77-92.

MARTÍN et al. 1999

A. Martín, J. Gallart, C. Rovira i J. M^a Mata, "Nordeste", a G. DELIBES i I. MONTERO (Coords.), *Las primeras etapas metalúrgicas de la Península Ibérica*, vol. II, Madrid, 1999, pp. 115-177.

MARTÍN - IBÁÑEZ - MARTÍNEZ 1982

A. Martín, G. Ibáñez i J. Martínez, "Análisis del material arqueológico del fondo de cabaña de Juan Ràfols (Santa Coloma de Gramenet)", *Puig Castellar*, 4, 1982, pp.119-137.

MARTÍN - SANMARTÍ 1976-78

M^a A. Martín i E. Sanmartí, "Aportación de la "Illa d'en Reixac" al conocimiento del fenómeno de la iberización en el norte de Cataluña", *Ampurias*, 38-40, 1976-78, pp. 431-447.

MARTÍN TOBIAS 1961

R. Martín Tobias, "Dos ejemplares de cloroplastia ibérica hallados en Guissona", *Ampurias*, XXII-XXIII, 1960-1961, pp. 294-296.

MARTÍN VALLS 1971

R. Martín Valls, "El castro del Picón de la Mora (Salamanca)", *Boletín del Seminario de Arte y Arqueología*, XXXVII, Valladolid, pp. 125-139.

MARTÍN - VAQUER 1995

A. Martín i J. Vaquer, "El poblament del Pirineus a l'Holocè, del mesolític a l'edat del bronze", a J. BERTRANPETIT i E. VIVES (Ed.): *Muntanyes i població. El passat dels Pirineus des d'una perspectiva multidisciplinària*, Andorra la Vella, 1995, pp. 35-73.

MARTÍNEZ NAVARRETE 1989

M^a I. Martínez Navarrete, *Una revisión crítica de la prehistoria española: la Edad del Bronce como paradigma*, Ed. Siglo XXI, Madrid, 1989.

MARTÍNEZ NAVARRETE - MÉNDEZ MADARIAGA 1983

M^a I. Martínez Navarrete i A. Méndez Madariaga, "Arenero del Soto. Yacimiento de "fondos de cabaña" del horizonte Cogotas I", *Estudios de Prehistoria y Arqueología Madrileñas*, 2, 1983, pp. 183-284.

MARTÍNEZ - TERRADAS - MORA 1994

J. Martínez, X. Terradas i R. Mora, "El jaciment del paleolític mitjà de la Roca dels Bous (Sant Llorenç de Montgai, Camarasa, Noguera)", *Tribuna d'Arqueologia 1992-1993*, Barcelona, 1994, pp. 7-13.

MAS 1980

D. Mas i Canalis, *Aportació a la carta arqueològica de la Vall del riu Set (comarca de les Garrigues)*, Tesi de Llicenciatura, Universitat de Barcelona, 1980, inèdita.

MASACHS 1945

V. Masachs, "Observaciones geomorfológicas en la Segarra", *Ilerda*, IV, pp. 147-151.

MASCORT - SANMARTÍ - SANTACANA 1991

M. Mascort, J. Sanmartí i J. Santacana, *El jaciment protohistòric d'Aldovesta (Benifallet) i el comerç fenici arcaic a la Catalunya meridional*, Pub. de la Diputació de Tarragona, 1991.

MATA 1992

J.Mª Mata-Perelló, *El ferro: Els seus minerals i la seva mineria a Catalunya*, Xaragall. Revista de Ciències de la Catalunya central, 28, 1992.

MATA - MARTÍ - IBORRA 1996

C. Mata, Mª A. Martí i Mª p. Iborra, "El País Valencià del bronze recent a l'ibèric antic: el procés de formació de la societat urbana ibèrica", *Gala*, 3-5, 1994-96, pp. 183-217.

MATEO 1993

P. Mateo, *Interrelación poblado-necrópolis. Propuestas de análisis en las comarcas meridionales de Lleida durante el Bronce Final*, Tesi de Llicenciatura, Universitat de Barcelona, 1993, inèdita.

MATEO 1994

P. Mateo, "Influencia de la calidad del suelo en la ubicación de poblados y necrópolis. El Bronce Final en el sur de Lleida", *Pyrenae*, 25, 1994, pp. 71-92.

MATEU 1982

J. Mateu, *La pagesia urgellenca abans del canal*, Barcelona, 1982.

MATEU 1992

J. Mateu, *Agricultura i ramaderia al Pla d'Urgell*, Col.lecció Seminari, nº 8, Pagès editors, Lleida, 1992.

MAYA 1976

J.L. Maya, "Un torques de la necrópolis de Pedrós (Lérida)", *Ilerda*, XXXVII, Lleida, 1976, pp. 211-214.

MAYA 1976-78

J.L. Maya, "Análisis de la situación anterior al establecimiento de la cultura ilergeta", *Simposi Internacional: Els Orígens del món ibèric (Barcelona-Empúries, 1977)*, Ampurias, 38-40, Barcelona, 1978, pp. 449-462.

MAYA 1978a

J.L. Maya, *Lérida prehistórica*, Ed. Dilagro, Lleida, 1978.

MAYA 1978b

J.L. Maya, "Las necrópolis tumulares ilerdenses", *2on Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà -1976: Els pobles pre-romans del Pirineu*, 1978, pp. 83-96.

MAYA 1981a

J.L. Maya, "Yacimientos de las Edades del Bronce y Hierro en la provincia de Lérida y zonas limítrofes", *Miscelánea en Homenaje al profesor Roca Lletjós*, Lleida, 1981, pp. 321-376.

MAYA 1981b

J.L. Maya, "La Edad del Bronce y la Primera Edad del Hierro en Huesca", *I Reunión de Prehistoria Aragonesa*, Osca, 1981, pp. 129-163.

MAYA 1982a

J.L. Maya, "Asentamientos al aire libre de la Edad del Bronce en la Catalunya Occidental. Bases para el reconocimiento de un horizonte Bronce Antiguo-Reciente", *Ilerda*, XLIII, 1982, pp. 153-186.

MAYA 1982b

J.L. Maya, "Dos necrópolis de incineración en el Bajo Segre: Llardecans y La Femosa", *Ilerda*, XLIII, Lleida, 1982, pp. 119-138.

MAYA 1982c

J.L. Maya, "Genó, Aitona", *Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys*, Excavacions Arqueològiques a Catalunya, 1, Barcelona, 1982, pp. 159-160.

MAYA 1982d

J.L. Maya, "Pedrós, Serós", *Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys*, Excavacions Arqueològiques a Catalunya, 1, Barcelona, 1982, p. 161.

MAYA 1983a

J. L. Maya, "Comentario a los materiales de la Edad del Bronce", *Bolskan*, 1, 1983, pp. 39-65.

MAYA 1983b

J.L. Maya, "Nuevos vasos polípodos pirenaicos en Cataluña", *Trabajos de Prehistoria*, 40, 1983, pp. 59-84.

MAYA 1986a

J.L. Maya, "Incineració i ritual funerària a les Valls del Segre i del Cinca", *Cota Zero*, 2, Vic, 1986, pp. 39-47.

MAYA 1986b

J.L. Maya, "Cerámicas excisas y de boquique en el nordeste peninsular", 6è *Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà (1984): Protohistòria Catalana*, 1986, pp. 103-113.

MAYA 1990

J.L. Maya; "Primera Edad del Hierro", *Historia de España (1). Desde la Prehistoria hasta la conquista romana*, Ed. Planeta, Barcelona, t. 1, 1990, pp. 295-338.

MAYA 1991a

J.L. Maya, "El Nordeste peninsular entre la Edad del Bronce y el mundo protoibérico", *Boletín de la Asociación Española de Amigos de la Arqueología*, 30-31, 1991, pp. 87-97.

MAYA 1991b

J.L. Maya, "El pantano de Santa Ana (Huesca) y sus materiales de la Edad del Bronce", *Bolskan*, 8, 1991, pp. 199-213.

MAYA 1992a

J.L. Maya, "Aprovechamiento del medio y paleoeconomía durante las etapas metalúrgicas del nordeste peninsular", a MOURE, A. (ed), *Elefantes, ciervos y ovicaprinis: economía y aprovechamiento del medio en la prehistoria de España y Portugal*, Univ. de Cantabria, Santander, 1992, pp. 275-314.

MAYA 1992b

J.L. Maya, "Calcolítico y Edad del Bronce en Cataluña", *Aragón/Litoral Mediterráneo: Intercambios culturales durante la Prehistoria*, Zaragoza, 1992, pp. 515-554.

MAYA 1992-93

J.L. Maya, "El Bronce Final-Hierro Inicial en la zona norte del valle del Ebro", *Bajo Aragón Prehistoria*, IX-X, 1992-93, pp. 7-50.

MAYA 1993

J.L. Maya, "En torno al origen del mundo ibérico catalán: problemas de substrato", *Laietània*, 8, 1993, pp. 9-19.

MAYA 1997

J.L. Maya, "Reflexiones sobre el Bronce Inicial en Cataluña", *Saguntum*, 30, vol. 2, 1997, pp. 11-27.

MAYA 1998

J.L. Maya, "El Bronce Final y los inicios de la Edad del Hierro", a I. BARANDIARÁN, B. MARTÍ, M^a A. del RINCÓN i J.L. MAYA: *Prehistoria de la Península Ibérica*, Ed. Ariel, Barcelona, 1998, pp. 317-425.

MAYA - CUESTA s.d.

J. L. Maya, *Genó. Un poblado típico de la cultura de los Campos de Umas*, Ayuntamiento de Gijón, 10 p., s.d.

MAYA - CUESTA - LÓPEZ 1998

J.L. Maya, F. Cuesta i J. López (Eds.), *Genó: Un poblado del Bronce Final en el Bajo Segre (Lleida)*, Universitat de Barcelona, Barcelona, 1998.

MAYA - DíEZ CORONEL 1986

J.L. Maya i L. Díez-Coronel, "Nuevos asentamientos del Bronce Inicial en la Catalunya Occidental", *Ilerda*, XLVII, Lleida, 1986, pp. 81-99.

MAYA - DíEZ CORONEL - PUJOL 1975

J.L. Maya, L. Díez-Coronel i A. Pujol, "La necrópolis de incineración de Pedrós, Serós (Lérida)", *XIII Congreso Nacional de Arqueología (Huelva, 1973)*, Zaragoza, 1975, pp. 611-622.

MAYA - FRANCÈS - PRADA 1991

J.L. Maya, J. Francés i A. Prada, "1^a y 2^a campaña de excavaciones en la Balma de Punta Farisa (Fraga, Huesca)", *Arqueologia Aragonesa 1988-1989*, 1991, pp.95-101.

MAYA - FRANCÈS - PRADA 1992

J.L. Maya, J. Francés i A. Prada, "Avance de las excavaciones en la Cova Punta Farisa (Fraga, Huesca)", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 2, 1992, pp. 217-224.

MAYA - FRANCÈS - PRADA 1993

J.L. Maya, J. Francès i A. Prada, "Los yacimientos arqueológicos", *Estudios de la Antigüedad*, 6-7, 1993, pp.7-30.

MAYA - MESTRES 1996

J.L. Maya i J. Mestres, "Approche à la chronologie de l'âge du Bronze et le premier âge du Fer dans la péninsule Ibérique", a RANDBORG, K. (Edit.): *Absolute Chronology Archaeological Europe 2500-500 BC, Acta Archaeologica*, vol. 67, 1996, pp. 251-269.

MAYA - MONTÓN 1986

J.L. Maya i F.J. Montón, "Un yacimiento de la Edad del Bronce en el Bajo Cinca: El Barranco de Monreal (Fraga, Huesca)", *Ilerda*, XLVII, Lleida, 1986, pp. 145-152.

MAYA - PETIT 1986

J.L. Maya i M^a A. Petit, "El Grupo del Nordeste. Un nuevo conjunto de cerámicas con boquique en la península ibérica", *Anales de Prehistoria y Arqueología*, 2, 1986, pp. 49-71.

MAYA - PETIT 1995

J.L. Maya i M^a A. Petit, "L'edat del bronze a Catalunya. Problemàtica i perspectives de futur", *Xè Col. Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà -1994: Cultures i medi. De la Prehistòria a l'edat mitjana*, 1995, pp. 327-342.

MAYA - PRADA 1989

J.L. Maya i A. Prada, "Aportaciones al poblamiento de las cuencas de los ríos Segre y Cinca durante el inicio de la Edad del Bronce", *Bolskan*, 6, Osca, 1989, pp. 85-120.

MAYORAL 1984

F. Mayoral, "Contribución a la delimitación del territorio de los asentamientos protohistóricos. Aplicación de un modelo de gravedad", *Arqueología Espacial*, T. 1, Teruel, pp. 73-98.

MAZO et al. 1987

C. Mazo, M^a L. Montes, J. M^a. Rodanés i M^a C. Sopena, "Hallazgos arqueológicos en el Cinca Medio: I. El término de Estiche", *Bolskan*, 3, 1987, pp. 31-64.

MEIJIDE 1988

G. Meijide Cameselle, "Las espadas del Bronce Final de la Península Ibérica", *Arqueohistoria*, 1, Santiago de Compostela, 1988.

MERCADAL 1989

O. Mercadal, "Estudi paleoantropològic dels enterraments infantils del poblat ibèric de "Molí d'Espígol" (Tornabous, Urgell)", *Cuadernos de Prehistoria y Arqueología Castellonenses*, 14, 1989, pp. 183-190.

MERCADAL 1992

O. Mercadal, "Antropologia del segon milenari a Catalunya: una evidència de trencament cultural?", *Gala*, 1, 1992, pp. 117-130.

MERCADAL - PEREZ - CHIMENOS 1989

O. Mercadal, A. Pérez-Pérez i E. Chimenos, "Estudio paleoantropológico y paleonutricional de la población de la Balma de la Sargantana (Oliola, La Noguera, Lérida)", *Actas del VI Congreso Español de Antropología Biológica*, Bilbao, 1989, pp.

MESADO 1999

N. Mesado, *Los movimientos culturales de la Edad del Bronce y el Mediterráneo como vía de llegada*, S.I.P. Serie Trabajos Varios, 96, València, 1999.

MESADO - ARTEAGA 1979

N. Mesado i O. Arteaga, *Vinarragell (Borriana, Castellón) I*, S.I.P. Serie Trabajos Varios, 61, València, 1979.

MESQUITA 1895

A. Mesquita de Figueiredo, "Informações archeologicas colhidas no Dicionario Geographico de Cardoso", *O Archeólogo Português*, I, 9, 1895, pp. 241.

MESTRE 1992

J. Mestre (Dir.), *Diccionari d'Història de Catalunya*, Edicions 62, Barcelona, 1992. (Veü "protohistòria", redactada per E. Junyent).

MESTRES 1979-80

J. Mestres, "El sepulcre megalític de Mas Pla (Valldossera), Querol, Tarragona", *Pyrenae*, 15-16, 1979-1980, pp. 125-141.

MESTRES 1995

J. Mestres, "La datació per radiocarboni i el calibratge de les dades radiocarbòniques. Objectiu, problemes i aplicacions", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 5, 1995, pp. 260-275.

MESTRES - MARTÍN 1996

J. Mestres i A. Martín, "Calibración de las fechas radiocarbónicas y su contribución al estudio del Neolítico catalán", *Actes I Congrés del Neolític a la Península Ibèrica (Gavà - Bellaterra 1995)*, *Rubricatum*, 1, vol. 2, 1996, pp. 791-804.

MESTRES - RAURET - GARCIA 1991

J.S. Mestres, G. Rauret i J.F. García, "University of Barcelona Radiocarbon dates I", *Radiocarbon*, 33 (3), pp. 355-365.

MESTRES - SOCIAS 1993

J. Mestres i J. Socias, "Pou Nou: un assentament de l'edat del bronze a la plana penedesenca (Olèrdola, Alt Penedès)", *Olerdulae*, any XVII, Gener-Desembre 1993, pp. 45-120.

MICHELOZZI 1982

A. Michelozzi, *L'habitation protohistorique en Languedoc Oriental*, ARALO, Cahier n° 10, Caveirac.

MIRADA 1995

J. Mirada, "El jaciment protohistòric de l'Estany (Arbeca, les Garrigues)", *Urtx*, 7, 1995, pp. 7-22.

MIRANDA - SANTOS - SANTOS JUNIOR 1986

A. Miranda, J.N. dos Santos i J.R. dos Santos Júnior, "Castros de Boticas-II", *Anais da Faculdade de Ciências do Porto*, fasc. 1 a 4, vol. LXVI, 1986, pp. 7-96.

MIRÓ 1989

J.M. Miró, "Estudi de la fauna", a E. JUNYENT i J. GALLART: *Un nou tall estratigràfic a la Pedrera, Vallfogona de Balaguer - Tèrmens, la Noguera, Lleida*, Espai / Temps, 3, Universitat de Lleida, 1989, pp. 80-107.

MIRÓ - MOLIST 1982

C. Miró i N. Molist, "Estudi de la fauna del jaciment de Can Soldevila III (Santa Perpètua de Mogoda)", *Fulls d'Arqueologia i Història de Santa Perpètua de Mogoda*, 1982, pp. 55-60.

MIRÓ - MOLIST 1986

C. Miró i N. Molist, "Estudio de los restos faunísticos de Masada de Ratón", *Bolskan* 3, 1986, pp. 133-134.

MOHEN 1980

J.P. Mohen, *L'Age du Fer en Aquitaine, du VIIIe au IIIe siècle avant Jésus-Christ*, Mémoires de la Société Préhistorique Française, t. 14, Paris.

MOHEN 1986

J.P. Mohen, *La Protohistoria. Atlas de Arqueología*, Barcelona, 1986.

MOHOLY NAGY 1970

S. Moholy Nagy, *Urbanismo y Sociedad: Historia Ilustrada de la Evolución de la Ciudad*, Ed. Blume, Barcelona.

MOLINA et al. 1986

F. Molina, F. Contreras, A. Ramos, V. Mérida, F. Ortiz i V. Ruiz, "Programa de recuperació del registre arqueològic del Fortín 1 de los Millares. Análisis preliminar de la organización del espacio", *Arqueología Espacial. Coloquio sobre el microespacio-2*, 8, Teruel, 1986, pp. 201.

MONTANYÀ 1980

R. Montanyà, *Ponts a l'Edat del Ferro. Breus notes amb motiu de l'exposició celebrada a Ponts (Lleida) sobre el jaciment de La Roca del Call*, dies 1 i 2 de 1980, Ponts.

MONTANYÀ 1982a

R. Montanyà, "La Roca del Call. Ponts", *Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys*, Excavacions arqueològiques a Catalunya, 1, Barcelona, 1982, pp. 258-259.

MONTANYÀ 1982b

R. Montanyà, "L'estació hallstàtica de la "Roca del Call" a Ponts (Lleida)", *Recerques Terres de Ponent*, III, 1982, pp. 5-18.

MONTEAGUDO 1977

L. Monteagudo, "Die Beile auf der Iberischen Halbinsel", *Prähistorische Bronzefunde, Abteilung*, IX, 6, München, 1977.

MONTÓN 1985

F. J. Montón, "El poblado prehistórico de Valderromanes", *Bajo Aragón, Prehistoria*, VI, 1985, pp. 109-146.

MONTÓN 1988

F. J. Montón, "Avance al estudio de los materiales del yacimiento de la Edad del Bronce de Zafranales, en Fraga (Huesca)", *Bolskan*, V, 1988, pp. 201-247.

MONTÓN 1989

F. J. Montón, "Zafranales. Bronce Medio y Final en el Bajo Cinca", *Revista de Arqueología*, 102, 1989, pp. 29-34.

MONTÓN 1994

F. J. Montón, "Memoria excavación Zafranales 1992. 7ª Campaña", *Arqueología Aragonesa 1992*, 1994, pp. 51-54.

MORA 1992

R. Mora, "Aproximación a los procesos de trabajo en el Paleolítico Medio catalán", a A. MOURE (Ed.): *Elefantes, ciervos y ovicaprinos. economía y aprovechamiento del medio en la Prehistoria de España y Portugal*, Santander, 1992, pp. 97-116.

MORA et al. 1992

R. Mora, X. Terradas, J. Martínez, E. Pardos i Mª Pallarés, "Primera aproximación al estudio de las ocupaciones humanas de la Cueva de l'Estret de Tragó (Os de Balaguer, Lérida)", *Aragón/Litoral Mediterráneo: Intercambios culturales durante la Prehistoria*, Zaragoza, 1992, pp. 97-105.

MORAIS-ARNAUD 1982

J. Morais-Arnaud, "Le Néolithique ancien et le processus de néolithisation au Portugal", *Le Néolithique Ancien Méditerranéen. Actes du Colloque International de Préhistoire*, Montpellier, Archéologie en Languedoc, n° spécial, 1982, pp. 29-48.

MORDANT - PRAMPART 1976

C. Mordant, D. Mordant i J.Y. Prampart, *Le dépôt de bronze de Villethierry (Yonne)*, IX Supplément à "Gallia Préhistoire", Paris, 1976.

MORET 1990

P. Moret, "Fortins, "Tours d'Hannibal" et fermes fortifiées dans le monde ibérique", *Mélanges de la Casa de Velázquez*, XXVI (1), 1990, pp. 5-43.

MORET 1991a

P. Moret, "Les fortifications de l'âge du fer dans la Meseta espagnole: origine et diffusion des techniques de construction", *Mélanges de la Casa de Velázquez*, XXVII (1), 1991, pp. 5-43.

MORET 1991b

P. Moret, "Facteurs indigènes et exogènes dans l'évolution de l'architecture défensive ibérique", *Fortifications. La problemàtica de l'ibèric ple: (segles IV - III a.C.)*, Manresa, 1991, pp. 265-271.

MORET 1996

P. Moret, *Les fortifications ibériques de la fin de l'Âge du Bronze à la conquête romaine*, Collection de la Casa de Velázquez-56, Madrid, 1996.

MOREU 1970

E. Moreu, "Les pedres decorades de Passanant", *Boletín de la Real Sociedad Arqueológica Tarraconense*, LXIX-LXX, 1969-1970, pp. 3-7.

MORRIS 1984

A. Morris, *Historia de la Forma Urbana (desde sus orígenes hasta la revolución industrial)*, Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 1984.

MOYA 1997

A. Moya, "Troballa d'una destrala plana procedent d'Alfarràs (el Segrià, Lleida)", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 7, 1997, 295-299.

MUNILLA et al. 1993

G. Munilla, F. Gracia, M^a M. Bergadà i C. Cubero, "Un conjunto de estructuras de combustión en la H.88/21 del poblado protohistórico del Alto de la Cruz (Cortes de Navarra)", *Pyrenae*, 24, 1993, pp. 141-150.

MUNILLA - GRACIA - GARCÍA 1996

G. Munilla, F. Gracia i E. García; "La secuencia cronoestratigráfica del Alto de la Cruz (Cortes de Navarra) como base para el estudio de la transición Bronce Final-Hierro en el valle medio del Ebro", *Gala*, 3-5, 1996, pp. 153-170.

MUÑOZ 1965a

A.M^a Muñoz, *La cultura neolítica catalana de los "Sepulcros de fosa"*, Instituto de Arqueología y Prehistoria, UB, Barcelona, 1965.

MUÑOZ 1965b

A. M^a Muñoz, "La primera fecha de C-14 para un sepulcro de fosa catalán", *Pyrenae*, 1, 1965, pp. 31-41.

MUÑOZ 1967

A. M^a. Muñoz, "La cronología de radiocarbono en la península ibérica", *Pyrenae*, 3, 1967, p. 10.

MUÑOZ 1972

A.M^a Muñoz, "Análisis de Carbono-14 sobre muestras recogidas por el Instituto de Arqueología de la Universidad de Barcelona", *Pyrenae*, 8, 1972, pp. 147-150.

MUSSO 1982

J.P. Musso, "Sur l'oppidum préromain de Roquefavour, un système de défense particulier ?", *Documents d'Archéologie Méridionale*, 5, 1982, pp. 177-179.

MUSSO 1985

J.P. Musso, "Roquefavour. Ventabren, Bouches-du-Rhône", a B. DEDET i M. PY (Eds.): *Les enceintes protohistoriques de Gaule méridionale*, Cahiers de l'A.R.A.L.O., 14, Caveirac, 1985, pp. 116-118.

MUSSON 1970

Ch. Musson, "House-plans and Prehistory", *Current Archaeology*, 21, 1970, pp. 267-275.

N

NAROLL 1962

S. Naroll, "Floor area and settlement population", *American Antiquity*, 27, 1962, pp. 587-589.

NICKELS - MARCHAND - SCHWALLER 1989

A. Nickels, G. Marchand i M. Schwaller, *Agde, la nécropole du premier Âge du fer*, Supl. à la Revue Archéologique de Narbonnaise, 19, Paris, 1989.

NAVARRO 1970

R. Navarro, *La fíbulas en Catalunya*, P.I.P., 16, Barcelona, 1970.

NOCETE 1984

F. Nocete, "Elementos para el estudio del patrón de asentamiento en las campiñas occidentales del Alto Guadalquivir durante la Edad del Cobre", *Arqueología Espacial*, 3, Teruel, pp. 91-112.

NOCETE 1984

F. Nocete, "Jefaturas y territorio: una visión crítica", *Cuadernos de Prehistoria de la Universidad e Granada*, 9, pp.289-304.

NOCETE 1986

F. Nocete, "Una historia agraria: el proceso de consolidación de la economía de producción (perspectivas en la investigación de las edades del Cobre y Bronce en el Alto Guadalquivir)", a A. RUIZ et al. (eds.), *Arqueología en Jaén (Reflexiones desde un Proyecto Arqueológico No*

Inocente), Dip. Prov. de Jaén, pp. 91-99.

NOCETE 1989

F. Nocete, *El espacio de la Coerción. La transición al Estado en las Campiñas del Alto Guadalquivir (España), 3000 - 1500 a.C.*, a BAR S-492.

O

OLÀRIA 1977

C. Olària, "Las dataciones de C14 en el País Valenciano", *Cuadernos de Prehistoria y Arqueología Castellonense*, 4, 1977, pp. 271-280.

OLÀRIA - GUSI 1976

C. Olària i F. Gusi, "Un asentamiento en cueva de la Edad del Bronce, el Forat de Cantallops (Ares del Maestre, Castellón)", *Cuadernos de Prehistoria y Arqueología Castellonense*, 3, 1976, pp. 133-150.

OLIVE - TABORIN 1989

M. Olive i Y. Taborin (dir.), *Nature et fonction des foyers préhistoriques*, a Actes du Colloque Inter. de Nemours-1987, Mémoires du Musée de Préhistoire d'Ille de France, n° 2, Ed. APRAIF, Nemours.

OLIVER - GÓMEZ BELLARD 1989

A. Oliver i F. Gómez Bellard, "Nuevos enterramientos infantiles ibéricos de inhumación", *Cuadernos de Prehistoria y Arqueología Castellonenses*, 14, 1989, pp. 51-62.

OLLER 1993

J. Oller, "Informe sobre la fauna malacológica", *Estudios de la Antigüedad*, 6/7, 1993, p. 39.

ORTEGA 1999

J. M. Ortega, "Al margen de la "identidad cultural": Historia social y económica de las comunidades campesinas celtíberas", a F. BURILLO (Coord.), *IV Simposio sobre Celtíberos. Economía*, Inst. "Fernando el Católico, Zaragoza, 1999, pp. 417-452.

ORTIZ 1987

L. Ortiz, "El hábitat en Álava desde el Neolítico hasta la Edad del Bronce", *Estudios de Arqueología Alavesa*, 15, 1987, pp. 7-102.

ORTON 1988

C. Orton, *Matemáticas para arqueólogos*, Alianza Universidad, Madrid, 1988.

OTTAWAY 1986

B. Ottaway, "Is radiocarbon dating obsolescent for archaeologists?", *Radiocarbon*, 28, 1986, pp. 732-738.

P

PALLARÉS et al. 1986

R. Pallarés, F. Gracia i G. Munilla, "Cataluña: Sistemas ibero-griegos de defensa", *Revista de Arqueología*, n° 65, Madrid, pp. 42-52.

PALOL 1958

P. de Palol, *La necrópolis hallstática de Agullana (Gerona)*, Biblioteca Praehistórica Hispana, Madrid, 1958.

PALOL - WATTENBERG 1974

P. de Palol i F. Wattenberg, *Carta Arqueológica de España. Valladolid*, Valladolid, 1974.

PANYELLA - TOMÁS 1945-46

A. Panyella i J. Tomás, "Prospecciones arqueológicas en Sena (Huesca)", *Ampurias*, VII-VIII, Barcelona, pp. 91-112.

PASSELAC 1995

M. Passelac, "Une maison de l'habitat protohistorique de la Moulinasse, à Salles d'Aude (Vle s. av. n. è.)", *Sur les pas des Grecs en Occident, Études Massaliètes*, 4, 1995, pp. 173-192.

PEARSON - STUIVER 1993

G.W. Pearson i M. Stuiver, "High-precision bidecadal calibration of the radiocarbon time scale, 500-

PELLICER 1959

M. Pellicer, "Záforas, nuevo asentamiento con cerámica excisa, en Caspe", *V Congreso Nacional de Arqueología (Zaragoza -1957)*, Zaragoza, 1959, pp. 138-156. 2500 BC", *Radiocarbon*, 35 (1), 1993, pp. 25-33.

PELLICER 1966

M. Pellicer, "El Tossal de les Tenalles de Sidamunt y sus cerámicas pintadas", *Archivo Español de Arqueología*, XXXIX, 1966, pp. 97-112.

PELLICER 1984

M. Pellicer, "Elementos ultrapirenaicos y hallstattizantes en el horizonte del Bronce Final-Hierro del Nordeste hispano", *Habis*, 15, Sevilla.

PELLICER 1987

M. Pellicer, "Orígenes del urbanismo y de las necrópolis tumulares de incineración del Valle Medio del Ebro", *Archivo de Prehistoria Levantina*, XVII, pp. 157-175.

PELLICER et al. 1986

F. Pellicer, J.L. Peña i M.J. Ibáñez, "Estudio geomorfológico del yacimiento de Burren y Burrena (Depresión del Ebro): génesis del relieve y evolución holocena", *Estudios Homenaje Dr. A. Beltrán*, Zaragoza, pp. 33-45.

PEÑA 1975

J.L. Peña, "Los depósitos cuaternarios del valle del Segre entre Tiurana y Camarasa", *Ilerda*, XXXVI, 1975, pp. 187-217.

PEÑA 1983a

J.L. Peña, "Dinámica reciente de vertientes en el valle medio del Segre (Zona Anya-Artesa de Segre, prov. de Lérida)", *Actas VIII Col. de Geografía*, Barcelona, pp. 123-130.

PEÑA 1983b

J.L. Peña, *La conca de Tremp y sierras prepirenaicas comprendidas entre los ríos Segre y Noguera Ribagorzana: Estudio geomorfológico*, IEI-CSIC, Lleida.

PEÑA 1988

J.L. Peña, *Las acumulaciones cuaternarias de los Llanos Leridanos. Aspectos generales e itinerarios de campo, Curso de Iniciación a la Geoarqueología*, Institut d'Estudis Ilerdencs, Lleida, 1988.

PEÑA 1989

J.L. Peña, "La evolución paleogeográfica de los Llanos Leridanos (sector oriental de la Depresión del Ebro) durante el Cuaternario", *Geographicalia*, 26, 1989, pp. 223-232.

PEÑA - GONZÁLEZ 1992

J.L. Peña i J.R. González, "Hipótesis evolutiva de los cambios en la dinámica geomorfológica del Baix Cinca y Segre (Depresión del Ebro) durante el Pleistoceno Superior-Holoceno a partir de los datos geoarqueológicos", *Cuaternario y Geomorfología*, 6, 1992, pp. 103-110.

PEÑA - RODANÉS 1992

J.L. Peña i J.M^a Rodanés, "Evolución geomorfológica y ocupación humana en el cerro de Masada de Ratón", *Cuaternario y Geomorfología*, 6, 1992, pp. 81-89.

PEÑA - RODRÍGUEZ - GONZÁLEZ 1988

J.L. Peña, J.I. Rodríguez i J.R. González, "Estudi geoarqueològic del Tossal de la Moradilla (Lleida)", *Recerques Terres de Ponent*, IX, 1988, pp. 31-41.

PERA 1994

J. Pera, *La romanització a la Catalunya interior: Estudi històrico-arqueològic de Ilesso, Sigarra i el seu entorn*, Tesi Doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona, 1994, (ed. microfita).

PERA 1997

J. Pera, "Ilesso i Sigarra en el marc de la romanització de la Citerior", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 7, 1997, pp. 229-233.

PEREIRA 1900a

A. Pereira Lopo, "Picote (Miranda-do-Douro)", *O Archeólogo Português*, V, 1900, pp. 143-145.

PEREIRA 1900b

A. Pereira Lopo, "Museu Municipal de Bragança", *O Archeólogo Português*, V, 1900, pp. 336-337.

PEREIRA 1902

A. Pereira Lopo, "Picote (Miranda-do-Douro)", *O Archeólogo Português*, VII, 1902, p. 54.

PÉREZ ARRONDO - LÓPEZ DE CALLE 1986

C.L. Pérez Arrondo y C. López de Calle, *Aportaciones al estudio de las culturas eneolíticas en el Valle del Ebro, Los orígenes de la metalurgia, II*, Gobierno de la Rioja/ Instituto de Estudios Riojanos, Logroño, 1986.

PÉREZ CONILL 1988

J. Pérez Conill, "Notícia d'un horitzó pre-ibèric I Tossal de les Tenalles (Sidamon, Segrià)", *7è Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà-1986: Prehistòria i Arqueologia de la Conca del Segre*, 1988, pp. 131-137.

PÉREZ CONILL 1990a

J. Pérez Conill, "El Pla de les Tenalles de la Móra, Granyanella (la Segarra). Avanç de l'estat general", *Urtx*, 2, 1990, pp. 5-13.

PÉREZ CONILL 1990b

J. Pérez Conill, "El Pla de les Tenalles (Granyanella, Segarra) i la fi de l'hàbitat ibèric excavat a la llergècia Oriental", *8è Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà-1988: La Romanització del Pirineu*, 1990, pp. 185-189.

PÉREZ CONILL 1990c

J. Pérez Conill, "El Kálathos del ave del Pla de les Tenalles, Granyanella (Lérida)", *Verdolay*, 2, 1990, pp. 207-212.

PÉREZ CONILL 1991

J. Pérez Conill, "Motius de l'excavació del Pla de les Tenalles a Granyanella (la Segarra)", *Miscel.lània Cerverina*, 7, 1991, pp. 13-17.

PÉREZ CONILL 1992a

J. Pérez Conill, "La ceràmica grisa del Pla de les Tenalles de Granyanella (la Segarra) en el marc ilerget oriental", *Miscel.lània Cerverina*, 8, 1992, pp. 9-25.

PÉREZ CONILL 1992b

J. Pérez Conill, "Resum de les campanyes de 1990 i 1991 al Pla de les Tenalles de Granyanella, la Segarra", *Urtx*, 4, 1992, pp. 23-30.

PÉREZ MACÍAS 1987

J.A. Pérez Macías, *Carta Arqueològica de los Picos de Aroche, Higuera de la Sierra (Huelva)*, 1987.

PÉREZ - GOMÀ 1993

J. Pérez Conill i R. Gomà, "Dos assentaments de l'Edat del Bronze a Artesa de Segre: Coll del Rati i Refet", *XXVI Jornada de Treball Grup de Recerques de les Terres de Ponent*, Artesa de Segre-1990, 1993, pp. 51-69.

PERICOT 1925

Ll. Pericot, *La civilización megalítica catalana y la cultura pirenaica*, Barcelona, 1925.

PESANDO 1989

F. Pesando, *La casa dei greci*, Milà, 1989.

PETIT et al. 1996

M^a A. Petit (Ed.) et al., *El procés de neolítització a la vall del Segre. La cova del Parco (Alòs de Balaguer, la Noguera). Estudi de les ocupacions humanes del Vè al Iln mil.leni aC*, Monografies del SERP, 1, Univ. de Barcelona, 1996.

PICAZO 1991

J. V. Picazo, "Contribución de análisis estadísticos para la diferenciación de grupos culturales durante la Edad del Bronce en el sur del Sistema Ibérico (Teruel, España)", *Archeologia e Calcolatori*, 2, 1991, pp. 79-108.

PICAZO 1993

J.V. Picazo, *La Edad del Bronce en el Sur del Sistema Ibérico Turoloense, I: Los materiales cerámicos*, Monografías del SAET, 7, Teruel, 1993.

PICAZO 1994

J.V. Picazo, "Informe de la excavación arqueológica realizada en el poblado de La Hoya Quemada (Mora de Rubielos, Teruel). Campaña de 1992", *Arqueología Aragonesa 1992*, 1994, pp. 45-50.

PIERA 1904

M. Piera, *La Font prehistòrica o medieval, de Vallfogona de Riucorb*, Barcelona, 1904.

PITA 1949

R. Pita, "Datos arqueológicos provinciales II", *Ilerda*, XII-XIII, 1949, pp. 83-88.

PITA 1951

R. Pita, "Localizaciones arqueológicas del Bajo Segre", *Ampurias*, XIII, 1951, pp. 180-186.

PITA 1951

R. Pita, "Datos arqueológicos ilerdensenses III", *Ilerda*, XV, 1951, pp. 53-63.

PITA 1953

R. Pita, "Datos arqueológicos ilerdensenses IV", *Ilerda*, XVII, 1953, pp. 99-112.

PITA 1954

R. Pita, "Datos arqueológicos ilerdensenses V", *Ilerda*, XVIII, 1954, pp. 201-218.

PITA 1955

R. Pita, "Localizaciones en el Bajo Cinca", *Argensola*, VI, 24, 1955, pp. 341-348.

PITA 1958

R. Pita, "Datos arqueológicos provinciales VI", *Ilerda*, XXII, 1958, pp. 33-75.

PITA 1958

R. Pita, "Localizaciones arqueológicas en el Bajo Cinca", *Argensola*, 35, 1958, pp. 215-216.

PITA 1959

R. Pita, "La evolución del sistema de poblamiento antiguo alrededor de Lérida", *Ilerda*, XXIII, 1959, pp. 167-192.

PITA 1960

R. Pita, "La estación de la Primera Edad del Hierro de Montefiu en Aytona (Lérida)", *Ampurias*, XXII-XXIII, 1960, pp. 307-311.

PITA 1962

R. Pita, "Notas de Arqueología de Cataluña y Baleares", *Ampurias*, XXIV, 1962, pp. 327-332.

PITA 1964

R. Pita, "Sobre el poblamiento antiguo en la confluencia del Segre y Cinca", *VIII Congreso Nacional de Arqueología (Sevilla - Málaga 1963)*, Zaragoza, 1964, pp. 365-379.

PITA 1964-65

R. Pita, "Notas de Arqueología de Cataluña y Baleares", *Ampurias*, XXVI-XXVII, 1965, pp. 286-321.

PITA 1966

R. Pita, "El yacimiento prehistórico de "El Puntal" en Fraga", *IX Congreso Nacional de Arqueología (Valladolid-1965)*, Zaragoza, 1966, pp. 191-205.

PITA 1968

R. Pita, "Notas arqueológicas de Cataluña y Baleares", *Ampurias*, XXX, 1968, pp. 337

PITA - DÍEZ CORONEL 1965

R. Pita i L. Díez-Coronel, "La necrópolis de incineración de Torre Filella, en Lérida", *Ampurias*, XXVI-XXVII, 1964-1965, pp. 251-257.

PITA - DíEZ CORONEL 1968

R. Pita i L. Díez-Coronel, *La necrópolis de "Roques de Sant Formatge" en Serós (Lérida)*, Excavacions Arqueològiques en Espanya, nº 59, 1968.

PITA - DíEZ CORONEL 1969

R. Pita i L. Díez-Coronel, "El poblado de la Edad del Bronce de "Genó", en Aytona (Lérida)", *X Congreso Nacional de Arqueología (Mahón -1967)*, Zaragoza, 1969, pp. 237-249.

PITA - QUERRE 1969

R. Pita i J. Querre, "Algunos materiales líticos del Tossal de la Nora, en Alcoletge (Lérida)", *X Congreso Nacional de Arqueología (Mahón-1967)*, Zaragoza, 1969, pp. 163-171.

PITA - QUERRE 1971

R. Pita i J. Querre, "Matériel lithique de la station del Tossal de la Nora", *Ilerda*, XXXI, 1971, pp. 1-15.

PLANTALAMOR 1991

Ll. Plantalamor, *L'arquitectura prehistòrica i protohistòrica de Menorca i el seu marc cultural*, Maó, 1991.

PLENS 1986

M. Plens, *La necrópolis de La Pedrera*, Tesi de Llicenciatura, Estudi General de Lleida, 1986, inèdita.

POCH 1998

R. M^a Poch, "Estudi micromorfològic de tres mostres procedents de l'excavació arqueològica d'Els Vilars (Arbeca, les Garrigues)", *Ilerda*, LII, 1998, pp. 7-10.

POLIGNAC 1984

F. de Polignac, *La naissance de la cité grecque*, Eds. La Découverte, Paris.

PONS 1976

E. Pons, "Sivelles de cinturó de taló rectangular i placa poligonal trobades al NE de Catalunya", *Cypselà*, II, Girona, pp. 91-118.

PONS 1984

E. Pons, *L'Empordà de l'Edat del Bronce a l'Edat del Ferro*, Centre d'Investigacions Arqueològiques de Girona, Sèrie Monogràfica nº 4, Girona, 1984.

PONS - LLORENS - TOLEDO 1989

E. Pons, J. M^a Llorens i A. Toledo, "Le hameau fortifié du Puig Castellet à Lloret de Mar (Girona, Espagne). Un bilan des recherches", *Documents d'Archéologie Méridionale*, 12, 1989, pp. 191-222.

PONS - MAYA 1986

E. Pons i J.L. Maya, "L'Age du Bronze Final en Catalogne", *Actes du Colloque de Nemours*, Mémoires du Musée de Préhistoire d'Ile-de-France, I, 1986, pp. 545-557.

PONS, MAYA, BUXÓ 1989

E. Pons, J.L. Maya i R. Buxó, "El hábitat y las estructuras domésticas durante el Bronce Final en Cataluña", *Actes du Col. Inter. Habitats et structures domestiques en Méditerranée Occidentale durant la Protohistoire*, Arles-sur-Rhone, 1989, 31-35.

PONS - MOLIST 1989

E. Pons i M. Molist, "Les structures domestiques de cuisson durant la Protohistoire en Catalogne", *Pré-actes Colloque International: Habitats et structures domestiques en Méditerranée occidentale durant la Protohistoire*, Arles-sur-Rhône, 1989, pp. 137-146.

PONS - TOLEDO - LLORENS 1981

E. Pons, A. Toledo i J.M. Llorens, *El recinte fortificat ibèric de Puig Castellet*, Sèrie Monogràfica, nº3, Servei d'Investigacions Arqueològiques, Girona.

PORTA - JULIÀ et al.1983

J. Porta, R. Julià et al., *Els sòls de Catalunya: I, Àrea meridional de Lleida*, Generalitat de Catalunya, 1983.

PRADA 1982a

A. Prada, "El yacimiento de "Serra del Mariotxo" (Torres de Segre, Lleida)", *Ilerda*, 43, 1982, pp. 245-254.

PRADA 1982b

A. Prada, "El yacimiento de "Serra de les Vogues" (Sunyer, Lleida)", *Ilerda*, 42, 1982, pp. 237-

243.

PRADA 1985

A. Prada, "Hallazgo de un substrato del bronce final en el "Tossal de les Bruixes" (Torres de Segre)", *Ilerda*, 46, 1985, pp. 43-45.

PRADA - MAYA 1991

A. Prada i J.L. Maya, "Memoria de la prospecciones en el Bajo Cinca. Años 1987-1988", *Arqueología Aragonesa 1988-1989*, 1991, pp. 407-410.

PRINCIPAL 1993

J. Principal, "La ceràmica de vernís negre del Tossal de les Tenalles (Sidamon-Pla d'Urgell)", *Gala*, 2, 1993, pp. 89-136.

PRINCIPAL 1995

J. Principal, "Vaixella fina de vernís del segle III a.n.e. al Tossal del Mor (Tàrrega - l'Urgell)", *Urtx*, 7, 1995, pp. 23-37.

PRINCIPAL 1996

J. Principal, "Vaixella fina de vernís negre del poblat de Margalef (Torregrossa, Pla d'Urgell)", *Pyrenae*, 27, 1996, 141-162.

PRINCIPAL 1998

J. Principal, *Las importaciones de vajilla fina de barniz negro en la Cataluña sur y occidental durante el siglo III aC. Comercio y dinámica de adquisición en las sociedades indígenas*, BAR, S729, Oxford, 1998.

PUBILL 1931a

S. Pubill, "El poblat prehistòric de Mor-Mur", *Memòria del Centre Excursionista Balaguerí*, Curs 1930-31, Balaguer, pp. 4-13.

PUBILL 1933

S. Pubill, "Les noves estacions prehistòriques", *Memòria del Centre Excursionista Balaguerí*, I-IV, 1929-1933, Balaguer.

PUCHE 1991

J. M^a Puche, *Evolució i relacions macroespacials del poblament: Una aproximació a l'edat del bronze de l'Urgell*, Tesi de Llicenciatura, Universitat de Lleida, 1991, inèdita.

PUCHE 1993

J. M^a Puche, "Evolució del poblament i relacions macroespacials durant l'edat del bronze a l'Urgell", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 3, 1993, pp. 21-64.

PUCHE 1995

J. M^a Puche, "El bronze inicial a rampeu del Prepirineu lleidatà", *X Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà -1994: Cultures i medi. De la prehistòria a l'Edat mitjana* 1995, pp. 359-366.

PUCHE 1996

J. M^a Puche, "L'edat del bronze a l'Urgell: seriació cronològica i estudi dels jaciments", *Fonaments*, 9, 1996, pp. 11-76.

PUCHE - SORRIBES 1991

J. M^a Puche i E. Sorribes, "El poblament ibèric a la vall del Llobregós (Lleida)", *Actas del Congreso Internacional "Historia de los Pirineos"*, Cervera - 1988, Madrid, 1991, pp. 287-300.

PUCHE - SORRIBES 1993

J. M^a Puche i E. Sorribes, "La necròpolis d'Almenara i el seu entorn: Una revisió cronològicocultural", *Urtx*, 5, 1993, pp. 19-31

PUJADAS et al. 1984

R. Pujadas et al., *Diagnosi Comarcal. Les Garrigues*, Generalitat de Catalunya, Barcelona.

PUJOL 1989

A. Pujol Puigvehí, *La población Preromana del extremo Nordeste peninsular*, CSIC-UAB, Bellaterra.

PY 1990

M. Py, *Culture, économie et société protohistoriques dans la région nimoise*, Col.lection de l'École Française de Rome, 131, Roma, 1990, 2 vol.

PY 1993

M. Py, *Les gaulois du Midi. De la fin de l'Âge du Bronze à la conquête romaine*, Ed. Hachette, Paris, 1993.

PY 1996

M. Py, "Les maisons protohistoriques de Lattara (IVe-ler s. av. n. è.). Approche typologique et fonctionnelle", *Lattara*, 9, 1996, pp. 141-258.

PYRGAKI 1987

M. Pyrgaki, "L'habitat au cours de la Préhistoire (de la période précéramique à l'Age du Bronze) d'après les trouvailles effectués à Sesklo et à Dimini", en *Thessalie*, 2 vol. Athènes.

Q

QUERRE 1977

J. Querre, "Fouilles archéologiques à Candanos (Huesca). Le Tosal de los Regallos", *Ilerda*, XXXVIII, 1977, pp. 7 i ss.

QUERRE et al. 1966

I Querre et al., "El poblado prehistórico de Masada de Ratón en Fraga (Huesca)", *IX Congreso Nacional de Arqueología*, Zaragoza, pp. 150-161.

R

RAFEL 1977-78

N. Rafel, "La cueva de la Roca del Frare en la Llacuna, comarca del Penedés", *Pyrenae*, 13-14, 1977-1978, pp. 43-59.

RAFEL 1985

N. Rafel, "El ritual d'enterrament ibèric. Un assaig de reconstrucció", *Fonaments*, 5, 1985, pp.13-31.

RAFEL 1989

N. Rafel, *La necròpolis del Coll del Moro de Gandesa: les estructures funeràries*, Ajuntament de Tarragona, Tarragona, 1989.

RAFEL 1991

N. Rafel, *La necròpolis del Coll del Moro de Gandesa. Els materials*, Publicacions de la Diputació de Tarragona, Tarragona, 1991.

RAFEL 1993

N. Rafel, *Necròpolis del Coll del Moro (Gandesa, Terra Alta). Campanyes 1984 a 1987*, Excavacions Arqueològiques a Catalunya, 12, Barcelona, 1993.

RAFEL 1997

N. Rafel, "Colgantes de bronce paleoibéricos en el N.E. de la Península Ibérica. Algunas reflexiones sobre las relaciones mediterráneas", *Pyrenae*, 28, 1997, pp. 99-117.

RAFEL - HERNÁNDEZ 1992

N. Rafel i G. Hernández, "Pràctiques funeràries a la necròpolis de Coll del Moro (Gandesa, Terra Alta)", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 2, 1992, pp. 37-58.

RAFEL - PUIG 1985

N. Rafel i F. Puig, "Contribución al estudio de la arquitectura defensiva ibérica: el Coll del Moro de

Gandesa", *XVII Congreso Nacional de Arqueología (Logroño-1983)*, Zaragoza, 1985, pp. 603-610.

RAFTERY 1993

B. Raftery, "Celtas, cultura y colonización: reflexiones sobre la Edad del Hierro en Irlanda", a M. ALMAGRO GORBEA i G. RUIZ ZAPATERO (Eds.) : *Los Celtas: Hispania y Europa*, Universidad Complutense de Madrid, Editorial Actas, Madrid, 1993, pp. 91-120.

RAMÓN 1995

E. Ramón, "La necròpolis prehistòrica de Milmanda (Vimbodí)", *Citerior*, 1, 1995, pp. 107-117.

RAMÓN 1996

J. Ramon, "Las relaciones de Eivissa en época fenicia con las comunidades del Bronce Final y Hierro Antiguo de Cataluña", *Gala*, 3-5, 1996, pp. 399-422.

RAMOS 1981

A. Ramos Millán, "Interpretaciones secuenciales y culturales de la Edad del Cobre en la zona meridional de la Península Ibérica: la alternativa del materialismo cultural", *Cuadernos de Prehistoria de la Universidad de Granada*, 6, 1981, pp. 203-256.

RAPOPORT 1972

A. Rapoport, *Pour une Anthropologie de la maison*, Ed. Dunod, Paris, 1972.

RAURET 1976

A.M.Rauret, *La metalurgia del bronce en la Península Ibérica durante la Edad del Hierro*, Publicaciones Eventuales, 25, Instituto de Arqueología y Prehistoria, Barcelona, 1976.

RAURET 1987

A.Mª Rauret, "La seqüència estratigràfica de la cova de les Pixarelles (Tavertet, Osona)", *Tribuna d'Arqueologia 1986-1987*, 1987, pp. 59-68.

REFREW 1986

C. Renfrew, *El alba de la civilización. La revolución del carbono y la Europa prehistórica*, Ed. Itsmo, 1986.

REY 1987

J. Rey, "La población prehistórica del interfluvio Flumen-Alcanadre", *Bolskan*, 4, 1987, pp. 67-122.

REY 1988

J. Rey, "Yacimientos prehistóricos en las proximidades de Monflorite (Huesca)", *Bolskan*, 5, 1988, pp. 87-116.

REY 1991

J. Rey, "Informe de las excavaciones realizadas en Ciquilines IV (Monflorite, Huesca)", *Arqueología Aragonesa 1986-1987*, Zaragoza, 1991, pp. 131-133.

REY - RAMÓN 1992

J. Rey i N. Ramón, "Un yacimiento del Neolítico Antiguo al aire libre en el llano oscense. El Torrollón (Usón)", *Aragón/Litoral Mediterráneo: Intercambios culturales durante la Prehistoria*, Zaragoza, 1992, pp. 309-318.

REY - ROYO 1993

J. Rey i J.I. Royo, "Balsa de Tamariz. Un yacimiento de la Edad del Bronce en la comarca de las Cinco Villas", *Revista de Arqueología*, 147, 1993, pp. 18-27.

REY -ROYO 1994

J. Rey i J.I. Royo, "El yacimiento de hoyos de la Edad del Bronce de la "Balsa de Tamariz" (Tauste, Zaragoza)", *Museo de Zaragoza Boletín*, 11, 1994, pp. 13-38.

REYNOLDS 1979a

P.J. Reynolds, "A General Report of underground grain storage experiments at the Butser Ancient Farm Research Project", a M. GAST i F. SIGAUT, *Les techniques de conservation des grains à long terme*, 1, 1979, pp. 70-80.

REYNOLDS 1979b

P.J.Reynolds, *Iron Age Farm. The Butser Experiment*, British Museum Publications Limited, 1979.

REYNOLDS 1987

P.J. Reynolds, *Ancient Farming*, Shire Archaeology, 50, 1987.

REYNOLDS 1988

P.J.Reynolds, *Arqueologia experimental. Una perspectiva de futur*, Eumo Editorial, Vic, 1988.

RIBA 1967

O. Riba, "Resultados de un estudio sobre el Terciario continental de la parte Este de la depresión central catalana", *Acta Geológica Hispánica* 2 (1), 1967, pp. 3-8.

RIBA - REGUANT - VILLENA 1985

O. Riba, S. Reguant i J. Villena, *Ensayo de síntesis estratigráfica y evolutiva de la cuenca terciaria del Ebro*, Libro Jubilar J.M. Ríos, t. II, IGME, Madrid, 1985.

RIBAS - MARTÍN 1961

M. Ribas i R. Martín, "Hallazgos de silos ibéricos en Burriac (Cabrera de Mataró)", *Ampurias*, XXII-XXIII, 1960-1961, pp. 296-306.

RICE 1987

P.M. Rice, *Pottery Analysis. A Sourcebook*, Univ. of Chicago Press, Chicago, 1987.

RIERA 1995

S.Riera, *Memoria de los análisis polínicos de los sondeos I y II del yacimiento de Masada de Ratón (Fraga, Huesca)*, 1995, Informe inédit.

RIPOLL 1959a

E. Ripoll, "El poblado y la necrópolis ilergetas de "La Pedrera" (Vallfogona de Balaguer, Lérida)", *Ampurias*, XXI, 1959, pp. 275-279.

RIPOLL 1959b

E. Ripoll, "Un nuevo poblado ibérico en las cercanías de Cervera", *Ampurias*, XXI, 1959, pp. 280-281.

RIPOLL 1962

E. Ripoll, "Notas de Arqueología de Catalunya i Baleares", *Ampurias*, XXIV, 1962, pp. 315-335.

RIPOLL - LLONGUERAS 1963

E. Ripoll i M. Llongueras, "La cultura neolítica de los sepulcros de fosa en Catalunya", *Ampurias*, XXV, 1963, pp. 1-90.

RIU 1994

E. Riu-Barrera, "L'arqueologia a Lleida i a la Catalunya de ponent. Origen i evolució fins a la fi de la Dictadura franquista", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 4, 1994, pp. 117-135.

RIUDOR - TRIGO 1997

N. Riudor i M^a Trigo, "L'assentament de l'edat del bronze de les Roques dels Mestres (Alcarràs, Segrià)", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 7, 1997, pp. 289-294.

ROBBINS 1966

M. Robbins, "House types and settlement patterns: an application of ethnology to archaeological interpretation", *Minnesota Archaeologist*, 28, 1966, pp. 3-35.

ROCAFORT 1908

C. Rocafort, "Las pinturas rupestres de Cogul", *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*, XVIII, n^o 158, 1908, pp. 65-67.

RODANÉS 1987

J. M^a Rodanés, *La industria ósea prehistórica en el valle del Ebro*, Zaragoza, 1987.

RODANÉS 1991

J. M^a Rodanés, "Investigaciones arqueológicas en el Bajo Cinca: campañas de excavación de 1989/1990 en el poblado de la Edad del Bronce de Masada de Ratón (Fraga, Huesca)", *Bolskan*, 8, 1991, pp. 165-197.

RODANÉS 1992a

J. M^a Rodanés, "Datación absoluta de los niveles inferiores del yacimiento de Masada de Ratón (Fraga, Huesca)", *Museo de Zaragoza Boletín*, 11, 1992, pp.5-12.

RODANÉS 1992b

J. M^a Rodanés, "El vaso campaniforme marítimo de Mallén (Zaragoza) y su relación con los estilos antiguos del valle del Ebro", *Aragón/Litoral mediterráneo: Intercambios culturales durante la Prehistoria*, Zaragoza, 1992, pp. 599-617.

RODANÉS - RAMÓN 1996

J. M^a Rodanés i N. Ramón, "Cerámica de la Edad del Bronce de la Cueva del Moro de Olvena",

Bolskan, 13, 1996, pp. 39-131.

RODANÉS - REY 1991

J. M^a Rodanés i J. Rey, "Excavaciones arqueológicas en Masada de Ratón (Fraga, Huesca). Campaña 1989", *Arqueologia Aragonesa 1988-89*, 1991, pp.91-94.

RODANÉS - ROYO 1986

J. M^a Rodanés i J.I. Royo, "Representaciones zoomorfas en la cerámica del Bronce Final y Primera Edad del Hierro en el Valle Medio del Ebro", *Estudios en Homenaje al Dr. Antonio Beltrán Martínez*, Zaragoza, 1986, pp. 373-387.

RODRÍGUEZ 1979

J. I. Rodríguez, "Lleida, Alcarràs", *Informació Arqueològica*, 30, 1979, pp. 167-170.

RODRÍGUEZ 1980

J.I. Rodríguez, *Materiales para una carta arqueológica del Bajo Segre*, Tesi de Llicenciatura, Universitat Autònoma de Barcelona, 1980, inèdita.

RODRÍGUEZ 1981

J.I. Rodríguez, "El jaciment "La Serra del Calvari" a la Granja d'Escarp (Lleida)", *Informació Arqueològica*, 36-37, 1981, pp. 171-175.

RODRÍGUEZ 1985

J.I. Rodríguez, "El poblado del Bronce Final de Sant Jaume (La Granja d'escarp)", a Datos Arqueológicos Ilerdenses (IX), *Ilerda*, 46, 1985, pp. 47-51.

RODRÍGUEZ 1986a

J.I. Rodríguez, "La Serra del Calvari (La Granja d'Escarp, Lleida). Noves dades sobre l'Edat del Ferro al Baix Segre", *6è Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà-1984: Protohistòria catalana*, 1986, pp. 127-134.

RODRÍGUEZ 1986b

J.I. Rodríguez, "El Mas del Coc (Seròs, Lleida)", *Ilerda*, 47, 1986, pp. 161-165.

RODRÍGUEZ 1991

J.I. Rodríguez, "Algunes dades sobre l'edat del ferro al Segrià: el jaciment de la Serra del Calvari (La Granja d'Escarp) i altres del seu entorn", *Tribuna d'Arqueologia 1989-1990*, 1991, pp. 77-86.

RODRÍGUEZ 1993

J.I. Rodríguez, "El jaciment de l'edat del ferro del Mas de la Cabra a Seròs (Segrià)", *Empúries*, 48-50, vol. II, 1993, pp. 250-259.

RODRÍGUEZ - GONZÁLEZ 1982a

J.I. Rodríguez i J.R. González, "Troballa d'uns monuments megalítics a l'Alta Ribagorça", *4rt. Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà - 1980: Estat actual de la recerca a l'itsme pirinenc*, 1982, pp. 135-144.

RODRÍGUEZ - GONZÁLEZ 1982b

J. I. Rodríguez i J. R. González, "Sepulcros megalítics en el Montsec de Rúbies (Vilanova de Meià)", *Ilerda*, XLIII, 1982, pp. 187-222.

RODRÍGUEZ - GONZÁLEZ 1985

J.I. Rodríguez i J.R. González, "El poblado de la Edad del Bronce de la "Serra de l'Encantada" (Alcarràs, Lleida)", *Ilerda*, XLVI, 1985, pp. 9-18.

RODRÍGUEZ - GONZÁLEZ 1994

J.I. Rodríguez i J.R. González, "Els testimonis materials d'època medieval i moderna", a DD. AA. : *Maials. Història de la vila i del seu terme*, Ajuntament de Maials, 1994, pp. 147-162.

ROMERO CARNICERO 1991

F. Romero Carnicero, *Los castros de la Edad del Hierro en el Norte de la provincia de Soria*, Studia Archaeologica, n^o 80, Valladolid, 1991.

ROMERO CARNICERO - JIMENO 1993

F. Romero Carnicero i A. Jimeno, "El Valle del Duero en la antesala de la Historia. Los grupos del Bronce Medio-Final y Primer Hierro", a ALMAGRO GORBEA i G. RUIZ ZAPATERO (Eds.) : *Los Celtas: Hispania y Europa*, Universidad Complutense de Madrid, Editorial Actas, Madrid, 1993, pp. 175-222.

ROMERO CARNICERO - RUIZ ZAPATERO 1992

F. Romero Carnicero i G. Ruiz Zapatero, "La Edad del Hierro. Problemas, tendencias y

perspectivas", *Actas 2º Symposium de Arqueología Soriana*, Publicaciones de la Excma. Diputación Provincial de Soria, Colección Temas Sorianos 20, Soria, 1992, pp. 105-120.

ROS 1992

Mª T. Ros, "Les apports de l'antracologie à l'étude du paléoenvironnement végétal en Catalogne (Espagne)", *Bulletin de la Société Botanique de France*, 139, Actual. bot. (2/3/4), 1992, pp. 483-493.

ROS 1993

Mª T. Ros, "Análisis antracológico del yacimiento del Bronce Medio de Punta Farisa (Fraga, Huesca)", *Estudios de la Antigüedad*, 6/7, 1993, pp.45-47.

ROS 1995

Mª T. Ros, *Memoria del estudio antracológico del yacimiento de Masada de Ratón (Fraga, Huesca)*, 1995, Informe inèdit.

ROS 1996

Mª T. Ros, "La vegetació de la Catalunya meridional i territoris propers en la prehistòria recent i protohistòria a partir dels estudis antracològics", *Gala*, 3-5, 1994-1996, pp. 19-32.

ROUDIL 1972

J. L. Roudil, *L'Âge du Bronze en Languedoc Oriental*, Mémoires de la Société Préhistorique Française, 10, 1972.

ROUILLARD 1986

P. Rouillard, "Les fortifications préromaines de l'aire ibérique", *Actes du Colloque International: La fortification dans l'histoire du monde grec, Valbonne-1982*, Paris, 1986, pp. 213-221.

ROUILLARD 1986

P. Rouillard, "Urbanisme et vie publique dans l'Espagne préromaine VI-IV s. av. JC.", *Col. Los asentamientos ibéricos ante la romanización*, Ministerio de Cultura - Casa de Velázquez, Madrid, 1986, pp. 35-41.

ROUILLARD 1991

P. Rouillard, *Les grecs et la Peninsule Ibérique du VIIIè au IVè siècle avant Jésus-Christ*, Pub. du Centre Pierre Paris - Casa Velázquez, Paris, 1991.

ROUILLARD - VILLANUEVA 1989

P. Rouillard i M.C. Villanueva-Puig (dir.), *Grecs et ibères au IVème s. av. JC. Commerce et iconographie*, a Actes de la Table Ronde Bordeaux III (1986).

ROVIRA 1976

J. Rovira, "Los vasos polípodos en Cataluña y el País Valenciano", *Cuadernos de Prehistoria y Arqueología Castellonense*, 3, 1976, pp. 117-132.

ROVIRA 1978a

J. Rovira, "La penetració durant el Bronce Final de les influències nord-pirenènques cap a l'interior de Catalunya i el seu impacte", *2on Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà -1976: Els pobles pre-romans del Pirineu*, 1978, pp. 69-82.

ROVIRA 1978b

J. Rovira, "El Bronce Final a la vessant Sud del Pirineu català", *2on Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà -1976: Els pobles pre-romans del Pirineu*, 1978, pp. 47-56.

ROVIRA 1979

J. Rovira, "Les Guixeres de Talteüll", *Informació Arqueològica*, nº 31, 1979, p. 219.

ROVIRA 1984

J. Rovira, "El asentamiento de Clot de Fenàs (Cabanabona, La Noguera, Lleida) y algunas reflexiones sobre los asentamientos protourbanos del Bronce Medio en la depresión central catalana", *Información Arqueologica*, 42, 1984, pp. 18-27.

ROVIRA 1988

J. Rovira, "Sobre la cronología y el papel de los vasos polípodos en Catalunya: la Balma de Pegueroles (Navès, Solsonès) y otros puntos de aparición de este elemento", *Espacio, Tiempo y Forma*, Serie I.- Prehistoria, t. 1, UNED, 1988, pp. 269-277.

ROVIRA 1993a

J. Rovira, "Un motlle de destreal plana de Guissona (la Segarra, Lleida)", *Gala*, 2, 1993, pp. 65-67.

ROVIRA 1993b

J. Rovira, "El jaciment de Punta de Corregó (la Portella, la Noguera, Lleida)", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 3, 1993, pp. 353-369.

ROVIRA 1993c

J. Rovira, "Reflexiones sobre los primeros Campos de Urnas en la Península Ibérica: una arribada marítima", *Cuadernos de Prehistoria y Arqueología Castellonenses*, 15 (1990/1991), 1993, pp. 157-171.

ROVIRA 1998

J. Rovira, "La daga de la cova de Joan d'Os. Reflexions a propòsit de les espases, punyals i dagues del bronze final de Catalunya", *Cypsela*, 12, 1998, pp. 161-166.

ROVIRA - BATISTA - GASCA 1984

J. Rovira, R. Batista i M. Gasca, "El establecimiento campaniforme de Tramaced (la Llitera, Huesca)", *Ampurias*, 45-46, 1983-1984, pp. 270-273.

ROVIRA - CURA 1989

J. Rovira i M. Cura, "El món tumular català des del bronze antic fins època ibèrica. continuïtat versus substitució", *Espacio, Tiempo y Forma, Serie I, Prehistoria y Arqueología*, t. 2, Madrid, 1989, pp. 153-171.

ROVIRA - CURA 1992

J. Rovira i M. Cura, "Observacions sobre alguns materials del neolític antic i neolític antic-avençat del Pre-Pirineu de Lleida", *9è Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà: Estat de la investigació sobre el neolític català, Puigcerdà i Andorra -1991*, 1992, pp. 123-129.

ROVIRA et al. 1997

J. Rovira, A. López, J.R. González i J.I. Rodríguez, "Solibernat: un model d'assentament protourbà en el bronze final de Catalunya. Síntesi de les campanyes de 1981-1982", *Miscel.lània Arqueològica (1996-1997)*, Museu d'Arqueologia de Catalunya, Barcelona, 1997, pp. 39-82.

ROVIRA - GASCA 1983-84

J. Rovira i M. Gasca, "Los asentamientos del Bronce Antiguo, Medio y Final en la zona de Sena-Sigüenza-Ontiñena (Huesca)", *Empúries*, 45-46, 1983-84, pp. 84-109.

ROVIRA - GASCA - GÓMEZ 1985

J. Rovira, M. Gasca i J.E. Gómez, "L'estació del Bronze Antic de Cantaperdius (La Portella, La Noguera)", *Informació Arqueològica*, nº 44, 1985, pp. 26-33.

ROVIRA i HORTALÀ 1996

C. Rovira i Hortalà, "Activités métallurgiques à l'extrême nord-est de la péninsule ibérique pendant l'Âge du Bronze Ancien - Moyen. Le site de Minferri (Lleida)", *Póster del Colloque International: Bronze'96*, Dijon 1996, en premsa.

ROVIRA i HORTALÀ 1997a

C. Rovira i Hortalà, "Uso y manipulación del metal en el asentamiento protohistórico de Els Vilars (Arbeca, Lleida): Los materiales de cobre y bronce", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 7, 1997, pp. 213-227.

ROVIRA i HORTALÀ 1997b

C. Rovira i Hortalà, "De bronzistes a ferrers: dinàmica de la metal.lúrgia protohistòrica al nord-est peninsular", *Cota Zero*, 13, 1997, pp. 59-70.

ROVIRA i HORTALÀ 1998a

C. Rovira i Hortalà, "Les premiers objets de fer en Catalogne (VIIe-VIe s. av. n. ère)", a M. FEUGÈRE i V. CERNÉELS (Dirs.): *Recherches sur l'économie du fer en Méditerranée nord-occidentale*, Col. Instrumentum, nº 4, Montagnac, 1998, pp. 45-55.

ROVIRA i HORTALÀ 1998b

C. Rovira i Hortalà, "Le travail du fer en Catalogne du VIIe au Iers. av. n. ère", a M. FEUGÈRE i V. CERNÉELS (Dirs.): *Recherches sur l'économie du fer en Méditerranée nord-occidentale*, Col. Instrumentum, nº 4, Montagnac, 1998, pp. 65-75.

ROVIRA LLORENS 1993

S. Rovira Llorens, "Estudio analítico de dos punzones de la Cova de Punta Farisa (Fraga)", *Estudios de la Antigüedad*, 6/7, 1993, pp. 57-60.

ROVIRA LLORENS - GÓMEZ - MONTERO 1998

S. Rovira Llorens, P. Gómez i I. Montero, "Aspectos metalúrgicos del poblado del Bronce Final de Genó (Aitona, Segrià)", a J.L. MAYA, F. CUESTA i J. LÓPEZ: *Genó: Un poblado del Bronce Final en el Bajo Segre (Lleida)*, Universitat de Barcelona, 1998, pp. 191-194.

ROVIRA - SANTACANA 1980

J. Rovira i J. Santacana, *Economía, Societat i Canvi a la Catalunya Prehistòrica. (del 2000 al 600 abans de Crist)*, Col.lecció Orígens n° 1, Ed. Cymys, Barcelona, 1980.

ROVIRA - SANTACANA 1980

J. Rovira i J. Santacana, "Reflexiones sobre "economía" prehistórica aplicada a los grupos culturales del este peninsular: el modo doméstico de producción", *Informació Arqueològica*, 33-34, 1980, pp. 48-52.

ROVIRA - SANTACANA 1982a

J. Rovira i E. Santacana, "Protourbanismo y asentamientos de la Edad del Bronce en Cataluña. Ensayo de tipología y distribución geográfica. Estructura social y modo de producción dominante", *Información Arqueológica*, 38, 1982, pp. 26-35.

ROVIRA - SANTACANA 1982b

J. Rovira i J. Santacana, *El yacimiento de La Mussara (Tarragona). Un modelo de asentamiento pastoril en el Bronce Final de Cataluña*, Monografies Arqueològiques, 2, Diputació de Barcelona - Institut d'Arqueologia i Prehistòria, 1982.

ROVIRA - SANTACANA 1984

J. Rovira i J. Santacana, "El modelo de despoblación-concentración en la zona de El Baix Segre (Depresión del Ebro)", *Arqueología Espacial*, T. 2, Teruel, 1984, pp. 75-92.

ROYO 1984

J.I. Royo, "Excavaciones del Museo de Zaragoza en la necrópolis prehistórica del Barranco de la Mina Vallfèra. Mequinenza, Zaragoza", *Museo de Zaragoza Boletín*, 3, 1984, pp. 5-24.

ROYO 1986a

J.I. Royo, "El yacimiento de Los Castelletes y su necrópolis de inhumación e incineración", *Arqueología Aragonesa* 1984, 1986, pp. 47-53

ROYO 1986b

J.I. Royo, "Los Castelletes de Mequinenza (Zaragoza). Cuarta campaña de excavaciones arqueológicas", *Museo de Zaragoza Boletín*, 5, 1986, pp. 401-403.

ROYO 1987a

J.I. Royo, "El poblado y la necrópolis prehistóricos de "Riols I", Mequinenza, Zaragoza. Campaña de urgencia", *Arqueología Aragonesa* 1985, 1987, pp. 31-35.

ROYO 1987b

J.I. Royo, "El poblado y la necrópolis neolíticos del Barranco de la Mina Vallfèra, Mequinenza (Zaragoza). Campaña de 1985", *Arqueología Aragonesa* 1985, 1987, pp. 27-29.

ROYO 1990

J.I. Royo, "Las necrópolis de los Campos de Urnas del valle medio del Ebro como precedente del mundo funerario celtibérico", a F. BURILLO (Ed.), *Necrópolis celtibéricas, II Simposio sobre los celtíberos*, Zaragoza, 1990, pp. 123-136.

ROYO 1991a

J.I. Royo, "Los Castelletes de Mequinenza (Zaragoza). Trabajos realizados en 1986", *Arqueología Aragonesa* 1986-1987, 1991, pp. 145-148.

ROYO 1991b

J.I. Royo, "La necrópolis tumular de Los Castelletes II (Mequinenza, Zaragoza). Quinta campaña", *Arqueología Aragonesa* 1988-89, 1991, pp.121-125.

ROYO 1991c

J.I. Royo, "Los Castelletes de Mequinenza (Zaragoza). VIª campaña e excavaciones arqueológicas", *Arqueología Aragonesa* 1988-89, 1991, pp.127-131.

ROYO 1992a

J.I. Royo, "Estudio de Los Castelletes de Mequinenza. Campaña de 1990", *Arqueología Aragonesa* 1990, 1992, pp. 81-87.

ROYO 1992b

J.I. Royo, "Castellets, los; Mequinenza", a DD. AA.: *Arqueología* 92, Museo de Zaragoza, 1992, pp. 230-233.

ROYO 1994

J.I. Royo, "Estelas y cipos funerarios en la necrópolis tumular de Los Castellets de Mequinenza (Zaragoza, España)", *V Congreso Internacional de Estelas Funerarias (Soria 1993)*, 1994, pp. 117-134.

ROYO 1996

J.I. Royo, "Ritual funerario y cultura material en las necrópolis tumulares de Los Castellets de Mequinenza (Zaragoza): Una aportación al estudio del Bronce Final/Hierro en el N.E. Peninsular", *Gala*, 3-5, 1994-1996, pp. 93-108.

ROYO 1997

J. I. Royo, "La necrópolis de incineración del Arroyo Vizcarra en Ruesta (Urriés, Zaragoza). Actuación de urgencia", *Arqueología Aragonesa* 1993, 1997, pp. 47-58.

ROYO - FERRERUELA 1983

J. I. Royo i A. Ferreruela, "Noticia preliminar sobre la necrópolis de inhumación e incineración de Los Castellets (Mequinenza, Zaragoza)", *Museo de Zaragoza Boletín*, 2, 1983, pp. 211-219.

ROYO - FERRERUELA 1985a

J.I. Royo i A. Ferreruela, "El poblado y necrópolis tumular de Los Castellets (Mequinenza, Zaragoza). Estudio preliminar de los materiales depositados en el Museo Provincial de Zaragoza", *XVII Congreso Nacional de Arqueología (Logroño-1983)*, Zaragoza, 1985, pp. 393-417.

ROYO - FERRERUELA 1985b

J.I. Royo i A. Ferreruela, "Nuevos materiales del poblado de los Castellets de Mequinenza (Zaragoza)", *Bajo Aragón Prehistoria*, VI, 1985, pp. 237-240.

ROYO - GÓMEZ 1988

J.I. Royo i F. Gómez, "El conjunto de abrigos con arte rupestre de Mequinenza (Zaragoza)", *Bolskan*, 5, 1988, pp. 175-199.

ROYO - GÓMEZ 1989

J.I. Royo i F. Gómez, "Cinco nuevos abrigos con arte rupestre en Mequinenza. Zaragoza", *XIX Congreso Nacional de Arqueología (Castellón de la Plana-1987)*, Zaragoza, 1989, vol. II, pp. 211-227.

ROYO - GÓMEZ 1991

J.I. Royo i F. Gómez, "Prospecciones arqueológicas en el término municipal de Mequinenza (Zaragoza). Campaña de 1989", *Arqueología Aragonesa* 1988-1989, 1991, pp. 31-34.

ROYO - GÓMEZ 1992a

J.I. Royo i F. Gómez, "Riols I: Un asentamiento neolítico al aire libre en la confluencia de los ríos Segre y Ebro", *Aragón/Litoral Mediterráneo: Intercambios culturales durante la Prehistoria*, Zaragoza, 1992, pp. 297-308.

ROYO - GÓMEZ 1992b

J.I. Royo i F. Gómez, "Prospecciones arqueológicas en el término municipal de Mequinenza: El abrigo de Vall de Caballé", *Arqueología Aragonesa* 1990, 1992, pp. 15-18.

ROYO - GÓMEZ 1994a

J.I. Royo i F. Gómez, "Prospecciones en Mequinenza 1992: El abrigo de la Sierra de los Rincones I", *Arqueología Aragonesa* 1992, 1994, pp. 17-23.

ROYO - GÓMEZ 1994b

J.I. Royo i F. Gómez, "Nuevos yacimientos con arte rupestre en Mequinenza (Zaragoza)", *Arqueología Aragonesa* 1991, 1994, pp. 43-51.

ROYO - GÓMEZ 1996

J.I. Royo i F. Gómez, "Hàbitat y territorio durante el Neolítico Antiguo y Medio/Final en la confluencia del Segre y el Ebro (Mequinenza, Zaragoza)", *I Congrès del Neolític a la Península Ibérica (Gavà-Bellaterra - 1995)*, *Rubricatum*, 1, vol. II, 1996, pp. 767-780.

ROYO - GÓMEZ 1997

J.I. Royo i F. Gómez, "Excavaciones y estudio de materiales en el poblado neolítico de Riols I durante 1992-1993", *Arqueología Aragonesa* 1993, 1997, pp. 23-34.

ROYO - REY 1993

J.I. Royo i J. Rey, "Balsa de Tamariz: una aportación al estudio del poblamiento estable de la Edad del Bronce en las Cinco Villas", *Suessetania*, 13, 1993, pp. 47-59.

ROYO - REY 1994

J.I. Royo i J. Rey, "Excavación arqueológica en un yacimiento de hoyos de la Edad del Bronce: "Balsa de Tamariz" (Tauste, Zaragoza)", *Arqueología Aragonesa* 1991, 1994, pp. 113-122.

ROYO - REY - GÓMEZ 1997

I. Royo, J. Rey i F. Gómez, "El yacimiento campaniforme de Peñarroya. Jaulín (Zaragoza)", *Arqueología Aragonesa* 1993, 1997, pp. 37-44.

ROYO - VILADES - CEBOLLA 1992

J.I. Royo, J.M^a Viladés i J.L. Cebolla, "Excavaciones de urgencia en el yacimiento de "El Quez" y su necrópolis islámica (Alberite de San Juan, Zaragoza)", *Arqueología Aragonesa* 1990, 1992, pp. 335-342.

RUBIÓ 1977

J. Rubió, *Ivars d'Urgell i l'antic estany*, Ed. Dilagro, Lleida, 1977.

RUIZ 1978

A. Ruiz, "Los pueblos íberos del Alto Guadalquivir. Análisis de un proceso de transición", *Cuadernos de Prehistoria de la Universidad de Granada*, 3, 1978, pp. 255-284.

RUIZ 1986

A. Ruiz, "Ciudad y territorio en el poblamiento ibérico del Alto Guadalquivir", *Col.I. Los asentamientos ibéricos ante la romanización*, Ministerio de Cultura - Casa de Velázquez, Madrid, 1986, pp. 9-19.

RUIZ-GÁLVEZ 1998

M. Ruiz-Gálvez, *La Europa atlántica en la Edad del Bronce. Un viaje a las raíces de la Europa occidental*, Crítica, Barcelona, 1998.

RUIZ MATA 1975

D. Ruiz Mata, "Cerámicas del bronce del poblado de Valencina de la Concepción. Sevilla", *Madrid Mitteilungen*, 16, 1975, 80-110.

RUIZ - MOLINOS 1984

A. Ruiz i M. Molinos, "Elementos para un estudio del patrón de asentamiento en las campiñas del Alto Guadalquivir durante el horizonte pleno ibérico (un caso de sociedad agrícola con Estado)", *Arqueología Espacial*, T. 4, Terol, 1984, pp. 187-206.

RUIZ ZAPATERO 1977

G. Ruiz Zapatero, "Fortificaciones en el castro hallstático de Valdeavellano (Soria)", *Celtiberia*, 53, 1977, pp. 83-92.

RUIZ ZAPATERO 1978

G. Ruiz Zapatero, "Las penetraciones de Campos de Urnas en el País Valenciano", *Cuadernos de Prehistoria y Arqueología Castellonenses*, 5, 1978, pp. 223-255.

RUIZ ZAPATERO 1979

G. Ruiz Zapatero, "El Roquizal del Rullo: aproximación a la secuencia cultural y cronológica de los C. U. del Bajo Aragón", *Trabajos de Prehistoria*, 36, 1979, pp. 247-287.

RUIZ ZAPATERO 1984a

G. Ruiz Zapatero, "Relaciones entre hábitats y necrópolis durante el Bronce Final y la Edad de Hierro en el Valle del Segre", *4art Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà (1982). Estat actual de la recerca arqueològica a l'itsme pirinenc*, 1984, pp. 195-204.

RUIZ ZAPATERO 1984b

G. Ruiz Zapatero, "El comercio protocolonial y los orígenes de la iberización: dos casos de estudio, el Bajo Aragón y la Cataluña interior", *Kalathos*, 1984, 3-4, pp. 51-70.

RUIZ ZAPATERO 1985a

G. Ruiz Zapatero, *Los Campos de Urnas del NE de la Península Ibérica*, Tesis Doctoral (1983), 2 vols., Universidad Complutense de Madrid, Madrid, 1985.

RUIZ ZAPATERO 1985b

G. Ruiz Zapatero, "Una cabaña de "Campos de Urnas" en los Regallos (Candasnos, Huesca)", *Bolskan*, 2, 1985, pp. 77-109.

RUIZ ZAPATERO 1988

G. Ruiz Zapatero, "L'Escola Paleoeconòmica de Cambridge", *Corrents Teòrics en Arqueologia*, Ed. Columna, Barcelona, 1988, pp. 62-81.

RUIZ ZAPATERO 1995

G. Ruiz Zapatero, "El poblamiento del primer milenio A.C. en los Pirineos", a J. BERTRANPETIT i E. VIVES (Eds.), *Muntanyes i població. El passat dels Pirineus des d'una perspectiva multidisciplinària*, Andorra la Vella, 1995, pp. 85-106.

RUIZ ZAPATERO - BURILLO 1988

G. Ruiz Zapatero i F. Burillo, "Metodología para la investigación en arqueología territorial", *Munibe (Antropología y Arqueología)*, suplemento nº6, 1988, pp. 45-64.

RUIZ ZAPATERO - CHAPA 1990

G. Ruiz Zapatero i T. Chapa, "La Arqueología de la muerte. Perspectivas teórico-metodológicas", a F. BURILLO (Ed.): *Necrópolis Celtibéricas, II Simposio sobre los celtíberos (1988)*, Zaragoza, 1990, pp. 357-373.

RUIZ ZAPATERO - FERNÁNDEZ 1985

G. Ruiz Zapatero i V. M. Fernández, "Cortes de Navarra: Un modelo económico de la 1ª Edad del Hierro en el noreste de la Península Ibérica", *XVII Congreso Nacional de Arqueología (Logroño, 1983)*, Zaragoza, 1985, pp. 371-392.

RUIZ ZAPATERO - FERNÁNDEZ - BARRIL 1983

G. Ruiz Zapatero, V.M. Fernández i M. Barril, "Un nuevo yacimiento con cerámica de apéndice de botón en el río Sosa (Huesca). Una reflexión sobre el Bronce medio y final del Cinca-Segre", *Museo de Zaragoza Boletín*, 2, 1983, pp. 162-163.

RUIZ ZAPATERO - LORRIO - MARTÍN 1986

G. Ruiz Zapatero, A. Lorrio i M. Martín, "Casas redondas y rectangulares de la Edad del Hierro: aproximación a un análisis comparativo del espacio doméstico", *Arqueología Espacial*, 9, Teruel, 1986, pp. 79-101.

RUIZ ZAPATERO - ROVIRA 1996

G. Ruiz Zapatero i J. Rovira, "La producción, la circulación y el control del metal: del Bronce Medio a la Edad del Hierro en el NE. de la Península Ibérica", *Gala*, 3-5, 1996, pp. 33-48.

S

SAHLINS 1972

M. Sahlins, *Las sociedades tribales*, Ed. Labor, Barcelona, 1972.

SANAHUJA 1971

M. E. Sanahuja, "Instrumental de hierro agrícola e industrial de la época ibero-romana en Cataluña", *Pyrenae*, 11, 1971, pp. 61-110.

SÁNCHEZ GARCÍA 1997

A. Sánchez García, "La arquitectura del barro en el Vinalopó durante la Prehistoria Reciente y la Protohistoria: metodología y síntesis arqueológica", *I Congreso de Estudios del Vinalopó: Agua y territorio*, Petrer y Villena, 1997, pp. 139-163.

SANMARTÍ 1973

E. Sanmartí, "El taller de las pequeñas estampillas en la Península Ibérica", *Ampurias*, XXXV, 1973, pp. 135-173.

SANMARTÍ 1975

E. Sanmartí, "Las cerámicas finas de importación de los poblados prerromanos del Bajo Aragón (Comarca del Matarranya)", *Cuadernos de Prehistoria y Arqueología Castellonense*, 2, 1975, pp. 87-132.

SANMARTÍ 1978

E. Sanmartí, La cerámica campaniense de Emporion y Rhode, *Monografías Ampuritanas*, IV, Barcelona, 1978.

SANMARTÍ 1982

M. Sanmartí, "Les arrels de la vil.la de Guissona", a E. CAMPS i J. SANTAULARIA (dir.), *Guissona*, Ed. J. Santaaulària, Barcelona, pp.

SANMARTÍ 1984

E. Sanmartí, "Activitats investigadores", *Arrels de la Catalunya mil.lenària*, Fundació Jaume I, Barcelona, 1984, pp.82-86.

SANMARTÍ - SANTACANA 1991

J. Sanmartí i J. Santacana, "Les fortificacions ibèriques de la Catalunya central i costanera", *Fortificacions. La problemàtica de l'ibèric ple: (segles IV - III a.C.)*, Manresa, 1991, pp. 127-144.

SANMARTÍ - PADRO 1976-78

E. Sanmartí i J. Padró, "Ensayo de aproximación al fenómeno de la iberización en las comarcas meridionales de Cataluña", a *Symposi Internacional: Els orígens del món ibèric (Barcelona-Empúries 1977)*, *Ampurias*, 38-40, 1978, pp. 157-176.

SANS 1990

X. Sans, *La dinàmica de la vegetació a partir dels conreus abandonats a la comarca de les Garrigues*, Col. L'Esfinx Interior, Institut d'Estudis Ilerdencs, Lleida., 1990.

SANTACANA 1979

J. Santacana, "La problemàtica prehistòrica de l'Edat del Bronze a València i a Catalunya", *Arguments*, 4, 1979, pp. 111-122.

SANTIAGO 1990

J. Santiago, "Un nuevo castro con acumulación de defensas en el Noroeste zamorano", *Primer Congreso de Historia de Zamora, t. II, Prehistoria e Historia Antigua*, 1990, pp. 241-246.

SANTOS JUNIOR 1958

J.R. dos Santos Junior, "O Castro de Carvalhelhos", *Trabalhos de Antropologia e Etnologia*, 16, fasc. 1-2, 1958, pp. 25-62.

SANTOS JUNIOR 1963

J.R. dos Santos Junior, "Excavações no Castro de Carvalhelhos", *Trabalhos de Antropologia e Etnologia*, 19, fasc. 2, 1963.

SANTOS JUNIOR 1965-1966

J.R. dos Santos Junior, "Excavações no Castro de Carvalhelhos", *Trabalhos de Antropologia e Etnologia*, 20, fasc. 1-2, 1966.

SANTOS JUNIOR 1989

J.R. dos Santos Junior, "Novátel ouricado de pedras ficadas no castro de Cunhas-Ardaos-Boticas", *Boletim Avriense*, XVIII-XIX, 1988-1989, pp. 73-78.

SAULA 1989

O. Saula, "Notícies, articles i publicacions entorn el castell del Mor de Tàrrega", *Urtx*, 1, 1989, pp. 5-15.

SAULA 1993

O. Saula, "Història de les excavacions arqueològiques a la comarca de l'Urgell", *Urtx*, 5, 1993, pp. 51-61.

SAULA 1994

O. Saula, "Història de les excavacions arqueològiques a la comarca de l'Urgell (II)", *Urtx*, 6, 1994, pp. 5-33.

SCHUBART - SANGMEISTER 1984

H. Schubart i E. Sangmeister, "Zambujal. Un asentamiento fortificado de la Edad del Cobre en Portugal", *Revista de Arqueología*, 37, 1984, pp. 20-33.

SCHÜLE 1969

W. Schüle, Die Meseta-Kultur der Iberischen Halbinsel, *Madriider Fofsrchungen*, 3, Berlin, 1969.

SERRA RÀFOLS 1921

J. de C. Serra-Ràfols, "La col.lecció prehistòrica Lluís Marian Vidal", *Materials de Prehistòria Catalana*, I, Seminari de Prehistòria de la Universitat de Barcelona, 1921.

SERRA RÀFOLS 1930

J. de Serra-Ràfols, "El poblament prehistòric de Catalunya", a P. VILA (Dir.), *Geografia General de Catalunya, València i Balears*, vol. II, Barcelona, 1930.

SERRA RÀFOLS 1973

J. de C. Serra-Ràfols, "Les terres prepirenènques a l'Antiquitat", *Ilerda*, XXXIV, Lleida, 1973.

SERRA RÀFOLS - COLOMINAS 1965

J. de C. Serra-Ràfols i J. Colominas, *Corpus Vasorum Antiquorum, Espagne. Musée Archéologique de Barcelone. Fascicule II*, Institut d'Estudis Catalans, Barcelona, 1958-1965.

SERRA VILARÓ 1915-1920

J. Serra Vilaró, "Mina i fundició d'aram del primer període de l'edat del bronze de Riner", *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, 1915-1920, pp.535-539.

SERRA VILARÓ 1917

J. Serra Vilaró, *Excavaciones en el dolmen de Llanera (Solsona). Memoria de los trabajos realizados en 1916*, Memorias de la Junta Superior de Excavaciones y Antigüedades, 6, Madrid, 1917.

SERRA VILARÓ 1918

J. Serra Vilaró, "Excavaciones en la cueva del Segre", *Informes y Memorias de la Junta Superior de Excavaciones y Antigüedades*, 21, Madrid, 1918.

SERRA VILARÓ 1920

J. Serra Vilaró, "Mina i fundició d'aram del primer període de l'edat del bronze de Riner", *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*, 301, 1920, pp.33-39.

SERRA VILARÓ 1923

J. Serra Vilaró, *El vas campaniforme a Catalunya i les coves sepulcralis eneolítiques*, Museum Archaeologicum Diocesanum, Solsona, 1923.

SERRA VILARÓ 1924

J. Serra Vilaró, *De metal.lúrgia prehistòrica a Catalunya. Mina i fundició d'aram de Riner*, Museum Archaeologicum Diocesanum, Solsona, 1924, 21 p.

SERRA VILARÓ 1925

J. Serra Vilaró, *Escornalbou Prehistòric*, Castell de Sant Miquel d'Escornalbou, 1925.

SERRA VILARÓ 1927

J. Serra Vilaró, *Civilització megalítica a Catalunya*, Musaeum Archaeologicum Diocesanum, Solsona, 1927.

SERRA VILARÓ 1966

J. Serra Vilaró, "Exploraciones arqueológicas en el Solsonés entre 1915 y 1923", *Ampurias*, XXVIII, 1966, pp. 191-200.

SESMA 1991

J. Sesma, "Monte Aguilar: un poblado del Bronce Medio-Tardío en las Bardenas Reales de Navarra", *XX Congreso Nacional de Arqueología*, Zaragoza, 1991, pp. 307-313.

SESMA 1993

J. Sesma, "Aproximación al problema del hábitat Campaniforme: las Bardenas Reales de Navarra", *Cuadernos de Arqueología de la Universidad de Navarra*, 1, 1993, pp. 53-119.

SESMA 1995

J. Sesma, "Diversidad y complejidad: Poblamiento de Navarra en la Edad del Bronce", *Cuadernos de Arqueología de la Universidad de Navarra*, 3, 1995, pp. 147-184.

SESMA - GARCÍA 1993-1994

J. Sesma i M.L. García, "Monte Aguilar (Bardenas Reales de Navarra). Campañas de 1990 y 1991", *Trabajos de Arqueología Navarra*, 11, 1993-1994, pp. 276-279.

SESMA - GARCÍA 1994

J. Sesma i M.L. García, "La ocupación desde el Bronce Antiguo a la Edad Media en las Bardenas Reales de Navarra", *Cuadernos de Arqueología de la Universidad de Navarra*, 2, 1994, pp. 89-218.

SESMA - GARCÍA 1995-1996

J. Sesma i M.L. García, "Excavación de urgencia en los yacimientos de depósitos en hoyos de Aparrea (Biurrun) y la Facería (Tiebas)", *Trabajos de Arqueología Navarra*, 12, 1995-1996, pp. 293-295.

SHENNAN 1992

S. Shennan, *Arqueologia cuantitativa*, Ed. Crítica, Barcelona, 1992.

SHERRAT 1981

A.G. Sherratt, "Ploug and Pastoralism: aspects of the secondary products revolution", a I. HODDER, G.I. ISAAC i N. HAMMOND (Eds.): *Pattern of the Past: Studies in Honour of David Clarke*, Cambridge, 1981, pp. 261-305.

SICA 1977

P. Sica, *La imagen de la Ciudad. De Esparta a las Vegas*, Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 1977.

SIMÓN 1997

J.L. Simón García, "La Illeta: Asentamiento litoral en el Mediterráneo Occidental de la Edad del Bronce", a M. OLCINA (Ed.): *La Illeta dels Banyets (El Campello, Alicante). Estudios de la Edad del Bronce y Época Ibérica*, Serie Mayor, 1, Museo Arqueológico Provincial de Alicante, 1997.

SIMÓN et al. 1987-1988

J.M. Simón, R.Mª Loscos, M.A. Herrero i Mª R. Martínez, "Tres excavaciones de urgencia en las cuencas mineras turolenses", *Kalathos*, 7-8, 1987-1988, pp. 63-87.

SJOBERG 1967

G. Sjoberg, "Origen y evolución de las ciudades", a AA.VV., *La ciudad*, Scientific American, Alianza Ed., Madrid, 1967.

SOARES 1986

A. Monge Soares, "O povoado do Passo Alto. Escavações de 1984", *Arquivo de Beja* II/3, 1986, pp. 89-99.

SOLÉ SABARÍS 1946

Ll. Solé Sabarís, "Problemas morfológicos del Llano de Lérida", *Ilerda*, nº VI, 1946, pp. 7-22.

SOLÉ SABARÍS 1953

Ll. Solé Sabarís, "Terrazas cuaternarias deformadas de la cuenca del Ebro", *Mem. R. Acad. Ciencias y Artes Barcelona*, vol XXX, nº 7, Barcelona, 1953, pp. 239-259.

SOLÉ SABARÍS 1958

Ll. Solé i Sabarís, *Geografía de Catalunya*, vol. I, Ed. Aedos, Barcelona, 1958.

SOLER 1989

V. Soler, *Informe-memòria de l'excavació d'urgència al jaciment del Pla de la Llaüna (Pinell, el Solsonès)*, Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, 1989, inèdit.

SOLER 1990

V. Soler, *Informe de l'excavació d'urgència al jaciment del Pla de la Llaüna (Pinell, el Solsonès)*, Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, 1990, inèdit.

SOLIER 1985

Y. Solier, "Pech Maho. Sigean, Aude", a B. DEDET i M. PY (Eds.): *Les enceintes protohistoriques de Gaule méridionale*, Cahiers de l'A.R.A.L.O., 14, Caveirac, 1985, pp. 60-63.

SOLIER et al. 1976

Y. Solier, G. Rancoule i M. Passelac, *La nécropole de "Las Peyros", VIème siècle av. JC, à Couffoulens (Aude)*, Revue Archéologique de Narbonnaise, Supplément nº 6, Paris, 1976.

SOLSONA 1962

C. Solsona, *El poblamiento antiguo del Bajo Segre, desde sus comienzos hasta la romanización*, Tesi de Llicenciatura, Universitat de Barcelona, 1962, inèdita.

SOLSONA 1965

C. Solsona, "Cerámica campaniana del poblado de La Mora (Lérida)", *Pyrenae*, 1, 1965, pp. 176-177.

SOPENA 1992

Mª C. Sopena, *La comarca de Monzón en la Prehistoria*, Tolous, 4, 1992, pp. 350-379.

SOPENA - RODANÉS 1992

Mª C. Sopena i J. Mª Rodanés, "Excavaciones arqueológicas en el Tozal del Macarullo (Estiche, Huesca)", *Bolskan*, 9, 1992, pp. 117-132.

SOPENA - RODANÉS 1994

Mª C. Sopena i J. Mª Rodanés, "Fechas de C14 del poblado del Tozal de Macarullo (Estiche, Huesca)", *CEHIMO*, 21, 1994, pp. 7-21.

SPAULDING 1958

A.C. Spaulding, "The significance of differences between radiocarbon dates", *American Antiquity*, 23, 1958, pp. 309-311.

STERN 1977

E. Stern, "The Excavation at Tell Mevorach and the Late Phoenician Elements in the Architecture of Palestine", *B.A.S.O.R.*, 225, 1977, pp. 17-27

STIG - THOMAS 1989

M.L. Stig Sorensen i R. Thomas, *The Bronze Age/Iron Age Transition in Europe. Aspects of Continuity and Change in European Societies c. 1200 to 500 BC*, BAR S-483, Oxford, 1989.

STUIVER - BECKER 1993

M. Stuiver i M. Becker, "High-precision decadal calibration of the radiocarbon time scale, AD 1950-6000 BC", *Radiocarbon*, 35 (1), 1993, pp. 35-65

STUIVER - PEARSON 1993

M. Stuiver i G.W. Pearson, "High-precision bidecadal calibration of the radiocarbon time scale, AD 1950-500 BC and 2500-6000 BC", *Radiocarbon*, 35 (1), 1993, pp. 1-23.

STUIVER - REI MER 1993

M. Stuiver i P.J. Reimer, "Extended 14C data base and revised CALIB 3.0 14C age calibration program", *Radiocarbon*, 35 (1), 1993, pp. 215-230.

SUMNER 1979

W. M. Sumner, "Estimating population by analogy: an exemple", a C. KRAMER (Ed.), *Ethnoarchaeology. Implications of Ethnography for Archaeology*, New York, 1979, pp. 164-174.

T

TABOADA 1944

J. Taboada, "El castro de Medeiros", *Boletín de la Comisión de Monumentos. Orense*, XV, 1944, pp. 281-288.

TABOADA 1961

J. Taboada, "Nuevos aspectos de los castros bíbalos", *VI Congreso Nacional de Arqueología (Oviedo - 1959)*, Zaragoza, 1961, pp. 95-101.

TAFFANEL 1975

O. i J. Taffanel, "Les habitats et les nécropoles de Mailhac (Aude)", a P.M. DUVAL et V. KRUTA (éd), *Actes du 1er. Colloque Archéologique de l'Ecole Pratique des Hautes Etudes (Paris, 1972), L'habitat et la nécropole à l'Age du Fer en Europe Occidentale et Centrale*, Lib. Honoré Champion, Paris, 1975, pp. 24-32.

TAFFANEL - JANIN 1998

O. Taffanel, J. Taffanel i Th. Janin, *La nécropole du Moulin à Mailhac (Aude)*, Monographies d'Archéologie Méditerranéenne, 2, Lattes, 1998.

TARACENA 1926

B. Taracena, *Excavaciones en diversos lugares de la provincia de Soria*, M.J.S.E.A., 75, Madrid, 1926.

TARACENA 1929

B. Taracena, *Excavaciones en las provincias de Soria y Logroño*, M.J.S.E.A., 103, Madrid, 1929.

TARACENA 1941

B. Taracena, *Carta Arqueológica de España. Soria*, CSIC, Madrid, 1941.

TARRADELL 1950

M. Tarradell, "La península Ibérica en la época de El Argar", *Crónica del I Congreso Nacional de Arqueología y del V Congreso Arqueológico del SE, Almería-1949*, Cartagena, 1950, pp. 72-84.

TARRADELL 1962

M. Tarradell, *Les arrels de Catalunya*, Ed. Vicens Vives, Barcelona, 1962.

TARRADELL 1965

M. Tarradell, "El problema de las diversas áreas culturales en la Península Ibérica durante la edad del bronce", *Miscelánea en Homenaje al Abate Henri Breuil*, II, Barcelona, 1965, pp. 423-430.

TARRADELL 1969

M. Tarradell, "La cultura del bronce valenciano. Nuevo ensayo de aproximación", *Papeles del Laboratorio de Arqueología de Valencia - Miscelánea Pericot*, 6, 1969, pp. 7-30.

TARRAGÓ 1944a

J. A. Tarragó, "Materiales de Arqueología de la ciudad de Lérida", *Ilerda*, II, fasc. II, 1944, pp. 391-435.

TARRAGÓ 1944b

J. A. Tarragó, "Materiales de Arqueología de la ciudad de Lérida", *Ilerda*, III, fasc. II, 1944, pp. 415-438.

TARRÚS 1987

J. Tarrús, "El megalitisme de l'Alt Empordà (Girona): Els constructors de dòlmens entre el neolític mitjà i el calcolític a l'Albera, Serra de Roda i Cap de Creus", *Cota Zero*, 3, 1987, pp. 36-54.

TÉLLEZ 1954

F. Téllez, *Trigos arqueológicos de España*, Instituto Nacional de Investigaciones Agronómicas, Madrid, 1954.

TELLO 1995

E. Tello, *Cervera i la Segarra al segle XVIII. En els orígens d'una Catalunya pobra, 1700-1860*, Pagès Eds., Lleida, 1995.

TERRAY 1970

E. Terray, "El materialismo histórico frente a las sociedades de linaje y segmentarias", a E. TERRAY (Ed.), *El marxismo ante las sociedades primitivas*, Buenos Aires, 1970, pp. 3-20.

TILO 1991

M^a A. Tilo, "Estudio de los yacimientos líticos de superficie localizados entre Fraga y Candanos (Huesca)", *Bolskan*, 8, 1991, pp. 109-164.

TOLEDO 1990

A. Toledo, *La utilització de les coves des del calcolític fins al bronze final al NE de Catalunya*, Tesi Doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona, 1990, inèdita.

TORT 1986

J. Tort, *Aproximació a la Segarra*, Unió Excursionista de Catalunya, Barcelona, 1986.

TORTOSA 1968

J. Tortosa, *La plana regada de Lleida. L'Urgell, la Noguera, el Segrià. Aspectes socioeconòmics*, Imp. Artis, Lleida.

TOUS 1982

J. Tous, "Pla de les Tenalles de la Mora o del Comalleret, Granyanella", *Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys*, Excavacions arqueològiques a Catalunya, 1, Barcelona, 1982, p. 265.

TREUIL 1983

R. Treuil, *Le Néolithique et le Bronze Ancien égéens*, École Française d'Athènes, Paris, 1983.

TRÍAS 1968

G. Trías, *Cerámicas griegas de la Península ibérica*, València, 1968.

TRUYOLS - CRUSAFONT 1961

J. Truyols i M. Crusafont, "Consideraciones sobre la edad del yacimiento de los vertebrados de Tàrrega", *Extracto de Notas y comunicaciones del IGME*, nº 61, Madrid, 1961.

U

UTRILLA - RODANÉS - REY 1992-93

P. Utrilla, J.M^a Rodanés i J. Rey, "La ocupación de la Cueva del Moro de Olvena (Huesca) durante el Bronce Final", *Tabona*, VIII, t. II, 1992-93, pp. 563-591.

V

VALIENTE 1987

J. Valiente, *La Loma del Lomo I, Cogolludo, Guadalajara*, Excavaciones Arqueológicas en España, 152, Madrid, 1987.

VALIENTE 1993

J. Valiente, "Sobre enterramientos infantiles de la Edad del Bronce", *Cuadernos de Prehistoria y Arqueología Castellonenses (1990-1991)*, 15, 1993, pp. 143-156.

VAQUER 1986

J. Vaquer, "Les fosses de Carsac et la conservation des grains à l'Age du Fer: hypothèses et déductions", a J.GUILAINE *et al.*, *Carsac. Une agglomération protohistorique en Languedoc*, Centre d'Anthropologie des Sociétés Rurales, Toulouse, 1986, pp.257-260.

VAQUER 1989

J. Vaquer, "Silos et stockage du grain à Carsac", *Carsac et les origines de Carcassone*, Carcassone, 1989.

VÀZQUEZ 1993

M^a P. Vázquez, *El poblament de l'edat del bronze en el Segrià: Evolució i organització del territori*, Tesi de Llicenciatura, Universitat de Lleida, 1993, inèdita.

VÀZQUEZ 1994

M^a P. Vázquez, "El poblament de l'Edat del Bronze en el Segrià: evolució i organització del territori", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 4, 1994, pp. 67-116.

VÀZQUEZ 1996a

M^a P. Vázquez, "Morfologia dels llocs habitacionals: Patrons d'assentament en el Segrià Pre-Camps d'Urnes", *Gala*, 3-5, 1994-1996, pp. 77-92.

VÀZQUEZ 1996b

M^a P. Vázquez, "Evolució i organització del territori: Els Camps d'Urnes del Segrià", *Gala*, 3-5, 1994-1996, pp. 265-276.

VÀZQUEZ VARELA 1987

J. M. Vázquez Varela, "Arte rupestre prehistórico en Galicia", *Revista de Arqueología : Arte rupestre en España*, Madrid, 1987, pp. 106-113.

VEGA 1969

J. de la Vega, "Avance de los materiales arqueológicos procedentes de la cueva de Joan d'Os (Tartareu) y cueva del Foric (Os de Balaguer)", *Mediterrània*, 4-5, 1968-69, pp. 20-27.

VEGA 1975

J. de la Vega, "Yacimiento arqueológico del Tossal de la Nora, en Alcoletge (Lérida)", *Mediterrània*, 8, 1975, pp. 22-30.

VEGA 1981

J. de la Vega, "Aplec de documents arqueològics de les coves del Montsech i llur projecció a les comarques i serres properes", *Mediterrània* 12-M, 1981.

VIDAL 1894a

Ll. Marià Vidal, "Les coves prehistòriques de la província de Lleyda", *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*, 13, 1894, pp. 81-108.

VIDAL 1894b

Ll. Marià Vidal, "Más monumentos megalíticos en Catalunya", *Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*, vol. I, 1894, 279-300.

VIDAL 1908

L. M. Vidal, "Las pinturas rupestres de Cogul", *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, II, 1908, pp. 544-550.

VIDAL 1911

Ll. Marià Vidal, "Otros monumentos megalíticos en Catalunya", *Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*, vol. X, 1911, 3-12.

VIDAL - DEPERET 1906

L. M. Vidal i Ch. Deperet, "Contribución al estudio del Oligoceno en Cataluña", *Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*, vol. 5, nº 19, 1906.

VIGNET-ZUNZ 1979

J. Vignet-Zunz, "Les silos à grains enterrés dans trois populations arabes: Tell Algerien, Cyrenaique et Sud du Lac Tchad", a M. GAST i F. SIGAUT, *Les techniques de conservation des grains à long terme*, 1, 1979, pp. 7215-220.

VILA 1982

M^a del Vilar Vila, "El poblament de la comarca de La Selva en época ibérica: sistemas defensius", *Ausa*, nº X, 102/104, Vic, 1982, pp. 231-238.

VILÀ i VALENTÍ 1973

J. Vilà i Valentí, *El món rural a Catalunya*, Barcelona, 1973.

VILARDELL 1987

R. Vilardell, "Origen i evolució del megalitisme a les comarques centrals i occidentals de Catalunya: II. L'Edat del Bronze", *Cota Zero*, 3, 1987, 84-91.

VILASECA 1943

S. Vilaseca, *El poblado y necrópolis prehistóricos de Molá (Tarragona)*, Acta Arqueológica Hispánica, I, Madrid, 1943.

VILASECA 1947

S. Vilaseca, "El campo de urnas de las Obagues del Montsant y la evolución de la cultura de las urnas al sur de Cataluña", *Archivo Español de Arqueología*, nº 66, 1947, pp. 28-45.

VILASECA 1949

S. Vilaseca, "El primer sepulcro megalítico de la provincia de Tarragona. La cista dolménica del Bosc del Pla de La Sala, de Passanant", *Ampurias*, XI, 1949, pp. 179-186.

VILASECA 1952

S. Vilaseca, "La Coveta de l'Heura de Uldemolins (Provincia de Tarragona)", *Ampurias*, XIV, 1952, 121-135.

VILASECA 1953a

S. Vilaseca, "Un sepulcro prehistórico en Rocallaura y otros hallazgos", *Zephyrus*, IV, 1953, pp. 467-472.

VILASECA 1953b

S. Vilaseca, *Las industrias de sílex tarraconenses*, CSIC, Madrid, 1953.

VILASECA 1954

S. Vilaseca, "Hallazgos de la Primera Edad del Hierro en Els Reguers (Albi)", *Ilerda*, XVIII, 1954, pp. 135-142.

VILASECA 1956

S. Vilaseca, "El campo de urnas de La Tosseta (Guiamets, provincia de Tarragona)", *IV Congreso de Ciencias Prehistóricas y Protohistóricas, Madrid (1954)*, Zaragoza, 1956, pp. 841-856.

VILASECA 1966

S. Vilaseca, "La cista dolménica del Pla de la Sala de Passanant, de Tarragona", *Boletín de la Real Sociedad Arqueológica Tarraconense*, XLVI, 1966, pp. 93-96.

VILASECA 1969

S. Vilaseca, "Cueva de la Font Major", *Trabajos de Prehistoria*, 26, 1969, pp. 117-220.

VILASECA 1973

S. Vilaseca, *Reus y su entorno en la Prehistoria*, Asociación de Estudios Reusenses, Reus, 1973.

VILASECA - SOLÉ - MAÑÉ 1963

S. Vilaseca, J.M. Solé, R. Mañé, "La necrópolis de Can Canyis (Banyeres, Provincia de Tarragona)", *Trabajos de Prehistoria*, VIII, 1963.

VILASECA - SOLÉ - MONTSERRAT 1961

S. Vilaseca, J.M^a Solé i J. Montserrat, *La cueva de Vallmajor y sus pinturas rupestres*, Instituto de Estudios Tarraconenses "Ramón Berenguer IV", Centro Comarcal de Reus, Reus, 1961.

VILLALBA - TOUS 1982

P. Villalba i J. Tous, "Pla de les Tenalles, Granyanella", *Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys*, Excavacions arqueològiques a Catalunya, 1, Barcelona, 1982, pp. 263-264.

VILLES 1982

A. Villes, *Le mythe des fonds de cabanes en Champagne*, Bulletin de la Société Archéologique Champenoise, n° 2, 1982.

VIÑAS 1992

R. Viñas, "El arte rupestre en Catalunya: Estado de la cuestión sobre las manifestaciones pictográficas", *Aragón/Litoral Mediterráneo: Intercambios culturales durante la Prehistoria*, Zaragoza, 1992, pp. 415-434.

VIÑAS - ALONSO 1978

R. Viñas i A. Alonso, "Noticias sobre el primer ramiforme del Pre-Pirineo Catalán: Alòs de Balaguer (Lérida)", *Pyrenae*, 13-14, 1977-1978, pp. 67-74.

VIÑAS - ALONSO - SARRIÀ 1987

R. Viñas, A. Alonso, E. Sarrià, "Noves dades sobre el conjunt rupestre de la Roca dels Moros (Cogul, les Garrigues, Lleida)", *Tribuna d'Arqueologia 1986-1987*, 1987, pp. 31-39.

VIÑAS - SARRIÀ - ALONSO 1983

R. Viñas, E. Sarrià i A. Alonso, *La pintura rupestre en Catalunya*, Barcelona, 1983.

VIVES 1982

E. Vives, "Estudi antropològic de les restes òssies de la necrópolis de Can Soldevila", *Fulls d'Arqueologia i Història de Santa Perpètua de Mogoda*, 1982, pp. 49-54.

VIVES - GALLART 1985

E. Vives i J. Gallart, "El túmulo de El Tancat (La Granja d'Escarp, Lérida)", *Actas del IV Congreso Español de Antropología Biológica*, Barcelona, 1985, pp. 601-610.

W**WARD - WILSON 1978**

G.K. Ward i S.R. Wilson, "Procedures for comparing and combining radiocarbon dates", *Archaeometry*, 20 (1), 1978, pp. 19-32.

WELLS 1988

P.S. Wells, *Granjas, aldeas y ciudades*, Ed. Labor, Barcelona, 1988.

WERNER 1987

S. Werner Ellering, *El Bronce Final y la Primera Edad del Hierro en Centroeuropa*, Univ. Autónoma, Madrid, 1987.

WETTERSTROM 1994

W. Wetterstrom, "Carbonized plant remains", a R.J. HARRISON, G.C. MORENO i A.J. LEGGE, *Moncín: un poblado del Bronce (Borja, Zaragoza)*, Col. Arqueología, 16, Dip. General de Aragón, Zaragoza, 1994, pp. 483-507.

WINTER 1971

E.F. Winter, *Greek fortifications*, Londres, 1971.

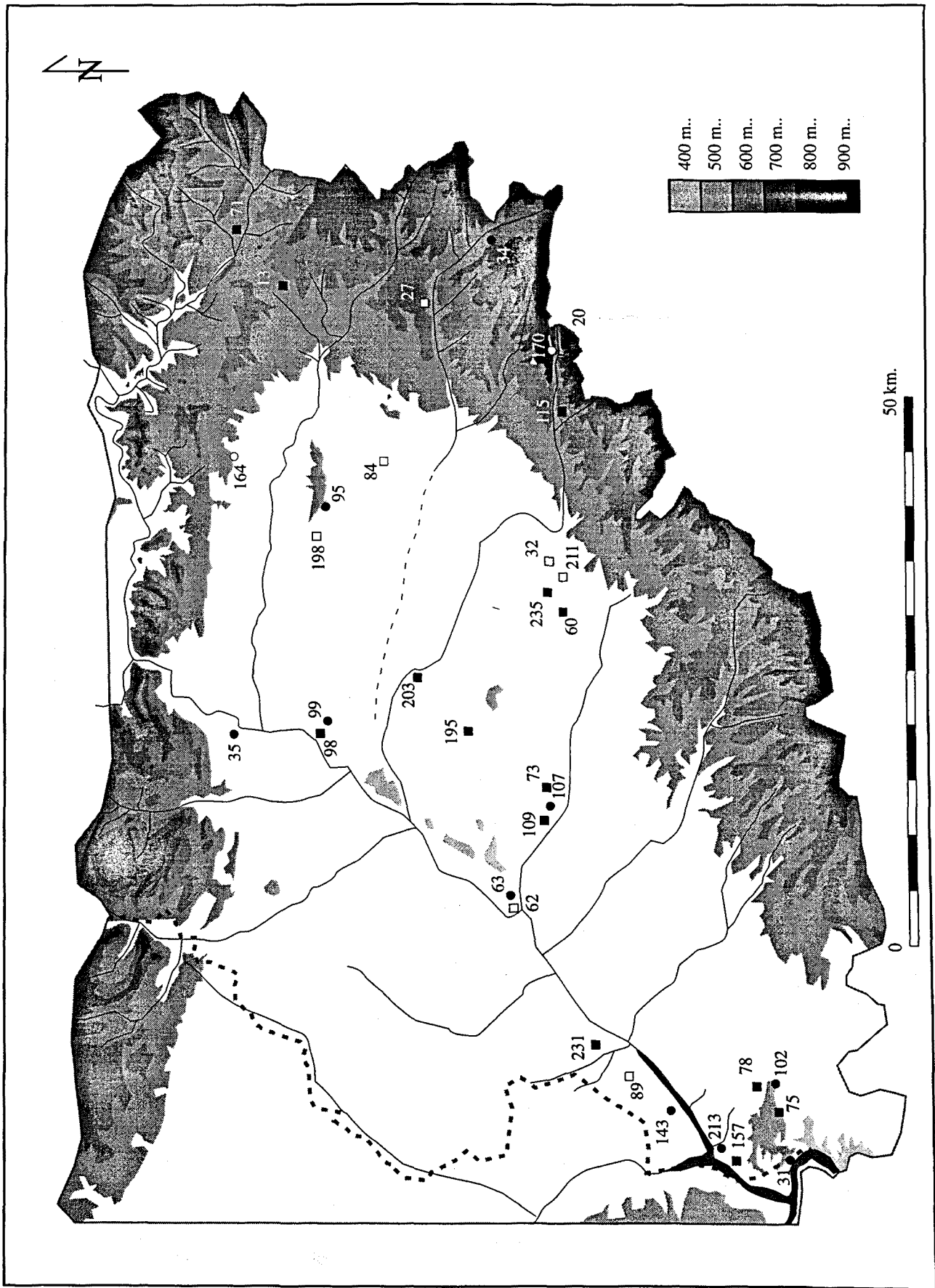


Fig. V.12: Jaciments période VI (775 cal. BC - 550 a.C.)

■ **Poblats**

- 13.- Bell Pla (Guissona, la Segarra)
- 20.- Cadena I, la (Vallfogona de Riucorb, Conca de Barberà)
- 27.- Castell de Cervera (Cervera, la Segarra)
- 30.- Castellet-I (Mequinensa, Saragossa)
- 32.- Castellsalvà o la Pleta (Belianes, l'Urgell)
- 60.- Estany, l' (Arbeca, les Garrigues)
- 62.- Femosa-I, la (Lleida, Segrià)
- 71.- Guixeres de Taltahüll (Biosca, la Segarra)
- 73.- Margalef (Torregrossa, Pla d'Urgell)
- 75.- Mas de la Cabra-I (Seròs, Segrià)
- 78.- Mas del Coc-I (Seròs, Segrià)
- 84.- Molf d'Espígol (Tornabous, l'Urgell)
- 89.- Montfui-II (Aitona, Segrià)
- 98.- Pedrera-I, la (Vallfogona de Balaguer, Tèrmens, la Noguera)
- 109.- Pena-IV, la (Torregrossa, Pla d'Urgell)
- 115.- Pla del Castell (Ciutadilla, l'Urgell)
- 157.- Serra del Calvari (la Granja d'Escarp, Segrià)
- 195.- Tossal de les Tenalles (Sidamon, Pla d'Urgell)
- 198.- Tossal de Santa LLúcia (Agramunt, l'Urgell)
- 203.- Tossal del Molinet (el Poal, Pla d'Urgell)
- 211.- Tossal del Seba (Arbeca, les Garrigues)
- 231.- Valleta del Valero (Soses, Segrià)
- 235.- Vilars, els (Arbeca, les Garrigues)

● **Necròpolis**

- 31.- Castellet II (Mequinensa, Saragossa)
- 34.- Colomer, el (Talavera, la Segarra)
- 35.- Colomina 1, la (Os de Balaguer, la Noguera)
- 63.- Femosa-II, la (Lleida, Segrià)
- 76.- Mas de la Cabra-II (Seròs, Segrià)
- 95.- Necròpoli d'Almenara (Agramunt, l'Urgell)
- 99.- Pedrera-II, la (Vallfogona de Balaguer, Tèrmens, la Noguera)
- 102.- Pedrós-II (Seròs, Segrià)
- 107.- Pena-II, la (Torregrossa, Pla d'Urgell)
- 143.- Roques de Sant Formatge-III (Seròs, Segrià)
- 164.- Serrat de Serrallonga (Agramunt, l'Urgell)
- 170.- Solans - Camp d'urnes (Vallfogona de Riucorb, Conca de Barberà)
- 213.- Tossal del Tancat (la Granja d'Escarp, Segrià)

○ □ **Símbols amb fons blanc:** jaciments de cronologia poc segura (classe 3 del catàleg)

Fig. V.12 (bis)